

EDICE SOUPISŮ

tzv. politicky kompromitovaných pro Prahu z roku 1857.

Neoabsolutistická perzekuce
v Čechách ve světle úřední evidence

Petra Ševčenkova

Úvodem

Bývá osudem některých hůře přístupných pramenných celků většího rozsahu, že, nejsou-li editovány, upadnou často v zapomnění. Historie se buď musí obejít bez nich nebo jsou badatelé nuceni omezit se na excerpci dílčích informací. Takový postup je však u nezpracovaných pramenů téměř vždy spojen s větší či menší ztrátou širšího kontextu a na ni se vážícím rizikem dezinterpretace. Podobný osud do jisté míry postihl také soubor pramenů, kterým bude věnována pozornost na následujících řádcích.

Zatímco k historii revolučních let 1848/49 a k jejich bezprostředním následkům v podobě trestní perzekuce zúčastněných osob bylo napsáno již mnoho, o prostředcích neoabsolutistické policejní perzekuce existuje v odborné veřejnosti povědomí pouze ve spojitosti s konkrétními „stíhanými“ jedinci. Je tomu tak i přes to, že úřední prameny mapující tento fenomén se zachovaly téměř v původním rozsahu.

Rozsáhlý a do jisté míry unikátní soubor pramenů evidenční povahy, vzniklý v průběhu let 1852–1865, který souhrnně a zároveň poměrně podrobně dokumentuje perzekuci politikých odpůrců neoabsolutismu, pro vědeckou veřejnost objevil (stejně jako mnoho jiných pramenných materiálů) František Roubík.¹ Ze „soupisů účastníků hnutí v letech 1848/49“,

¹ Za upozornění na toto dosud nezpracované téma děkuji především PhDr. Ivaně Ebelové, CSc. Další poděkování patří doc. Jiřímu Šoušovi, CSc., který mě (jakožto vedoucí diplomové práce, jejíž přílohu tento text tvořil) přivedl k podrobné analýze pramene.

jak prameny sám poněkud neobratně pojmenoval,² čerpal poprvé v roce 1949 pro svůj článek, publikovaný v Časopise společnosti přátel starožitností českých.³ Obsahem zmíněné stati je pokus o jakési statistické zhodnocení účasti na revolučním dění let 1848/49 v Čechách formou profesní a národnostní stratifikace zúčastněných osob.⁴ O dosud neznámých pramenech uložených v tehdejším Archivu ministerstva, z nichž František Roubík excerpoval, zde ovšem nenalezneme žádné bližší údaje.

Věc je třeba chápat prizmatem předmětu tehdejšího Roubíkova zájmu, je- muž tehdy, jak vypovídá název zmíněné stati, přizpůsobil i způsob zpracování pramenů (nevyhovující dnešním standardům).⁵ Byla jím problematika historie revolučních let 1848/49 v Čechách, k jejímuž objasnění spěchal u příležitosti staletého výročí událostí přispět svým dílem podobně jako mnoho dalších historiků i on.⁶ František Roubík však rozhodně nebyl na

² Jak vyplývá z dalšího výkladu, nejednalo se zdaleka jen o přímé účastníky revoluce.

³ Roubík, František. Úřední evidence osob politicky činných v Čechách v letech 1848–1849. Časopis Společnosti přátel starožitností českých (dále ČSPS) 58, 1949, č. 1, s. 21–26.

⁴ Především národnostní statistika evidovaných osob vzbuzuje značné pochybnosti, už jen vzhledem k tomu, že ani v článku samotném, ani v Roubíkových zápiscích nenalezneme žádnou stopu po kritickém zpracování těchto dat. Pro odlišení národní příslušnosti by bylo třeba shromáždit data o každé evidované osobě a i potom by bylo značně složité v mnoha případech dotyčného jednoznačně zařadit.

⁵ Absenci pramenných citací snad do jisté míry vysvětluje skutečnost, že většina z excerpovaných fondů tehdejšího Archivu ministerstva vnitra – Presidium gubernia – tajné, Presidium místodržitelství, Presidium policejního ředitelství (dále PGT, PM a PP) se dočkala svého zpracování až silami pracovníků nástupnického Státního ústředního archivu, dnešního Národního archivu (dále NA).

⁶ V této souvislosti je třeba připomenout monografie jiných autorů (Klíma, Arnošt. Rok 1848 v Čechách. Praha 1948; Žáček, Václav. Čechové a Poláci roku 1848. Studie k novodobým politickým stykům česko-polským I–II. Praha 1947, 1948 či Fischer, Ernst. Rakousko 1848. Praha 1949).

tomto poli „nováčkem“, jeho badatelský zájem o zmiňované téma se datuje minimálně již od roku 1928, kdy zveřejnil svou studii o Národním výboru z roku 1848.⁷

Již z vlastních Roubíkových zápisků, uložených v historikově pozůstalosti v Archivu Akademie věd České republiky,⁸ je patrné, že zájem o zde sledovanou problematiku neztratil ani v pozdějších letech. K soupisům tzv. politicky kompromitovaných se časem vrátil a věnoval jim opět v Časopise přátel starožitností další, již mnohem zevrubnější článek.⁹ Do své druhé studie k tématu, která byla již založena na pečlivější excerpaci aktového materiálu z registratury policejního prezidia a prezidia místodržitelství, zahrnul i stručnou historii vzniku pramene, doplněnou o citace příslušných archivních fondů.

Roubíkovo úsilí však již nenalezlo žádného pokračovatele, a tak také zůstaly zmíněné dva články jediným, a nutno říci, že zdaleka ne vyčerpávajícím, zdrojem informací k tomuto jedinečnému pramennému souboru. Dalším badatelům, pokud již jejich téma vyžadovalo nějaký kontakt s problematikou evidence „politicky kompromitovaných“, nezbylo zpravidla než parafrázovat z Roubíkových článků.

Samotné prameny byly využívány jen zřídka. Většinou v nich byly vyhledávány pouze informace k jednotlivým v soupisech evidovaným osobám. V poněkud širší míře ze soupisů excerpovala pouze Ludmila Hlaváčková pro svou kandidátskou práci o lékařích v 19. století, z níž část zaměřenou právě na otázku účasti této profesní skupiny v revolučním dění 1848/49 publikovala v roce 1969.¹⁰ O dva výše citované Roubíkovy články se pro svou monografii o Františku Palackém opřel Jiří Kořalka a nejnověji

⁷ Roubík, F. *Registratura Národního výboru z roku 1848*. ČAŠ 6, 1928; *historii roku 1848 věnoval mnoho dílčích studií, publikovaných jak v historických periodických, tak i porůznu v regionálních listech. Roku 1931 pak vyšla jeho monografie „Český rok 1848“*.

⁸ Archiv Akademie věd České republiky (dále A AVČR), fond František Roubík, sign. III g, kart. 21, inv. č. 1112.

⁹ Roubík, F. *Ke vzniku úředních soupisů účastníků hnutí v letech 1848–1849*. ČSPS 70, 1962, č. 3, s. 150–156.

¹⁰ Hlaváčková, Ludmila. *Lékaři a ranlékaři v soupisech politicky kompromitovaných osob z let 1848–9. Zprávy Československé společnosti pro dějiny věd a techniky* 1969, č. 11, s. 30–37.

z nich těžila např. Magdaléna Pokorná ve své studii o Prokopu Chocholouškovi, kde také po dlouhé době připomněla existenci tohoto souboru pramenů a stručně nastínila historii jeho vzniku.¹¹

Úřední evidence tzv. „politicky kompromitovaných“ v Čechách

Chronologii vzniku soupisů popsal v již zmiňovaném článku František Roubík.¹² Pro základní orientaci je v zásadě dostačujícím vodítkem, i když se do něj na několika místech promítla Roubíkova povrchnější znalost pramene. Na tomto místě bude proto užitečné předeslat několik drobných korekcí Roubíkových závěrů.

1. Předmětem evidence nebyli, jak by mohl napovídat název Roubíkova článku z roku 1949, pouze účastníci revoluce 1848/49, soupisy totiž zahrnovaly i osoby, které se v očích režimu „kompromitovaly“ i v pozdějších letech (jmenovat lze např. členy spolku „Bratři rudého praporu“, obviněné roku 1853 z přípravy spiknutí aj.).

2. František Roubík nikde explicitně neuvádí časový rozsah, v němž byly soupisy „politicky kompromitovaných“ vedeny, ale svůj výklad zakončuje rokem 1857.¹³ Čtenář by se tak mohl domnívat, že právě v tomto roce byla evidence „politicky kompromitovaných“ uzavřena, ve skutečnosti se tomu tak stalo teprve o celých devět let později.¹⁴

3. František Roubík sice na základě aktového materiálu prezidiální guberniální a místodržitelské registratury i registratury prezidia pražského policejního ředitelství poměrně podrobně zrekonstruoval genezi vzniku úředních soupisů, ovšem zřejmě i vzhledem k tehdejšímu stavu pramenového materiálu se mu ne vždy podařilo zcela správně identifikovat kon-

¹¹ Kořalka, Jiří. *František Palacký (1798–1876). Životopis. Praha 1998, s. 361; Pokorná, Magdaléna. Milován a sledován. Český spisovatel Prokop Chocholoušek 1819–1864. Praha 2001. Poslední jmenované také vděčím za cenné upozornění na ostatní starší práce.*

¹² Viz pozn. 9.

¹³ *Tamtéž.*

¹⁴ Viz intimát nařízení policejního ministerstva zasláný prezidiem místodržitelství policejnímu řediteli rytíři von Straubovi ze 7. května 1866 (NA, PP 1863–69, sign. P 58/1, čj. 1642, kart. 514).

krétní soupisy v rámci celého systému evidence. Tolik k nesrovnalostem v Roubíkových závěrech a nyní k vlastní chronologii událostí.

Iniciátorem úřední evidence tzv. „politicky kompromitovaných“ osob v monarchii nebyl nikdo jiný než sám „napravený“ revolucionář ministr vnitra Alexandr Bach.¹⁵ Obsah ministerského nařízení z 19. prosince 1851, jímž byla zahájena soupisová akce s cílem podchytit jména všech osob podrobených vyšetřování či souzených v souvislosti s revolučním děním v letech 1848/49, o půl roku později ještě zopakoval ve svém výnosu šéf nově zřízeného Nejvyššího policejního úřadu Johann Kempen von Fichtenstamm.¹⁶

Konkrétní náležitosti soupisu byly zakotveny ve formuláři a instrukcích k vedení evidence, které připojil pražský místodržitel Karel Mecséry de Tsoór ke svému oběžníku z konce roku 1851 adresovanému jednotlivým okresním hejtmanům.¹⁷ V tomto svého druhu „prováděcím předpisu“ byla stanovena pravidla pro zařazení do evidence a vypočítány rubriky formuláře a tím specifikovány okruhy dat, které měly být u každé osoby zaznamenávány.

Specifikace kritérií pro kvalifikování jednotlivců jako „politicky kompromitovaných“ byla podána tak široce, že v zásadě umožnila „ostrakizovat“ a následně podrobit policejní perzekuci všechny osoby, u nichž to policejní orgány uznaly za vhodné. Do soupisu měly být totiž zařazeny všechny osoby, „které se kompromitovaly svým postojem, slovními projevy nebo skutky“ a buď pobývaly na území daného okresu minimálně od roku 1848, ačkoli byly domovsky příslušnými jinde, nebo měly v daném okresu svůj domicil, ale dějiště jejich „revolučních rejdů“ se nacházelo v jiném okrese.

¹⁵ Bach prezidiu českého gubernia /důvěrně/ (NA, PGT 1849–1852, sign. K 37, kart. 13, složka I–Plzeňský kraj [!]).

¹⁶ Oběžník pro všechny zemské šéfy a místodržitele ze 14. června 1852 (NA, PGT 1849–1852, sign. K 37, čj. 34 Pr. II/1852, kart. 13, složka I – Plzeňský kraj).

¹⁷ 30. prosince 1851 (NA, PGT 1849–1852, sign. K 37, čj. 918 g. p., kart. 13, složka I– Plzeňský kraj).

Naopak výčet evidovaných dat byl, jak napovídá následující přehled předepsaných rubrik soupisu, velmi podrobný.

Uvádělo se:

1. křestní jméno, příjmení, místo narození;
2. někdejší povolání a místo pobytu;
3. současné povolání a místo pobytu;¹⁸
4. charakteristika evidované osoby s výčtem dřívějších a současných „politických styků“ se zvláště důležitou poznámkou o jejím vlastním „politickém postoji“. V případě, že byl dotýčný z politických důvodů vyšetřován, bylo požadováno v této rubrice citovat také příslušné úřední výnosy. Jednotlivé záznamy v rámci soupisů měly být řazeny abecedně podle příjmení evidovaných osob.

Soupisy s doplněnými daty měli jednotliví okresní hejtmani a policejní ředitel zaslat k revizi krajským představeným, resp. místodržiteli. Pro jejich poznámky byla vyhrazena poslední pátá rubrika formuláře. Shromáždění požadovaných informací bylo tedy úkolem okresních hejtmánů, resp. v Praze okresních policejních komisařů, jejich kompletací a revizí byli pověřeni krajské představení, v případě Prahy soupisy opravil a zkompletoval policejní ředitel a následně provedl jejich revizi místodržitel.

Praxe při sestavování soupisů byla díky jen rámcově formulovaným instrukcím velmi nejednotná a závisela ve velké míře na tom, jaký přístup k úkolu zaujali příslušní úředníci. Někteří okresní hejtmani do soupisů zařazovali pouze osoby, které byly za svou účast na revolučních událostech let 1848/49 vyšetřovány nebo souzeny, jiní sem naopak zahrnuli všechny jedince, kteří se jim (někdy zcela subjektivně) jevili jako „politicky podezřelí“.

Analogicky se různil i charakter krajských revizí a zásahů do evidence. Zatímco v některých případech se revize dílčích okresních soupisů omezila na pouhou poznámku v příslušné rubrice formuláře soupisu, které pak byly místodržiteli zaslány v konvolutu s průvodní zprávou krajského představeného, jinde krajské vlády použily dílčí soupisy pouze jako podklad k sestavení souhrnného celokrajského soupisu.

V případě, že se některé okresní hejtmanství se sestavováním opozdilo, byly krajskými vládami prezidiu místodržitelství zaslány ostatní soupisy

¹⁸ V praxi, alespoň pokud se jedná o zachovaný exemplář pražského soupisu, byly rubriky 2 a 3 zpravidla sjednoceny do jednoho údaje, maximálně byla reflektována změna zaměstnání.

a chybějící dodán zvlášť později. Z místodržitelství byly ministru vnitra, resp. šéfovi Nejvyššího policejního úřadu, soupisy zasílány postupně po jednotlivých složkách tak, jak do Prahy přicházely.

Původně stanovená dvoutýdenní až měsíční lhůta¹⁹ pro revizi a kompletaci soupisů nebyla zdaleka dodržena, takže se shromažďování evidenčních soupisů protáhlo až do poloviny roku 1853.²⁰ Soupisy z let 1852–1853 bývají později v úředních aktech týkajících se evidence označovány jako „základní“ nebo „hlavní“ a na jejich souhrn se pozdější prameny odvolávají jako na „hlavní celozemský soupis“, i když se jedná pouze o konvolut dílčích krajských evidencí.²¹ Pro pražský městský soupis z této doby bývá analogicky používáno označení „hlavní pražský soupis“.²²

Celkový počet osob, které tímto způsobem policejní orgány v této první fázi evidence „zařadily na index“, nelze vzhledem k neúplnému dochování

¹⁹ Pro okresní hejtmany a okresní policejní komisaře byla stanovena na 15. ledna, pro krajské představené na 20. ledna a pro policejního ředitele na 31. ledna 1852.

²⁰ Poslední krajské soupisy byly z místodržitelství na Nejvyšší policejní úřad expedovány 8. srpna 1853 (Österreichisches Staatsarchiv, Abteilung Allgemeines Verwaltungsarchiv, Oberste Polizeibehörde (dále ÖStA, AVA, OPB), sign. Pr. II 3795/1853, kart. 7).

²¹ „Hlavní“ soupisy jsou uloženy v NA (fond PGT 1849–1852, sign. K 37, kart. 13) ovšem s jedinou výjimkou. Chybí zde zcela (podle pozdějších odkazů v evidenci poměrně obsažný) soupis pražského kraje. Zachovala se k němu pouze průvodní zpráva. Přehled osob evidovaných v soupisu pražského kraje by bylo možné „rekonstruovat“ s použitím pozdějších periodických výkazů, které na původní soupisy navazovaly a odvolávají se na ně. Jak dokládají odkazy na několik číselných řad v těchto výkazech, nejednalo se o souhrnný krajský seznam, ale pouze o dílčí soupisy za jednotlivé okresy.

²² Zachoval se pouze v konceptní verzi, k čistopisu existuje pouze průvodní zpráva policejního ředitele Sacher-Masocha místodržiteli ze 14. července 1852, (NA, PGT 1849–1852, sign. K 37, čj. 829 P. P., kart. 13). Čistopisnou verzi soupisu se nepodařilo nalézt zřejmě ani Františku Roubíkovi, jak svědčí poznámky v přípravném materiálu k jeho druhému článku (A AV ČR, fond František Roubík, inv. č. 1112). Koncept soupisu je uložen v NA (PP 1863–1869, sign. P 58/1, kart. 514).

pramenů přesně stanovit. František Roubík hovoří sice o patnácti stech osmnácti osobách,²³ na základě čeho k takovému závěru dospěl, není vůbec jasné.

Ve skutečnosti se zřejmě počet evidovaných „politicky kompromitovaných“ osob v Čechách pohyboval někde kolem čísla tisíc. V rámci přípravy na svůj druhý článek k tomuto tématu²⁴ došel František Roubík na základě součtů z existujících soupisů k číslům 765 osob evidovaných celkem v krajích a 125 v soupisu pro hlavní město. Jak vyplývá z jeho vlastních poznámek,²⁵ do součtu nezahrnul ani odhad osob evidovaných ve ztraceném pražském krajském soupisu. K předchozím dvěma číslům je tudíž nutno připočítat ještě cifru, která se zřejmě bude pohybovat někde na úrovni soupisu pro Prahu.²⁶

Druhá fáze evidence „politicky kompromitovaných“ se započala o dva roky později. Pokud měly být soupisy sestavené v letech 1852–1853 funkční a evidované osoby se měly stát objektem policejního dohledu, bylo logicky potřeba zajistit pravidelnou aktualizaci nashromážděných dat. Touto myšlenkou byl také motivován výnos Nejvyššího policejního úřadu vydaný v polovině roku 1854,²⁷ kterým byl zaveden institut pravidelných

²³ Viz Roubík, F. *Úřední evidence. Ve svém druhém článku k této problematice konkrétní číslo neudává.*

²⁴ Roubík, F. *Ke vzniku úředních soupisů.*

²⁵ A AV ČR, fond František Roubík, inv. č. 1112. I v případě, že by se jednalo o přesný součet, by musel být údaj revidován, protože některá jména se někdy vyskytovala v několika krajských soupisech. Určitou komparaci umožňuje dochovaná zpráva zemského četnického velitelství Nejvyššímu policejnímu úřadu z 1. listopadu 1855 (ÖStA, AVA, OPB, sign. Pr. II 8446/1855, kart. 48), kde se uvádí 2145 v Čechách se zdržujících „politicky kompromitovaných“, zatímco pro Moravu je zde uvedena cifra 372. Celková suma pro monarchii činila podle této zprávy 12 322 osob. I zde je však třeba přistupovat k datům s obezřetností, protože např. není jasné, zda sem byli zahrnuti jen „domácí“, nebo i cizinci apod.

²⁶ Ztracený soupis by bylo do určité míry možno rekonstruovat. Záznamy v soupisech, které vznikly v rámci v roce 1857 provedené revize původní evidence totiž na původní seznamy odkazují (srv. dále).

²⁷ Výnos Nejvyššího policejního úřadu (dále NPÚ) pro místodržitele z 12. května 1854 (NA, PM 1850–1854, sign. 8/1/61, čj. 2881/ Pr. II., kart. 106).

čtvrtletních výkazů o „přirůstcích a změnách ve stavu politicky kompromitovaných“. Bezpochyby se tak stalo v souvislosti s rozsáhlou amnestií politických vězňů, vyhlášenou u příležitosti císařského sňatku v dubnu téhož roku.

Podrobněji náležitosti nově zavedené periodické evidence, do níž byla v Čechách zapojena okresní hejtmanství, krajské vlády, pražské policejní ředitelství a konečně i místodržitelství, upravoval místodržitelský výnos pro krajské prezidenty ze 16. června 1854.²⁸ Příslušné politické a policejní orgány byly pověřeny vést záznamy o sledovaných osobách ve dvou řadách. Výkaz A („Ausweis über die Veränderungen im Stande der politisch Kompromitirten“) byl určen k zapisování změn o již evidovaných osobách, pro údaje o nových „přirůstcích“ byl zaveden výkaz B („Ausweis über den Zuwachs im Stande der politisch Kompromitirten“).

Formuláře seznamů, jejichž vzory byly připojeny k místodržitelské instrukci, měly podobu tabulek s nadepsanými rubrikami. Na prvním a druhém místě figurovalo shodně u obou výkazů pořadové číslo a jméno osoby. Další rubriky se již lišily. Do výkazu A se zaznamenávaly 3. odkaz na předchozí zápis do evidence „politicky kompromitovaných“; 4. informace o změnách, které u dotyčných nastaly; a 5. poznámka. Do seznamu B, určeného pro evidenci dosud neregistrovaných osob, se zapisovaly základní údaje jako 3. povolání („Charakteristik“) a bydliště evidované osoby; 4. místo narození, věk, rodinný stav a rodinné poměry a 5. bližší specifikace „politické kompromitace“ evidované osoby. Pro případné poznámky byla vyhrazena rubrika č. 6.

Také při sestavování periodických výkazů byl vždy dodržován instanční postup. Nejprve vyhotovili příslušné seznamy okresní hejtmani, resp. po roce 1855 okresní představení, a zaslali je vždy do konce čtvrtletí k revizi nadřízeným krajským prezidentům, resp. pozdějším krajským hejtmánům (a to i v případě, že nebyly za sledované období zaznamenány žádné změny či „přirůstky“). Z krajů potom byly dílčí výkazy, zpravidla opatřené průvodní zprávou, zasílány na místodržitelství. Místodržitel podrobil soupisy poslední revizi a následně nechal sestavit souhrnný kvartální výkaz, resp. výkazy (A a B). Celozemské výkazy následně putovaly na Nejvyšší policejní úřad do Vídně.

²⁸ Místodržitelský oběžník čj. 4904 pr. z 16. června 1854 pro všechny okresní představené a policejního ředitele (NA, PM 1850–1854, sign. 8/1/61, kart. 106).

Množství osob, které měly být podrobeny policejnímu dohledu průběžně narůstalo. Výrazně se počet sledovaných zvýšil především v návaznosti na sérii císařských amnestií v letech 1854–1856, resp. 1857, v jejichž důsledku byli postupně všichni političtí vězni propuštěni na svobodu. Naléhavá potřeba řešit neudržitelnou zátěž policejního aparátu stále narůstající „dohlédací agendou“ vedla Nejvyšší policejní úřad k reformování systému evidence. V závěru října 1856 nařídil šéf Nejvyššího policejního úřadu baron Kempen ve svém oběžníku pro zemské šéfy a místodržitele rozdělit „politicky kompromitované“ osoby podle jejich potenciální „nebezpečnosti“ do dvou skupin.²⁹ Pouze jedinci evidovaní jako „nebezpeční“ měli nadále podléhat policejnímu dohledu, ostatní měli být tohoto opatření zproštěni.

Podrobné instrukce ke „kategorizaci“ „politicky kompromitovaných“ v Čechách byly obsaženy v místodržitelském oběžníku z listopadu téhož roku.³⁰ Kategorie A měla zahrnovat osoby „kompromitované“ účastí na revoluci, které byly vyšetřovány, odsouzeny a buď po odpykání trestu nebo po udělení amnestie propuštěny na svobodu. Kategorie B byla vyhrazena pro jedince, kteří nebyli soudně stíháni a důvodem jejich evidence byla pouze účast na revolučním dění let 1848/1849 nebo „nepřístojné“ jednání a smýšlení.

Zatímco osoby z kategorie B měly být z úřední evidence vyňaty a nadále vedeny jen „v obecné patrnosti“, jedinci zařazení do skupiny A nadále podléhali úřední evidenci a policejnímu dohledu. Ten se podle potřeby dělil na policejní dohled nenápadný nebo přímý. Osoby přímo střežené o úředním dohledu, často spojeném s různými omezeními osobních svobod (především v oblasti cestovního pohybu) byly zpraveny. Naproti tomu nenápadný dohled měl probíhat bez vědomí dotyčných (zpravidla za pomoci civilních agentů) a nebyl samozřejmě spojen s žádnými dalšími opatřeními.

Soupis, vyhotovený na základě uvedeného schématu, měli krajsí hejtmani a pražský policejní ředitel odeslat na místodržitelství a v případě soupisu A doplnit doporučujícím dobrozdáním ohledně konkrétních poli-

²⁹ NPÚ místodržitel z 31. října 1856 (NA, PM 1855–9, sign. 8/1/15/12, čj. 6977/Pr. II, kart. 469).

³⁰ Místodržitelský prezidiální oběžník z 28. listopadu 1856 pro všechny krajské úřady a policejního ředitele (NA, PM 1855–59, sign. 8/1/15/3, čj. 10773 pr., kart. 467). Zároveň bylo jedno paré zasláno do Vídně Nejvyššímu policejnímu úřadu (ÖStA, AVA, OPB, sign. Pr II. 7869/1856, kart. 87).

cejních opatření (tj., zda měl být dotyčný střežen přímo nebo nenápadně apod.). Východiskem pro jejich sestavení měla být evidence z roku 1852, podrobená důkladné revizi a doplněná o informace z pozdějších periodických výkazů.

Každý krajský představený se zadaného úkolu zhostil po svém. Někteří zaslali do Prahy pouze konvolut soupisů za jednotlivé okresy opatřené vlastní průvodní zprávou, jiní sestavili souhrnný seznam pro celý kraj a další předchozí varianty různě kombinovali. Soupisy byly vyhotoveny zpravidla na formuláři obdobném tomu z roku 1852. Obsah jednotlivých rubrik byl spíše stručnější, nově však bylo k záznamům připojeno dobrozdání ohledně dalších osudů sledované osoby.

Místodržitelství data shromážděná od krajských hejtmanů³¹ podrobilo obli-
gátní revizi a následně sestavilo dva celozemské tabelární seznamy, které byly rozeslány v oběžníku ze 12. srpna 1857 jak nadřízenému Nejvyššímu policejnímu úřadu do Vídně, tak všem orgánům policejní správy v zemi (krajským představeným, policejnímu řediteli a také velitelství četnického pluku).³²

V soupisu č. I („Ausweis über diejenigen politisch Kompromitirten deren eine fortgesetzte polizeiliche Überwachung stattzufinden hat“) byly evidovány osoby, které měly i nadále podléhat policejnímu dohledu. V záznamech pak bylo specifikováno, o jaký druh dohledu (přímý nebo nenápadný) se u dotyčné jedná. Tyto přehledy měly nahradit původní „kmenové“ soupisy z roku 1852 a stát se novým vodítkem pro pokračující evidenci.

Osoby, které měly být policejního dohledu zbaveny a v návaznosti na to i vyřazeny z evidence, byly zapsány do výkazu č. II („Ausweis über diejenigen politisch Kompromitirten, welche der bisherigen polizeilichen Überwachung zu entheben und fortan nur im Allgemeinen im Auge zu behalten sind“).³³

³¹ Soupisová akce byla ukončena až ve druhé polovině března, kdy jako poslední soupisy dodal písecký kraj (písecký krajský představený místodržiteli 20. března 1857 – NA, PM 1855–1859, sign. 8/1/15/12, čj. N. E. 235, kart. 469).

³² Četnictvo mělo funkci výkonného orgánu v oblasti policejního dohledu především na venkově a v místech, kde na tyto úkoly policie sama nestačila.

³³ Soupisy společně s průvodní zprávou v místodržitelském oběžníku z 12. srpna 1857 uloženy v NA (PM 1855–1859, sign. 8/1/15/12, čj. 6921 pr., kart. 469).

Oba seznamy byly členěny teritoriálně (pro jednotlivé kraje a pro hlavní město) a v rámci každého dílčího seznamu byly záznamy k jednotlivým osobám řazeny alfabetycky podle jejich příjmení. Z evidenčních údajů se kromě pořadového čísla v rámci záznamu objevovalo jméno dotyčného, místo bydliště, domovský okres a v případě seznamu č. I také informace, zda má být sledován nenápadně či přímo.

Z hlediska výpovědní hodnoty však mají mnohem větší význam než „místodržitelské“ seznamy soupisy A a B z roku 1857, které vznikly na okresní, resp. krajské úrovni policejní správy jako podklady pro kategorizaci „politicky kompromitovaných“ osob.³⁴ Představují vůbec nejsouhrnnější evidenci „politicky kompromitovaných“ za celou dobu trvání této specifické agendy. V porovnání s původními soupisy z roku 1852 jsou záznamy v evidenci z roku 1857 sice méně obsažné a mají výrazně „rutinnější“ charakter, na druhou stranu jsou v nich zahrnuty všechny osoby evidované v období let 1852–1857. Jednotlivé záznamy jsou preciznější a navíc nově doplněné o informace k policejní perzekuci.

Po následné revizi, jíž ještě na podzim roku 1857 místodržitelství celozemskou evidenci „politicky kompromitovaných“ podrobilo,³⁵ zůstalo z celkového počtu 682 v Čechách evidovaných osob 106 pod policejním dohledem, z toho pouhých 38 pod dozorem přímým. Celkové zmírňování policejní perzekuce tak navazovalo na zakončení soudního stíhání „politicky kompromitovaných“, ohlášené všeobecnou císařskou amnestií pro politické vězně z 8. května 1857.

Krátce po redukování počtu sledovaných osob téměř na šestinu původního stavu, byla z nařízení Nejvyššího policejního úřadu snížena periodicita evidenčních výkazů ze čtvrtletní na půlroční.³⁶ Od tohoto okamžiku až do oficiálního uzavření evidence na základě prezidiálního výnosu policejního ministerstva 7. května 1866 se počet evidovaných osob téměř nepřetržitě snižoval.³⁷ Poslední hromadné „přirůstky“ byly zaznamenány

³⁴ K pražským soupisům, které jsou v této práci editovány, bude více řečeno na konci kapitoly.

³⁵ Oběžník místodržitele pro policejního ředitele a krajské představené z 24. listopadu 1857 (NA, PM 1855–1859, sign. 8/1/15/3, čj. 8245 pr., kart. 467).

³⁶ Na základě výnosu Nejvyššího policejního úřadu z 11. července 1857 čj. 6816/810 IV, publikovaného v místodržitelském prezidiálním oběžníku čj. 6363 z 16. července 1856, (NA, PM 1855–9, sign. 8/1/15/3, kart. 467).

³⁷ Výnos prezidia policejního ministerstva z 29. dubna 1866 čj. 2630/BM.

v souvislosti s oživením politického života na konci neoabsolutistické éry v letech 1859–1860, kdy došlo v Praze k několika studentským excesům.

Celozemské půlroční výkazy byly naposledy sestaveny pro zimní semestr 1865. Místodržitelským oběžníkem ze 7. května 1866 bylo oznámeno,³⁸ že nadále podléhají evidenci pouze osoby, u nichž byl speciální policejní dohled přikázán soudem nebo politickým úřadem. Záznamy o nich měly však být vedeny pouze na nejnižší úrovni, a sice přímo orgány, jimž zároveň příslušel policejní dohled nad dotyčnými (tedy mimo Prahu okresními úřady a v hlavním městě policejním ředitelstvím).

Evidence „politicky kompromitovaných“, která sestává ze souhrnných soupisů a periodických výkazů, patří k poměrně rozsáhlým pramenným souborům. Pro konkrétnější představu, pokud by měla být provedena jednoduchá „kvantifikace“ evidenčních seznamů (od krajské úrovně výš) vzniklých za celé období existence této agendy, pohyboval by se celkový počet souhrnných soupisů³⁹ okolo čísla 36 a množství periodických výkazů by bylo více než desetinásobně vyšší.⁴⁰ Je jasné, že pro ediční účely tak bylo (alespoň prozatím) možné vybrat jen zlomek. Zvolen byl soupis „politicky kompromitovaných“ pro Prahu z roku 1857. Důvody, které k výběru vedly, jsou naznačeny na následujících řádcích.

Hlavním „dějištěm i jevištěm“ revolučních událostí let 1848/49 v Čechách byla Praha. Soupisy tzv. politicky kompromitovaných pro hlavní město proto patří k nejrozsáhlejším. Současně je lze považovat za nejdůležitější pramen k dějinám neoabsolutistické soudní perzekuce. Právě v seznamech pražského policejního ředitelství byly totiž evidovány všechny osoby vyšetřované a odsouzené v Čechách za nejtěžší politické zločiny (tedy velezradu a spoluvinu na velezradě).⁴¹ Rovněž zde lze nalézt jména

³⁸ Oběžník prezidia místodržitelství ze 7. května 1866 (NA, PP 1863–1869, sign. P 58/1, čj. 1642, kart. 514).

³⁹ S výjimkou celozemských „kategorizačních soupisů“ I a II z roku 1857.

⁴⁰ V případě soupisů se jednalo o 8 (7 krajských a 1 pražský) pro rok 1852 a 14 (13 krajských a 1 pražský) pro rok 1857. V případě výkazů, jestliže by se počítaly výkazy o změnách a výkazy o přírůstcích zvlášť, 56 celozemských, stejné množství pražských a 264 krajských. Celkem tedy 376, přičemž by bylo ovšem třeba odečíst výkazy odevzdané v podobě nevyplněných formulářů. (Změny v organizaci krajů byly do kalkule zahrnuty.)

⁴¹ Většina z těchto rozsudků byla vynesena buď v rámci známého procesu s účastníky tzv. májového spiknutí v roce 1849 nebo se členy roku 1853 odhaleného „velezrádného“ Spolku bratrstva červeného praporu.

téměř všech, kteří byli podrobeni nejtěžším formám policejní perzekuce (tzn. osob konfinovaných či podléhajících přímému policejnímu dohledu). Z uvedených důvodů a také kvůli specifickému postavení pražského policejního ředitelství v rámci policejní správy, byla pražská evidence „politicky kompromitovaných“ do jisté míry považována za jakési východisko k dalším soupisům.

Jak již bylo naznačeno, souhrnné soupisy „politicky kompromitovaných“ byly sestaveny pouze dvakrát – v roce 1852 a v roce 1857, jinak evidence probíhala pouze na úrovni doplňkových periodických výkazů. Edičním účelům lépe vyhovují soupisy pozdější, protože jsou v nich zaznamenány nejen osoby „hromadně“ za evidované v roce 1852, ale i ostatní, které se pod policejní drobnohled dostaly až v průběhu let 1854–1857. Naopak se zde nevyskytují jedinci, kteří, ačkoli byli v roce 1852 zaznamenáni jednotlivými policejními orgány, nebyli zařazeni do celozemské evidence, protože se je české místodržitelství rozhodlo neklasifikovat jako „politicky kompromitované“.

V soupisech z roku 1857 je oproti původním soupisům mnohem pevněji dodržována a respektována struktura formuláře a je patrné, že původní individualita v rámci jednotlivých záznamů (odrážející názory příslušných policejních úředníků) zmizela a byla nahrazena oficiálním úředním stanoviskem. Samotné záznamy se na jedné straně vyznačují větší strohostí, na straně druhé se zde nově vyskytují údaje o soudní i policejní perzekuci evidovaných osob.

Tolik k otázce výběru a nyní k editovaným dokumentům. Soupisy „politicky kompromitovaných“ z roku 1857 pro Prahu se zachovaly jak ve formě konceptní, tak i čistopisné.⁴² Stejně jako v ostatních případech i zde je evidence rozdělena na soupisy A a B.⁴³

Podrobné informace o konkrétních okolnostech vzniku pražských soupisů a o kritériích pro zařazení jednotlivých osob do evidence jsou obsaženy v průvodní zprávě pro místodržitele, kterou k soupisům připojil pražský policejní ředitel Anton Päumann.⁴⁴ Podle tohoto dokumentu byly k jedin-

⁴² NA, PP 1863–1869, sign. P 58/1, kart. 514 a tamtéž, PM 1855–1869, sign. 8/1/15/12, kart. 469.

⁴³ Viz pozn. č. 30.

⁴⁴ Policejní ředitel místodržiteli 22. ledna 1857 (NA, PM 1855–1869, sign. 8/1/15/12, čj. 3587 P. P., kart. 469).

cům již evidovaným v rámci pražských soupisů připojeny tři další kategorie osob. Nově se zde vyskytnou jména těch jedinců (dříve vedených v některém z krajských soupisů), u nichž bylo na místodržitelství při revizi evidence dodatečně zjištěno, že svou domovskou příslušností náležejí do Prahy. Dále sem byli zařazeni lidé, o nichž existovalo svědectví, že se v hlavním městě „kompromitovali“ svou „revoluční činností“. A konečně sem byly zaznamenány také osoby dosud neevidované mezi „politicky kompromitovanými“, o nichž policejní ředitelství z různých důvodů rozhodlo, že do soupisu A zkrátka patří.

Do soupisu B byli zaznamenáni všichni ostatní, opět ať již dříve figurovali v hlavním pražském soupisu z roku 1852 nebo v periodických výkazech či v původních krajských soupisech. Nebyla sem na rozdíl od soupisu A (až na jedinou výjimku)⁴⁵ zařazena žádná nová jména. Seznam B měl totiž v zásadě sloužit jako podklad pro zmírnění stávajících policejních opatření. Největší část zde evidovaných tvořili jedinci „kompromitovaní“ účastí na svatodušních bouřích roku 1848.

V soupisech A a B z roku 1857, které František Roubík omylem nazývá hlavním pražským soupisem,⁴⁶ je evidováno celkem dvě stě pět osob (v soupisu A 79, v soupisu B 126), což je o 80 více než v roce 1852. Zaznamenáni jsou všichni včetně těch, kteří v průběhu oněch pěti let zemřeli nebo byli např. z důvodu cizí státní příslušnosti doporučení k vyřazení z evidence. V porovnání se soupisem z roku 1852 zde také některá jména chybí – jedná se bezpochyby o ta, která vyřadil místodržitel ještě v roce 1852 při kompletaci prvotní evidence.

Evidenční soupis hlavního města z roku 1857

Soupisy A i B pro Prahu z roku 1857 mají podobu tabulky s nadepsanými rubrikami. To platí jak pro čistopisnou, tak i pro konceptní verzi, která se odlišuje pouze obvyklými znaky (menší míra kaligrafičnosti, opravy apod.). To je vedle rozdělení evidence na skupinu A a B další odlišnost od původního soupisu z roku 1852, kde záznamy „tabulkového“ cha-

⁴⁵ Jednalo se o slavného pražského fyziologa Jana Evangelistu Purkyně, kterého zřejmě nejvíce „kompromitovala“ nikoli funkce kurátora Matice české a činnost v muzeu, ale jeho členství v berlínské zednářské lóži. (Srv. např. Čechurová, Jana. *Čeští svobodní zednáři ve XX. století*. Praha 2002, s. 53)

⁴⁶ Takto byl ovšem úředně označován po celou dobu evidence pouze původní soupis z roku 1852.

rakteru (bez uvedení názvů rubrik) doplňují i nestrukturované záznamy na volně vložených listech. Hledání rozdílů v čistě formální stránce mezi pražskými soupisy z let 1852 a 1857 však nemá valný smysl, jestliže se starší evidence dochovala pouze v konceptní verzi.

Postačí proto omezit se na komparaci charakteru dílčích záznamů. Pražský soupis z roku 1852 vykazuje výrazně narativnější charakter, jednotlivé zápisy se vyznačují mnohem větší variabilitou uváděných informací, záznamy jsou více „bezprostřední“, často poměrně rozsáhlé, a proto i rubrikace v nich nebývá příliš striktně dodržována. Formální stránka soupisu z roku 1857 byla již ovlivněna praxí z každoročního sestavování dílčích tabelárních výkazů, soupisy již nemají tak „živelný“ charakter, původní bezprostřednost nahradila snaha o stručnost a výstižnost. Časté opakování zobecňujících frází dává záznamům v soupisech z roku 1857 rutinní charakter, který může být někdy na škodu obsahové stránky.

Struktura pražských soupisů z roku 1857 je dána alfabetským řazením podle příjmení evidovaných osob a rubrikací záznamů. První rubrika slouží k průběžnému číslování záznamů, které bylo stejně jako dříve nástrojem pro případné odkazy v novějších periodických výkazech. V druhé rubrice „jméno, stav a charakter (ve smyslu zaměstnání nebo povolání)“ se soupis shoduje s původním seznamem z roku 1852, s tou výhradou, že se zde již neobjevují údaje o rodinných poměrech a jen zřídka bývá uváděn věk evidované osoby. Zpravidla zde bývá zapsáno pouze jméno dotyčného a jeho současné, popř. původní povolání.

Ke změně došlo v rubrice č. 3, kde se zřejmě z praktických důvodů místo původního rodiště (v seznamu z roku 1852 rubrika č. 2) vyplňoval údaj o domovské příslušnosti. Spolehlivost údajů uváděných v této a v následující rubrice „bydliště“ lze považovat za vysokou v těch případech, kdy byly evidované osoby pod dohledem úředníků policejního ředitelství, tedy pokud se zdržovaly v Praze. V ostatních případech byla jejich správnost závislá na bezchybné komunikaci s méně či více vzdálenými politickými úřady, čímž zákonitě vzrůstala možnost „informačního šumu“. Jisté pochyby se nabízejí také ohledně uvádění popisných čísel, obzvláště pak u několika případů, kdy se v konceptu opravené a jiným nahrazené číslo opět objevuje v čistopisné verzi jako jediný platný údaj (zejména se to týká mimopražských studentů, u kterých byla frekvence změn bydliště poměrně vysoká).

Do rubriky č. 5 „charakteristika“ se přesunuly údaje v původním soupisu uváděné ve čtvrté rubrice. U osob již dříve evidovaných je vyplněna odkazy na původní soupisy či dílčí výkazy, ne vždy je ovšem jejich výčet vyčerpávající a v některých případech se zde, jak už to u číselných údajů někdy

bývá, vyskytují chyby. Charakteristika evidovaných osob bývá stručná, často se omezuje pouze na popis jejich současného chování a aktivit. U osob nově zařazených do evidence bývá podrobnější a často se zde uvádí konkrétní okolnosti jejich „kompromitace“. Mezi nově uváděnými informacemi o případné soudní perzekuci se zpravidla uváděly způsob perzekuce (zda byla daná osoba odsouzena, vyšetřována a z nedostatku důkazů zproštěna obvinění nebo na ni byl vydán zatykač), její důvody (druh deliktu, z něž byla podezřívána či usvědčena) a její důsledky (druhy trestu – konfinace, vyhoštění ze země u cizinců či trest na svobodě s uvedením druhu a délky).

U osob z politických důvodů trestaných zde bývají připojeny doplňující údaje jako datum rozsudku, informace, zda se dotyčný ještě nachází v trestu, zda byl omilostněn, amnestován či mu byla část trestu odpuštěna, někdy opět s doplněním data. Uvádí se zde také např., že dotyčný uprchl nebo se vystěhoval ze země, zda a kam se případně vrátil. U vyhoštěných cizinců bývá zaznamenáno, zda pro dotyčného zákaz návratu trvá nebo byl zrušen. Spolehlivost těchto údajů lze zpravidla ověřit konfrontací s komplementárními prameny – tedy především soudními a vyšetřovacími akty Válečného soudu, Vojenské vyšetřovací komise na Hradčanech a Vrchního zemského soudu, případně se spisy týkajícími se dotyčné osoby v registratuře prezidia policejního ředitelství či prezidia místodržitelství.⁴⁷

Z předchozího vyplývá, že jádro evidence z roku 1857 tvořila rubrika č. 5, v níž bylo v případě soupisu A uvedeno dobrozdání policejního ředitelství s návrhem postupu, který měl být v případě konkrétní osoby v budoucnu aplikován. Zapisovaly se sem návrhy policejního ředitelství na pokračování/ukončení přímého i nenápadného policejního dohledu nad dotyčnou osobou, dále se zde uvádělo, zda (případně kdy a na základě čeho) již byla evidovaná osoba zbavena původních omezení (především v oblasti volného cestovního pohybu).⁴⁸

⁴⁷ V prvních dvou případech Vojenský historický archiv v Praze, fond Vojenská vyšetřovací komise (dále VVK), v dalších dvou pak NA, fond Vrchní zemský soud a fondy PP a PM. Materiály (zejména pak písemnosti týkající se rozsudků), které se ve fondu VVK nedochovaly, lze podle Františka Jílka doplnit dokumenty z vídeňského válečného archivu (Jílek, František. *Pražská polytechnika a studentské hnutí v revoluci 1848–1849. II. část. Sborník Národního technického muzea V*, 1968, s. 337–508) ÖStA, Abteilung Kriegsarchiv, KM Sonderreihe.

⁴⁸ Zpravidla se jednalo o místodržitelským výnosem povolený pobyt v Praze nebo Nejvyšším policejním úřadem schválený pobyt ve Vídni. Uváděl se zde také zpravidla účel, za kterým se povolení vydávalo. Obvykle jím bylo studium či pokračování ve studiích přerušných.

Policejní ředitelství ke svému návrhu obvykle připojilo odůvodnění, které vycházelo buď z dlouhodobější změny v chování sledované osoby, ze zhodnocení jejího politického vlivu, společenské oblíbenosti a nebo významu. Z pragmatického hlediska byl brán zřetel také na takové okolnosti jako věk, nemoci, rodinné poměry apod.

U některých záznamů dobrozdání policejního ředitele chybí. Tak tomu je např. v případě, že si dotyčný v době vyhotovování soupisu odpykával svůj trest na svobodě, jestliže zemřel (v rubrice se uvádí pouze stručná poznámka „odpadá“⁴⁹) nebo v případě cizinců, kteří ztratili jakoukoli vazbu na zemi (pak se zde objevuje pouze návrh na úplné vypuštění dotyčného z evidence). Někdy se také policejní ředitel omezil pouze na konstatování, že mu pro podání příslušného návrhu chybějí potřebné podklady, popřípadě uvedl, na který orgán politické správy je třeba se v této věci obrátit, eventuálně již takto získanou dobroznaleckou zprávu parafrázoval.

Poslední šestá rubrika soupisu byla vyhrazena (obdobně jako závěrečná rubrika v původní evidenci) pro poznámky. Zjednodušeně řečeno, zahrnovala informace doplňující nějakým způsobem obsah ostatních rubrik. V případě soupisu B bývá vyplněna zřídka. Lze zde obvykle nalézt údaje, údaje, kdy a kde byl dotyčný naposledy viděn či jaké jsou poslední informace o něm. Když dotyčný zemřel nebo byl pohřešován či zmizel, bývá to někdy poznamenáno právě zde, v některých případech i s uvedením data, případně i informačního zdroje (zpravidla některého orgánu politické správy).

U záznamů soupisu A je tato rubrika vyplněna vždy. Zpravidla zde lze nalézt nejaktuálnější informace o místě pobytu sledované osoby a jejích posledních aktivitách. Objevují se zde např. také odkazy na výnosy místodržitele či Nejvyššího policejního úřadu nebo dočasná povolení nižších orgánů policejní správy, jimiž byla schválena žádost sledované osoby o pobyt na konkrétním místě. Někdy se zde uvádí i za jakým účelem bylo dotyčnému povolení uděleno, zda (a kdy) na určené místo dorazil, případně zda (a kdy) ho opět opustil a kam (a kdy) se odebral.

Text obou editovaných soupisů se zachoval ve dvou verzích – konceptu i čistopisu. Soupisy byly sestaveny v prezidiální kanceláři pražského policejního ředitelství na základě dílčích seznamů, odevzdaných jednotlivými okresními policejními komisaři. Soupis má, jak již bylo uvedeno, již v konceptní fázi tabelární podobu a po grafické stránce (budou-li pominuty záležitosti úpravy, rukopisu apod.) se shoduje s čistopisem.

⁴⁹ „Entfällt“.

I když spolu obě verze souhlasí v zásadě i po obsahové stránce, jsou tu některé drobné nuance, které je třeba uvést. V konceptu se ještě mezi některými číslovanými záznamy objevují (většinou zřejmě dodatečně) vepsaná jména osob bez čísel a bez dalších poznámek, která do čistopisné verze zahrnuta nebyla (veskrze se jedná zřejmě o osoby, které byly vedeny v některém z krajských seznamů). Dále byly v záznamech do soupisu A v konceptu doplněny (zpravidla tužkou) signatury, odkazující na místo v prezidiální registratuře policejního ředitelství, kde se nacházejí spisy k dotyčné osobě.⁵⁰ Jména osob, u nichž policejní ředitelství zvažovalo jejich vyřazení z evidence, byla v konceptu škrtnuta (červenou, případně obyčejnou tužkou).

Po revizi konceptu a jeho doplnění byla sestavena čistopisná verze textu a zaslána na místodržitelství, kterému měla sloužit (spolu s obdobnými dílčími krajskými soupisy) jako pomůcka pro sestavení celozemských „kategorizačních“ soupisů I a II.⁵¹ Jedinými stopami po zpracování soupisu v místodržitelské prezidiální kanceláři jsou (zpravidla červenou tužkou do druhého sloupce tabulky) dodatečně dopsané symboly „I“, „II“ nebo „-“. První dvě značily zařazení dotyčného do příslušného „kategorizačního“ soupisu I nebo II. Poslední znak znamená, že dotyčný do soupisu pro Prahu nepatřil a že bude zařazen do některého z krajských seznamů.

Údaj o tom, do soupisu jakého kraje měl být dotyčný zařazen (popřípadě v které konkrétní obci se zdržoval), se objevuje jako poznámka v posledním sloupci tabulky. Zda byl evidován v rámci soupisu I nebo II už se však neuvádí. Zřídka byla ještě závěrečná rubrika doplněna o další aktuální údaje o sledované osobě. Úmrtí se vyznačovalo symbolem červeného křížku u jména.

⁵⁰ Většinou se jedná o signaturu v manipulačním období 1853–1857, pouze v jednom případě se jedná o odkaz na rok 1852. Signatura byla zanesena buď do druhého sloupce tabulky ke jménu nebo do posledního „poznámkového“ sloupce.

⁵¹ Srv. výše.

Ediční poznámka

Pro edici byl použit text čistopisu, konfrontovaný s konceptní verzí. Jako vodítko pro publikování textu bylo použito nejnovějších edičních pravidel,⁵² prezentovaný text byl tedy v podstatě transkribován do podoby dnešní spisovné němčiny. Detaily přepisu budou specifikovány dále.

Konceptní a čistopisná verze soupisu se od sebe po obsahové stránce liší jen v drobnostech. Ojedinelé odchylky, které výrazněji mění význam (nikoli formu) uvedených údajů nebo přinášejí údaje v čistopisu se nevyskytující či zpochybňující spolehlivost údajů v něm uvedených, jsou uvedeny v poznámkách, a to i v případě, že se jedná o text v konceptu škrtnutý. Tato skutečnost byla vyznačena uzavřením do lomených závorek. Pouze pokud se evidentně jednalo o omyl či písařskou chybu, nebyl takový text do edice zahrnut.

Editovaný text je publikován ve stejné podobě jako originál, ovšem se třemi výjimkami:

1. Z důvodu přehlednosti byla původně jediná rubrika tabulky v soupise A „Namen, Stand und Charakter“ rozdělena do dvou sloupců „Namen“ a „Stand und Charakter“.
2. Jediná odlišná část konceptu oproti čistopisu, která byla ponechána přímo v textu edice (v rubrice č. 2, kde se nejčastěji vyskytuje),⁵³ jsou signatury odkazující v soupisu A na místo v registratuře prezidia policejního ředitelství. Jedná se sice o text do konceptu dopsaný dodatečně, zřejmě pouze pro vnitřní úřední potřebu, k jeho editování však vedla snaha o přehlednost a pragmatické zohlednění „uživatelského“ hlediska. Signatury byly odlišeny od ostatního textu kurzívou.
3. Podobně byl motivován i třetí krok. V editovaném textu byly ponechány později v místodržitelské kanceláři vepsané poznámky o následném zařazení evidované osoby (symboly odkazující na zařazení do „kategorizačních“ soupisů, popřípadě odkaz na příslušný krajský soupis). Protože se tyto poznámky v originálním textu v rámci jednotlivých záznamů vyskytují poněkud nesystematicky na několika různých místech, byly v edici zařa-

⁵² Štřovíček, Ivan a kol. *Zásady vydávání novověkých historických pramenů z období od počátku 16. století do současnosti (Příprava vědeckých edic dokumentů ze 16.–20. století pro potřeby historiografie)*. Praha 2002.

⁵³ U některých záznamů se nachází ale až v rubrice č. 7.

zeny do speciální rubriky umístěné na konec tabulky. Jednak byly takto graficky zkompletovány spolu související údaje a jednak tak byla odlišena část textu, zanesená do čistopisné verze později.

Údaje o kategorizaci evidovaných osob jsou v soupisech pražského policejního ředitelství obsaženy jen někdy a ne vždy jsou spolehlivé, protože se jedná pouze o návrhy. Relevantní informace lze získat teprve z celozemských „kategorizačních“ soupisů I a II. V případech, kdy v soupisu policejního ředitelství tento údaj chybí nebo se od záznamu v „kategorizačních“ soupisech sestavených na místodržitelství liší, byla tato skutečnost uvedena do poznámky k textu. V případě osob evidovaných v „kategorizačním“ soupisu pražském bylo doplněno pořadové číslo v rámci soupisu, případně jeho označení (I nebo II), u osob vedených v rámci jiných krajů je uveden navíc název kraje. U osob zařazených do soupisu č. I se zde také uvádí, zda byla daná osoba podrobena přímému nebo nenápadnému policejnímu dohledu.

Pro editorské doplňky přímo do textu bylo použito hranatých závorek (pouze tehdy, pokud nebylo doplnění chybějících vynechaných písmen či písmen ve zkráceném slově jednoznačné). Dále byla tímto způsobem podle smyslu doplněna slova (resp. chybějící části textu) v originále nahrazená pouze opakovacími znaménky. V ostatních případech byly chybějící hlásky doplněny bez jakéhokoli vyznačení či uvedení do poznámkového aparátu (týká se vynechaných hlásek -n-: bekant/bekannt; -e-: koncovka přičestí minulého -irt/iert; -t-: leitmerizer, königgräzer/leitmeritzer, königgrätzer).

Všeobecně známé zkratky (No, k. k., etc., Lit.)⁵⁴ a zkratky z oblasti správně-diplomatické (Präs., P. P., g. P., P. A., ai)⁵⁵ nebyly rozváděny. V případě, že se zkratka v textu vyskytovala v několika verzích, pro přepis byla použita pouze nejfrekventovanější podoba (N./No sjednoceno na No, Pr./Präs. na Präs., Zl./Z. na Z.).⁵⁶ Zkratka označující opakování textu „do“ byla přepsána do dnešní podoby „dtto“. Ostatní zkratky (především akademické tituly jako např. I. U. Dr./Iuris Doktor apod.) či zkrácená slova byly rozepsány.

⁵⁴ *Litera.*

⁵⁵ *Präsidiale, Polizei Präsidiale, Geheime Präsidialakten, Präsidial Akten, anni.*

⁵⁶ *Nummero, Präsidiale, Zahl.*

Zásahy do psaní interpunkčních a jiných znamének byly následující: Původní závorky /: :/ byly přepsány do dnešní podoby kulatých závorek (). Interpunkce byla přizpůsobena dnešnímu úzu. Pokud se v textu vyskytují otazníky, nejde o editorský zásah, ale o původní text. Často používané středníky byly nahrazeny podle kontextu čárkami či tečkami.

Číslovky a čísla byly upraveny v následujících případech: 1. Číslovky v přídavných jménech byly převedeny z číselné do slovní podoby (15-jährig/fünfehnjährig, 2te/zweite); 2. v denních datech byla použita pouze čísla s tečkou a vynechány veškeré slovní koncovky (22te März nahrazeno 22. März apod.); 3. nekoncepční a rozkolísané užívání římských číslic bylo nahrazeno číslicemi arabskými.

Hláskové změny u samohlásek byly provedeny v psaní y/i přizpůsobením dnešnímu úzu (seyn/sein apod.), přepisem dvojhlásek na odpovídající přehlasovanou samohlásku (Militair/Mililitär, Ui(e)berwachung/Überwachung), naopak byly odstraněny přehlásky ve jménech Gabriël, Michaël aj.

Změny u souhlásek se týkaly zejména vypuštění protetického -h- (werth/wert, nothwendig/notwendig) s výjimkou cizích slov a vlastních jmen (Philosophie, Jungwirth, Russophil), psaní skupin -s-, -ss-, -ß-, koncovky -zion/-tion a psaní hlásek -c- a -k- (compromittiert/Kompromitiert apod.) bylo upraveno podle dnešních pravopisných pravidel.

Bylo-li to třeba, byl text opraven také tvaroslovně - především pokud šlo o přizpůsobení koncovek přídavných jmen pádu a ostatní pádové vazby (zu zweijährigen Haft/zu zweijähriger Haft, von/vom). Slova cizího původu byla zásadně transliterována (Raisonneur, Comptoirist, Praeses). Transliterována byla také všechna vlastní jména a místní názvy. Protože se ovšem některá v textu čístopisu vyskytla ve dvou, případně i více variantách, bylo třeba psaní dotčeného slova sjednotit. Zpravidla byla vybrána varianta jediná správná či nejfrekventovanější (Fryč, Frič, Fritsch/Frič; Hawliczek/Hawliček; Záp/Zap; Wawra, Wáwra/Wáwra; Nather/Näther; Štulz, Stulc/Štulc; Czeititz, Čeititz/Czeititz; Bystryca górna, Bystryca gorna/ Bystryca górna; Kohljanowic/Kohljanowitz; čechisch/czechisch nebo Czechismus/Czechismus; Sonnenberg/Sonneberg; časlauer, czaslauer/czaslauer). Malá písmena na začátku názvů a jmen byla opravena na velká (Verbindung der roten Fahne/ Verbindung der Roten Fahne apod.). Složeniny v originále, zpravidla rozdělené na dílčí slova, byly přepsány do dnešního jednoslovného tvaru (Statthaltereierlass/Statthaltereierlass apod.).

Poslední poznámka se týká jmenného rejstříku, který byl jako pomůcka pro orientaci v edici připojen na závěr studie. Odkazy na záznamy k jednotlivým osobám mají formu písmene příslušného soupisu (A nebo B)

a pořadového čísla. Zahrnuta byla nejen jména z čistopisu, ale i ta, která se do konečné verze soupisu nedostala a vyskytují se jen v konceptu (jsou odlišena kurzívou).

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. A⁵⁷

Pos- ten- zahl	Namen	Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik
1.	Alt Vater Anton August A 1/3	ohne bestimmte Beschäfti- gung	Landskron in Böhmen	Landskron	Kommt im Hauptausweise der Kompromittierten für das ganze Land vor. Ist wegen geleisteten Vorschubs zur Flucht des Hochverrätters Preiss kriegsrechtlich laut Urteils 3. Juni 1852 mit Einrechnung des ausgestandenen Untersuchungsarrestes bestraft worden. Verdient in politischer Beziehung gegenwärtig keine Beachtung, ist aber sonst als mauvais sujet bekannt und wurde in neuester Zeit aus Prag weg und in seine Heimat verwiesen.
2.	Arnold Emanuel A 8/3	8 Jahre alt, ledig, Amts- schreiber und Redakteur	München- grätz in Böhmen	-	Kommt im Hauptausweis der Kompromittierten für Prag sub No 3 vor.
3.	Ast Wilhelm A 1/8	gewesener Student	Maria-schein, Bezirk Karbit	unbekannt	Kommt im Hauptausweise der Kompromittierten für das ganze Land vor. War wegen Hochverrats zu zwanzigjährigem schweren Kerker verurteilt, und ist in Folge Allerhöchster Amnestie vom 16. April 1854 begnadigt worden.
4.	Baudisch Adolf B 1/57	Student	Chwalko- witz, Bezirk Königinhof	Prag 824/2	Kommt im Hauptausweise für ganz Böhmen und in dem Veränderung-sausweis für Prag für das 4. Quartal 1854 vor. War wegen hochverrätlichen Umtrieben im Jahre 1849 zu sechsjährigem Kerker verurteilt, und wurde mit Allerhöchster Entschließung vom 16. April 1854 begnadigt.
5.	Breyer Wilhelm B 2/31	Student	Nachod in Böhmen	Prag 640/1, bei den Eltern	Kommt im Hauptausweis für ganz Böhmen, und in dem Nachtragsausweise für Prag vom 17. September 1854 vor. War wegen hochverrätlichen Umtrieben im Jahre 1849 kriegsgerichtlich zu zehnjähriger Festungshaft verurteilt, und wurde mit Allerhöchsten Entschließung vom 16. April 1854 begnadigt.
6.	Chocho- laussek Prokop C 5/2	Literat, Wittwer	Sedletz in Böhmen	Bystrycza Górna in Galizien	Kommt im Prager Hauptausweise sub No 17 vor, ferner im Prager Nachtragsausweise vom 17. September 1854 und im Prager Nachtragsausweise für das 4. Quartal 1855 vor.

⁵⁷ Soupisy i s průvodní zprávou policejního ředitele z 22. ledna 1857, uloženy v NA, PM 1855–1859, sign. 8/1/15/12, čj. 3587 P. P., kart. 469 (koncept v PP 1863–1869, sign. P 58/1, kart. 514).

⁵⁸ V soupisu I, poř. č. 2, přímý policejní dohled (dále jen p. d.).

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
Dürfte aus dem Verzeichnis der politisch kompromittierten Personen um so eher wegzulassen sein, als er ohnehin in seiner Eigenschaft als gemeiner Schwindler, und der Eigentumssicherheit gefährliches Individuum unter besonderer Aufsicht der Behörden steht	0	-
0	Wurde im Jahre 1853 wegen Hochverrats zu zwanzigjährigem schweren Kerker verurteilt. Befindet sich dernal noch im Kastell Laibach in Haft.	1 ⁵⁸
Mit Rücksicht auf den vom Bezirksamt Karbitz als mut- und energielos geschilderten Charakter des Ast, und mit Rücksicht auf sein Wohlverhalten während seines Aufenthaltes in seiner Heimat dürften die ihm auferlegten Reisebeschränkungen aufzulassen sein	Hat mit dem hohen Statthaltereierlasse vom 4. Mai 1856 Z. 3921 die Bewilligung zum Aufenthalte in Prag erhalten, ist hier aber noch nicht eingetroffen.	- im Leitmeritzer Kreise ⁵⁹
Mit allerhöchster Entschließung vom 11. September 1855 ist ihm die Bewilligung zur Ablegung der Staatsprüfungen und zur Erlangung der juridischen Doktorswürde erteilt worden. Er hat sich seither in Advokatenkanzleien verwendet, und durchaus keinen Anlass zu bedenklichen Wahrnehmungen gegeben. Wäre seine strenge polizeiliche Überwachung aufzulassen.	Hat mit hohem Statthaltereierlasse vom 5. Juli 1854 Z. 6621 Präs. die Bewilligung zum Aufenthalte in Prag Behufs Fortsetzung der Studien erhalten.	- im Königgrätzer Ausweise II ⁶⁰
Bei der eingeleiteten Überwachung desselben haben sich in politischer Beziehung keine Bedenken ergeben, und wenn auch sein Lebenswandel sonst manches zu wünschen übrig lässt, so dürfte doch dem Breyer eine politische Gefährlichkeit nicht zuzuschreiben sein. Wäre daher dessen strenge polizeiliche Überwachung im Sinne des hohen Statthaltereierlasses Zahl 10773 aufzulassen.	0	- im Königgrätzer Ausweise ⁶¹
0	Ist in Bystrica Górna konfiniert, sein gegenwärtiges Verhalten unbekannt.	1 ⁶²

⁵⁹ Soupis II, poř. č. 1.⁶⁰ Soupis II, poř. č. 1.⁶¹ Soupis II, poř. č. 2.⁶² Poř. č. 6, nenápadný policejní dohled (dále jen n. d.).

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. A pokračování

Pos- ten- zahl	Namen	Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik
7.	Dostal Anton D 5/2	Student	Prag	Prag 693/2	Kommt im Hauptausweis des ganzen Landes, und im Prager Nachtragsausweise vom 17. September 1854 vor. War wegen hochverräterischen Umtrieben im Jahre 1849 zu zwölfjährigem schweren Kerker verurteilt, und wurde mit Allerhöchster Entschließung vom 16. April 1854 amnestiert.
8.	Duras Franz D 6/22	Wirt- schafts- besitzer	Zelenitz, Bezirk Schlan	Prag 923/2	Kommt im Hauptausweise der Kompromittierten vor. War wegen Hochverrats zu zwölfjährigem schweren Kerker verurteilt, und wurde im Jahre 1856 amnestiert.
9.	Dworžak Georg D 5/25	gewesener Hörer der Chemie	Jessenitz, Bezirk Neustadt a. d. Mettau		Kommt im Hauptausweise des ganzen Landes, und im Nachtragsausweise für Prag für das 4. Quartal 1854 vor. War wegen hochverräterischen Umtrieben im Jahre 1849 vom Kriegsgerichte zu fünfzehnjähriger Festungsarrest verurteilt, und wurde mit Allerhöchsten Entschließung vom 16. April 1854 amnestiert.
10.	Ekert Lorenz E 2/48	Tischler- geselle	Tuschkau	Karolinen- thal No 134	Kommt im Ausweise der Kompromittierten bisher nicht vor. Ist wegen Hochverrats im Jahre 1854 von dem Militäruntersuchungsgericht in Wien zu sechsjähriger Schanzarbeit verurteilt worden und in Folge Allerhöchster Amnestie vom 12. Juli 1856 aus der Festung Theresienstadt entlassen worden.
11.	Ernst Wenzel E 2/17	Student und Professurs Kandidat	Röhrsdorf, Bezirk Hainspach	Prag No 190/1	Kommt im Hauptausweis des ganzen Landes vor. Wurde vom Prager Kriegsgerichte wegen Hochverrats zu fünfzehnjähriger Festungshaft verurteilt, und in Folge Allerhöchster Entschließung vom 16. April 1854 amnestiert.

⁶³ Poř. č. 14.⁶⁴ Soupis II, poř. č. 21.⁶⁵ Soupis II, poř. č. 5.

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
Hat seit seiner Rückkehr nach Prag in keiner Beziehung zu bedenklichen Wahrnehmungen Anlass gegeben, und wurde ihm mit Rücksicht hierauf bereits zu wiederholten Malen die Bewilligung zu Reisen im Königreiche Böhmen erteilt. Wäre seine strenge polizeiliche Überwachung im Sinne des hohen Statthaltereierlass vom ? Z. 10773 aufzulassen.	0	II ⁶³
Mit Rücksicht auf seinen kurzen hierortigen Aufenthalt kann ein beruhigendes Gutachten in Betreff seiner ferneren Behandlung nicht gestellt werden, wegen des großen Anhangs jedoch, dessen er in seiner Heimat genießt, dürfte sich die Auflassung der strengeren Überwachungsmaßregeln nicht als rätlich darstellen.	Ist am 30. Oktober 1856 in Prag eingetroffen, und hat nachträglich mit dem hohen Statthaltereipräsidentialerlasse vom 16. Dezember 1856 Z. 12050 die Bewilligung zum hierortigen Aufenthalte erhalten.	– (Prager Kreis) ⁶⁴ Wird von der Heimatsbehörde Schlan zur Enthebung von der speziellen Überwachung beantragt.
Betreibt dermal den Selchfleischhandel, und legt in jeder Beziehung ein musterhaftes Benehmen an den Tag. Wäre dessen strenge polizeiliche Überwachung aufzulassen.	Hat mit hohem Statthaltereierlass vom 21. November 1855 Z. 10308 die Bewilligung zum Aufenthalt in Prag Behufs Fortsetzung der Studien erhalten.	– Königgrätzer Ausweis ⁶⁵
Da die Zeit seines Aufenthaltes in Prag zu kurz ist, und da überhaupt seit seiner Entlassung aus der Strafe noch ein zu geringer Zeitraum verflossen ist, als dass über sein Verhalten im Freiheitszustand ein beruhigendes Gutachten abgegeben werden könnte, so dürften vorläufig die ihm auferlegten polizeilichen Beschränkungen nicht zu beheben sein.	Hat mit hohem Statthaltereipräsidentialerlasse vom 15. Oktober 1856 Z. 10042 die Bewilligung zum Aufenthalte in Prag erhalten..	– Pilsner Kreis ⁶⁶
Hat nach erlangter Amnestie die Studien in Leitmeritz fortgesetzt, und hält sich erst seit Kurzem in Prag auf, wo er die Vorlesungen an der Philosophischen Fakultät besucht. Mit Rücksicht auf sein jugendliches Alter, und den Umstand, dass sein Benehmen keinen Anlass zu einer bedenklichen Wahrnehmung bietet, dürfte seine strenge polizeiliche Überwachung aufzulassen sein.	Erhielt mit hohem Statthaltereidekrete vom 15. November 1856. Z. 10432 die Bewilligung zum Aufenthalte in Prag, wegen Fortsetzung der Studien.	– Leitmeritzer Kreis ⁶⁷

⁶⁶ Soupis I, poř. č. 2, p. d.

⁶⁷ Soupis II, poř. č. 2.

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. A pokračování

Pos- ten- zahl	Namen	Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik
12.	Ermer Franz E 2/23	Mediziner, jetzt angeblich Wirtschafts- schreiber	Märzdorf, Bezirk Braunau	Dux in Böhmen	Kommt im Hauptausweise der Kompromittierten für das ganze Land, und in den Prager Nachtragsausweisen für das 4. Quartal 1854 und 2. Quartal 1856 vor. Zu zwanzigjähriger Festungshaft verurteilt, wurde er mit Allerhöchsten Entschlieſung vom 16. April 1854 amnestiert.
13.	Faster Kaspar F 1/9	Techniker	Prag		Kommt im Prager Nachtragsausweise vom 17. September 1854 vor. Wegen Hochverrats als Teilnehmer der hochverräterischen Verbindung "die Rote Fahne" im Dezember 1853 kriegsgerichtlich zu zwölfjährigem schweren Kerker verurteilt.
14.	Feyerer Karl F 3/9	Mediziner	Wien	Wien	Kommt im Hauptausweise des ganzen Landes, und in den Prager Nachtragsausweisen vom 17. September 1854 dann für das 4. Quartal 1854 vor. War wegen der hochverräterischen Umtriebe im Jahre 1849 zu fünfzehnjähriger Festungsarrest verurteilt und wurde in Folge Allerhöchster Entschlieſung vom 16. April 1854 begnadigt.
15.	Fingerhut Adalbert F 5/3	gewesener Hörer der Philosophie 71	Prag	Milwakie in Nord- amerika	Kommt im Verzeichnis der Kompromittierten noch nicht vor. Er ist ein Bräuerssohn, war schon in den Jahren 1846 und 1847 mit der Revolutionspartei kurt, kam im Jahre 1848 Ende März aus Wien, wo er studierte, nach Prag, und war fortan der Mittelpunkt des studentischen Treibens in Prag. Nach den Pfingsttagen verschwand er mit seiner Geliebten, einer Putzmacherin aus Prag.
16.	Flek Anton F 3/22 ⁷³	Mediziner	Böhmisch Kamnitz	Prag No ⁷⁴	Kommt im Hauptausweis des ganzen Landes und im Prager Nachtragsausweise für das 1. Quartal 1855 vor. War wegen des Verbrechens des Hochverrats zu zwanzigjähriger Festungsarrest verurteilt, und ist am 20. April 1854 in Folge Allerhöchster Begnadigung auf freien Fuß gesetzt worden.

⁶⁸ V konceptu: <Sein gegenwärtiges Verhalten ist hier unbekannt.>

⁶⁹ Soupis II, poř. č. 6.

⁷⁰ K. Faster je uveden v soupisu pro hlavní město (poř. č. 8, p. d), nikoli pro Pražský kraj. Tato poznámka se zřejmě týká jen dočasného místa pobytu.

⁷¹ Zde je třeba upozornit na chybu, Vojtěch Náprstek studoval na vídeňské univerzitě práva.

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
Hat sich nach seiner Amnestierung durch längere Zeit in Prag aufgehalten, und wurde unausgesetzt beobachtet. Bereits mit dem hohen Statthaltereipräsidentialerlasse vom 19. April 1856 Z. 3935 wurden die ihm auferlegten Reisebeschränkungen behoben.	Soll Schreiber bei dem Wirtschaftsamte in Dux sein, wohin er seinen Heimatschein am 22. April 1856 vidiert erhielt. 68	– Saazer Kreis ⁶⁹
0	Befindet sich dermal noch in der Strafe.	I Prager Kreis, ⁷⁰ Schwarzkoletz
Wäre aus Verzeichnis der hierländigen Kompromittierten ganz wegzulassen.	Erhielt mit hohem Erlass der k. k. Obersten Polizeibehörde vom 15. Juni 1854 Z. 3716 Präs. II die Bewilligung zur Rückkehr nach Wien, und ist dahin am 27. Juni 1854 abgegangen.	–
Obwohl gegen Fingerhut Adalbert eine gerichtliche Prozedur bisher nicht stattgefunden hat, so waren doch bereits Verhandlungen wegen Gestattung seiner straffreier Rückkehr anhängig. Der Vervollständigung wegen dürfte derselbe in das Verzeichnis der Kompromittierten Lit. A einzubeziehen sein, und es wird auf die Gestattung seiner Rückkehr nicht eingeraten.	0	I ⁷²
	Erhielt mit hohem Statthaltereierlass vom 27. November 1854 Z. 13019 Präs. die Bewilligung zum Aufenthalte in Prag Behufs der Fortsetzung der Studien.	– Leitmeritzer Kreis ⁷⁵

⁷² Poř. č. 11, n. d.

⁷³ V konceptu ještě doplněna přezdívkou „Blum“.

⁷⁴ Číslo popisné pouze v konceptu: 427/1.

⁷⁵ Soupis II, poř. č. 4.

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. A pokračování

Pos- ten- zahl	Namen	Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik
17.	Fortier Franz F 6/7	Schneider- geselle aus Prag	Prag	Pankratz ⁷⁶	Kommt im Prager Nachtragsausweise vom 17. September 185477 und dto für das 3. Quartal 1856 vor. 78 War wegen Teilnahme an den hochverräterischen Verbindung „die Rote Fahne“ im Dezember 1853 zu fünfjähriger Schanzarbeit in Eisen verurteilt worden, mittelst Allerhöchsten Gnadenaktes vom 1. April 1855 wurde ihm die Hälfte der Strafzeit nachgesehen und ist derselbe am 2. August 1856 in Prag eingetroffen.
18.	Frič (Fryč) Joseph F 5/23	gewesener Techniker, ⁸⁰ jetzt Ros- [oglio] Fabrikant	Prag	Prag 736/2	Kommt im Prager Hauptausweise sub No 30 vor und in den Prager Nachtragsausweisen vom 17. September 1854, dann dem Nachtragsausweise vom 4. Quartal 1855 vor. Wegen hochverräterischen Umtrieben im Jahre 1849 zu zwanzigjähriger Festungsarrest verurteilt, wurde er in Folge Allerhöchster Entschließung vom 16. April 1854 begnadigt.
19.	Frič Wilhelm F 5/19	gewesener Zögling der Maleraka- demie	Czaslau	unbekannt	Kommt im Prager Nachtragsausweise vom 17. September 1854 vor. War wegen Teilnahme an der hochverräterischen Verbindung „die Rote Fahne“ zu zweijähriger Festsungshaft verurteilt, und ist nach verbüßter Strafe in seine Heimat abgegangen.
20.	Gabler Wilhelm G 1/26	Doktor der Philo- sophie	Wartenberg in Böhmen	Wien	Kommt im Prager Hauptausweise der Kompromittierten, dann in den Nachtragsausweisen vom 17. September 1854, für das 4. Quartal 1854 und 1. Quartal 1856 vor.

⁷⁶ V konceptu: <Mühlhausen> Prag 16 2/2.⁷⁷ V konceptu: No 3334.⁷⁸ V konceptu: (Post 1. Bericht vom 10. Aug[ust] [1]856 N. 2105).⁷⁹ Poř. č. 19.

V konceptu: „<Techniker> Philosoph“, což je samozřejmě správná varianta, J. V. Frič studoval filozofii.

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
Da Franz Fortier sowohl während seines Aufenthaltes in Mühlhausen als auch in neuerer Zeit keinen Anlass zu einem Bedenken gegeben hat, so dürften die strengeren polizeilichen Maßregeln in Bezug auf seine Reisebewegung aufzulassen sein, und wird nur noch bemerkt, dass derselbe von sehr schwächlicher Leibeskonstitution, und fortwährend kränklich sei.	Hat sich nach seiner Ankunft in Prag zu seinem Vater, der in Mühlhausen eine Schanknahrung gepachtet hatte, begeben, und ist mit demselben am 27. Oktober 1856 nach Pankratz bei Prag übersiedelt.	II ⁷⁹
Wurde dessen sorgfältigste und spezielle Überwachung erst in neuester Zeit und zwar mit Erlass der hohen k. k. Obersten Polizeibehörde vom 12. Oktober 1856 Z. 2439/B.M. und Statthaltereipräsidentialdekret vom 21. Oktober 1856 Z. 62 g. P. angeordnet. Es kann daher auf die ganze oder teilweise Behebung der ihm auferlegten Reisebeschränkungen um so weniger eingeraten werden, als derselbe keine Zeichen von Besserung gibt, und sich beispielsweise bei dem Begräbnis des Havlíček abermals als regierungsfeindlich bewiesen hat.	0	I ⁸¹
Demselben ist zwar mit dem hohen Statthaltereipräsidentialerlasse 27. Mai 1856 Z. 5200 die Bewilligung zum Aufenthalte in Prag erteilt worden, er ist aber hier noch nicht eingelangt. Es kann daher in Betreff seiner ferneren Behandlung kein Antrag gestellt werden.	0	- Czaslauer Kreis ⁸²
War zwar bloß wegen eines Pressvergehens in kriegsgerichtlicher Haft. Da derselbe jedoch wegen seiner notorischen politischen Gefährlichkeit in Bezug auf seinen Aufenthalt und seine Reisen strengeren polizeilichen Beschränkungen unterworfen wurde, so dürfte er unter die politisch Kompromittierten Lit. A zu reihen sein. Über seine weitere Behandlung kann kein Antrag gestellt werden, da er seit einer Reihe von Jahren von Prag abwesend ist.	Hat nach einer Mitteilung der Wiener Polizeidirektion vom 10. November 1855 Z. 29018 P. A. von der hohen Obersten Polizeibehörde die Bewilligung zum Aufenthalte in Wien erhalten.	I ⁸³

⁸¹ Poř. č. 13, p. d.⁸² Soupis II, poř. č. 3.⁸³ Poř. č. 14, n. d.

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. A pokračování

Pos - ten - zahl	Namen	Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik
21.	Gaugg Franz G 1/6	gewesener ständischer Akzessist ⁸⁴	Prag	Nutschitz, Bezirk Beraun	Kommt im Hauptausweise der Kompromittierten für das ganze Land vor. War mittelst kriegsrechtlichen Urteils vom 2. November 1851 wegen Majestätsbeleidigung zu zweimonatlichen Profoßenarrest verurteilt worden. Ist vor zwei Jahren nach Nutschitz übersiedelt, wo er eine kleine Wirtschaft erworben hat. Er hat acht Kinder, lebt in sehr drückenden Verhältnissen, soll ganz zur Einsicht gekommen, und seine politische Verirrung bitter bereuen.
22.	Gautsch Wilhelm G 1/13	iuris Kandidat jetzt Advokatur- konzipient	Prag	Königgrätz	Kommt im Prager Hauptausweis sub No 33 und im Nachtragsverzeichnis vom 17. September 1854 vor. War wegen Hochverrats mit kriegsrechtlichem Urteil vom 27. September 1852 zu sechsjähriger Festungshaft verurteilt, und wurde mit Allerhöchsten Entschließung vom 16. April 1854 begnadigt.
23.	Girgel Franz G 4/2	gewesener supplie- render Gymnasial- professor	Prag	Prag No 366/3	Kommt im Hauptausweise des ganzen Landes und im Prager Nachtragsausweise für das 3. Quartal 1856 vor. War wegen des Verbrechens des Hochverrats zu achtzehnjähriger Festungshaft verurteilt, und wurde mit Allerhöchsten Entschließung vom 12. Juli 1856 begnadigt.
24.	Grün Franz G 6/16	Mediziner, jetzt Hörer der Chemie, verheiratet	Warnsdorf	Prag No 330/1 ⁸⁹	Kommt im Hauptausweise der Kompromittierten für das ganze Land, und im Prager Nachtragsausweise für das 4. Quartal 1855 vor. War wegen des Verbrechens des Hochverrates zu zwanzigjähriger Festungshaft verurteilt, und wurde mit Allerhöchster Entschließung vom 16. April 1854 begnadigt.
25.	Gruss Richard G 6/39	gewesener Gefällen- amts- praktikant 91	Prag	Schlaggen -wald	Kommt im Hauptausweise der Kompromittierten vor. War im Jahre 1851 wegen Majestätsbeleidigung kriegsrechtlich mit zweimonatlichem Profoßenarreste abgestraft worden, und wurde mittelst Dekrets der Finanzlandesdirektion [vom] 27. Jänner 1853 Z. 1615 aus dem Staatsdienste entlassen.

⁸⁴ V konceptu uvedeno pouze: gewesener ständischer Beamte.⁸⁵ Poř. č. 21.⁸⁶ Soupis II, poř. č. 6.⁸⁷ V konceptu : N. E. 207 ai 863 G/7/1 rehabilitiert.

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
Es scheint, dass Gaugg durch die Erwerbung einer Wirtschaft in Nutschitz daselbst das Heimatsrecht erworben habe. Von einer besonderen Bewilligung zur Übersiedlung nach Nutschitz ist hier Nichts bekannt. Die strengeren Überwachungsmaßregeln dürften im Sinne des hohen Statthaltereierlasses Z. 10773 aufzulassen sein.	0	II ⁸⁵
Da Gautsch sich schon seit dem Jahre 1854 in Königgrätz aufhält, so ist die Polizeidirektion nicht in der Lage, über seine fernere Behandlung einen beruhigenden Antrag zu stellen.	Hat mit hohem Statthaltereipräsidentialerlasse vom 19. Juli 1854 Z. 7288 die Bewilligung zum Aufenthalte in Königgrätz erhalten, wo er in der Advokatenkanzlei des Doktor Walek, ein Unterkommen gefunden hat.	- Kommt im Königgrätzer Ausweise vor (Z. 2078). ⁸⁶
Hält sich seit seiner Rückkehr nach Prag bei seiner Mutter auf, ist kränklich, lebt sehr eingezogen, hat beinahe gar keinen Umgang, und beschäftigt sich bloß mit Studien. Dürfte dessen strenge polizeiliche Überwachung zu beheben sein.	0 ⁸⁷	II ⁸⁸
Die seit der Ankunft des Grün eingeleitete strenge polizeiliche Beobachtung desselben bot keinen Anlass zu besonderen Wahrnehmungen. Er hat eingezogen gelebt, sich meist mit Studien beschäftigt, und jeden ihn kompromittierenden Umgang vermieden. Die über ihn verhängten strengen polizeilichen Maßregeln dürften aufzulassen sein.	Erhielt mit hohem Statthaltereipräsidentialerlasse vom 20. Juli 1855 Z. 6630 Präs. Die Bewilligung zum Aufenthalte in Prag, Behufs Fortsetzung der Studien.	- Leitmeritzer Kreis ⁹⁰
Da über sein dermaliges Verhalten keine Notizen vorliegen, so kann kein Antrag in Betreff seiner ferneren Behandlung gestellt werden, und wäre diesfalls [von] dem Bezirksamte zu Elbogen das Gutachten abzuverlangen.	Befindet sich dermal im Hause des Fabrikanten Hase in Schlaggenwald als Erzieher. Ob hiezu eine höhere Bewilligung erhalten habe, ist hier nicht bekannt.	I ⁹²

⁸⁸ Poř. č. 22.⁸⁹ V konceptu: <330/1> 266/1.⁹⁰ Soupis II, poř. č. 10.⁹¹ V konceptu: Kaalgefü[ll]sprakt[ikant].⁹² Poř. č. 15, n. d.

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. A *pokračování*

Pos- ten- zahl	Namen	Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik
26.	Hampl Franz H 1/72	Mediziner	Gintersdorf, Bezirk Königinhof	Prag No 286/2 ⁹³	Kommt im Hauptausweis des ganzen Landes und in dem Prager Nachtragsausweise für das 4. Quartal 1854 vor. War wegen hochverräterischerischer Umtriebe im Jahre 1849 zu fünfjähriger Festungshaft verurteilt und wurde mit Allerhöchster Entschließung vom 16. April 1854 begnadigt.
27.	Hartmann Moritz P 17/22	Literat	Duschnik in Böhmen	Paris	Kommt im Prager Hauptausweise sub No 40 und im Nachtragsausweise vom 17. September 1854 vor. Einer der gefährlichsten Revolutionsmänner und durch und durch verderbt. Von Constantinopel, wo er sich längere Zeit aufgehalten hat, soll er Zeitungsnachrichten gemäß sich nach Paris begeben haben. Eine ausführliche Charakteristik kommt auch im Polizeidirektionsbericht vom 31. August 1856 Z. 2481 P. P. vor.
28.	Hawel Joseph H 1/159	Schneider- meister, dermal Höker	Unhoscht, zuständig nach Karolinen- thal	Karolinen- thal No 172	Kommt im Hauptausweise der Kompromittierten vor. Wurde wegen hochverräterischen Umtrieben im Jahre 1850 in Untersuchung gezogen, und gemäß kriegsrechtlichen Urteils vom 30. Dezember 1853 aus Abgang rechtlicher Beweise losgesprochen. Verhält sich seitdem ganz ruhig, und ernährt sich und seine zahlreiche Familie nur kümmerlich.
29.	Hawliček Karl H 1/5	als Schrift- steller Borowsky genannt	Deutsch-brod	zuletzt Prag	Kommt im Prager Hauptausweise sub No 41 vor. Nachdem die über ihn verhängte Konfinierung in Brixen behoben worden ist, kehrte er nach Böhmen zurück und ist im Monate August 1856 in Prag gestorben.
30.	Hawliček Franz H 1/19	Kandidat der Rechte	Prag	Prag 692/2	Kommt im Prager Hauptausweise sub No 42 vor. Wurde mit kriegsrechtlichem Urteil vom 10. Oktober 1853 von dem Verbrechen der Mitschuld am Hochverrate ab instantia losgesprochen.

⁹³ V konceptu: <171/2>.⁹⁴ Soupis II, poř. č. 7.⁹⁵ Poř. č. 17, n. d.

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
Hampel wohnt gemeinschaftlich mit dem Amnestierten Sturm und Köcher in No 286/2, lebt sehr ordentlich, beschäftigt sich bloß mit seinen Studien, in freien Stunden mit Musik, empfängt keine Besuche, geht auch zu Niemanden, und es scheint ihm mit einer gänzlichen Änderung seines früheren Lebenswandel wirklich ernst zu sein. Dürfte die über ihn verhängte strenge polizeiliche Aufsicht zu beheben sein.	Hat mit hohem Statthaltereipräsidentialerlasse vom. 5. Juli 1854 Z. 6621 Präs. Die Bewilligung zum Aufenthalte in Prag Behufs der Fortsetzung der Studien erhalten.	- Kommt im Königr[ätzer] Ausweise vor 94
Nachdem er durch seine Weigerung nach Auflösung des Frankfurter Parlaments nach Österreich zurückzukehren, die österreichische Staatsbürgerschaft verloren hat, und nachdem ein von ihm bereits eingebrachtes Gesuch um Gestattung der straffreien Rückkehr im Juni 1855 unberücksichtigt geblieben ist, so dürfte er unter die politisch Kompromittierten Lit. A zu reihen sein. Die Rückkehr nach Österreich wäre ihm unter keiner Bedingung zu gestatten.	0	95
Dürften die ihm auferlegten strengeren Überwachungsmaßregeln aufzulassen sein.	0	- Prager Kreis⁹⁶
0	0	+
Obwohl sich bei der eingeleiteten Überwachung des Hawlíček Franz keine besonderen Bedenken ergeben haben, so ist er doch eine aus der Revolutionsepöche zu markierte Persönlichket und wurde von dem Kriegsgerichte bei mehreren anlässen als zu gefährlich geschildert, als dass es rätlich wäre, dessen strengere polizeiliche Überwachung aufzulassen.	Dessen sorgfältige Überwachung ist mit dem hohem Statthaltereipräsidentialdekrete vom 30. Oktober 1853 Z. 9664 Präs. aufgetragen worden.	97

⁹⁶ Soupis II, poř. č. 29.

⁹⁷ Poř. č. 18, n. d.

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. A *pokračování*

Pos- ten- zahl	Namen	Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik
31.	Hedrich Franz H 17/22	Literat	Prag	ausgewan- dert	Kommt im Verzeichnis der Kompromittierten noch nicht vor. Ein Freund und Gesinnungsgenosse des Hartmann. Hat schon 1847 Deutschland in revolutionären Tendenzen bereist, war Mitglied des Frankfurter Parlaments und begab sich mit dem Rumpfparlament nach Stuttgart, wo er auch nach dessen Auflösung verblieb, bis er im Jahre 1850 ausgewiesen wurde. Er kehrte im Jahre 1851 nach Österreich zurück.
32.	Hirsche August H 4/16 ⁹⁹	Jurist, jetzt Advoka- turskonzipi- ent	Hirschberg	Prag No 866/2 100	Kommt im Hauptausweise des ganzen Landes und in den Prager Nachtragsausweisen für das 4. Quartal 1854 und für das 1. Quartal 1856 vor. War wegen hochverräterischer Umtriebe im Jahre 1849 zu zehnjähriger Festungshaft verurteilt, und wurde im April 1854 begnadigt.
33.	Hlawsa Cosmas H 1/48	Müllermeis- ter aus Prag	Prag	Prag 1242/2	Kommt im Hauptausweis der Kompromittierten vor. War wegen verbotenem Besitz von Waffen und Munition während des Belagerungszustandes zu zweijähriger Festungshaft verurteilt worden, und ist nach überstandener Strafe am 15. September 1853 in Prag eingetroffen. Gehört der czechisch nationalen Partei an, und zeichnet sich durch einen verschlossenen und entschiedenen Charakter aus.
34.	Hodek Wenzel H 5/56	gewesener Theolog	Železna Bezirk Smichow	Prag 215/1	Kommt im Hauptausweise der Kompromittierten für das ganze Land, und in dem Prager Nachtragsausweise vom 17. September 1854 vor. War wegen Hochverrats zu vierzehnjähriger Festungsstrafe verurteilt, und wurde im April 1854 begnadigt.

⁹⁸ Poř. č. 19, n. d.⁹⁹ V konceptu tužkou poznámka: V[or]akten.¹⁰⁰ V konceptu: 1334/2 <866/2>.

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
Erhielt einen Auswanderungspass, nachdem er in Folge seiner Weigerung, nach Auflösung des Frankfurter Parlaments nach Österreich zurückzukehren, die österreichische Staatsbürgerschaft verloren hat, und ist im Oktober 1852 über die österreichische Grenze ausgetreten. Dürfte unter die politisch Kompromittierten Lit. A einzureihen sein. Die Rückkehr wäre ihm nicht zu gestatten, da er auch nach seiner Auswanderung keine Proben von Besserung gegeben hat, und von der herz[öglichen]. S[ächsisch-]Cob[urg-]Gotha'schen Regierung wegen bedenklicher Umtrieben aus Gotha ausgewiesen wurde.	0	I ⁹⁸
Da dem Aug[ust] Hirsche in Berücksichtigung seines Wohlverhaltens mit der Allerhöchsten Entschlie[ßung] vom 14. März 1855 die Bewilligung zum Eintritt in den Staatsdienst erteilt worden ist, und da auch seither über ihn keine nachtheilige Wahrnehmung gemacht worden ist, so wäre dessen strenge polizeiliche Überwachung aufzulassen.	Erhielt mit dem hohen Statthalter eipräsidentialerlasse vom 2. Oktober 1854 Z. 10994 die Bewilligung zum Aufenthalte in Prag Behufs Fortsetzung der Studien.	- Bunzlauer Kreis ¹⁰¹
Hat zwar seit seiner Entlassung aus der Strafe keinen Anlass zu bedenklichen Wahrnehmungen gegeben, doch dürfte es mit Rücksicht auf seine politische Bedenklichkeit, so wie auf den Anhang, den er unter seinen Gewerbsgenossen genießt, kaum rätlich sein, die mit dem hohen Statthalterepäsidentialerlasse vom 7. November 1853 Z. 9985 angeordnete sorgfältige Überwachung desselben, so wie die damit verbundenen Reisebeschränkungen aufzuheben.	0	I ¹⁰²
Hodek hat nach seiner im Monate Juli 1854 erfolgten Ankunft eine Beschäftigung in der Gerzabek'schen Buchdruckerei erhalten, und steht fortan in demselben Dienstverhältnis. Er hat sich während seines Aufenthalts in Prag vollkommen korrekt betragen, und es dürfte keinem Anstande unterliegen, die ihm auferlegten Reisebeschränkungen aufzuheben.	Erhielt mit dem hohen Statthalterepäsidentialerlasse vom 24. Juni 1854 Z. 6205 Präs. die Bewilligung zum Aufenthalte in Prag.	- Prager Kreis ¹⁰³

¹⁰¹ Soupis II, poř. č. 7.

¹⁰² Poř. č. 20, n. d.

¹⁰³ Soupis II, poř. č. 33.

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. A *pokračování*

Pos- ten- zahl	Namen	Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik
35.	Hora Friedrich H 5/57 ¹⁰⁴	gewesener Techniker	Winarž	Prag 1138/2	Kommt im Prager Nachtragsausweise für das 1. Quartal 1856 vor. Wurde im Jahre 1851 wegen Hochverrats zu zwölfjährigem Festungsarreste verurteilt, und im April 1854 begnadigt.
36.	Horak Ferdinand H 5/58	gewesener Jurist, Chor- gentens Sohn 106	Prag	Amerika	Kommt im Prager Nachtragsausweise vom 17. September 1854 und in dem für das 4. Quartal 1854 vor. War wegen Hochverrats zu zehnjähriger Festungshaft verurteilt, und wurde im April 1854 amnestiert.
37.	Horak Karl H 5/39	Bruder des vorigen, gewesener Jurist	Prag	Prag 211/2	Kommt im Verzeichnis der Kompromittierten noch nicht vor. War Mitglied der Studentenverbindung Marcomannia und wurde in der geheimen Versammlung vom 2. Mai 1849 von dem Praeses Rittig auserwählt, bei dem bevorstehenden Ausbruch der Erhebung eine Abteilung der Marcomannia zu befehligen. Am 10. Mai dessen Jahre bei der Verhängung des Belagerungszustandes verschwand er, wurde vom Kriegsgerichte verfolgt, konnte jedoch nicht zu Stande gebracht werden. Er scheint sich heimlich in Böhmen aufgehalten und erst in neuester Zeit (1856) nach England begeben zu haben.
38.	Jungwirth Karl J 5/8	gewesener Artillerie- leutnant	Wien	Wien, Erdberg No 2	Kommt im Verzeichnis der Kompromittierten nicht vor. Hat sich an der ungarischen Insurrektion beteiligt, und wurde nach erfolgter Amnestie in Wien unter Polizeiaufsicht gestellt.
39.	Kalaus Franz K 1/133	gewesener Techniker, jetzt Urlauber	Libowitz Bezirk Schlan	Prag No 136/1 109	Kommt im Hauptausweise des ganzen Landes vor. War wegen Hochverrats im Militärstande zu fünfzehnjährigem Festungsarrest verurteilt, wurde im Jahre 1856 amnestiert, und ist zu Anfang des Jahres nach Prag gekommen, um an der Technik die Vorlesungen über Chemie zu besuchen.

¹⁰⁴ V konceptu navíc poznámka: V[or]akten.¹⁰⁵ Soupis II, poř. č. 36.¹⁰⁶ Tento údaj je nesprávný, protože Ferdinand Horák byl posluchačem techniky.¹⁰⁷ Poř. č. 21, n. d.¹⁰⁸ Poř. č. 22, p. d.

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung		Anmerkung	
	Erhielt mit dem hohen Statthaltereipräsidentialerlasse vom 28. Februar 1855 Z. 2174 Präs. die Bewilligung zum Aufenthalte in Prag Behufs seiner technischen Ausbildung. Mit dem hohen Statthaltereipräsidentialerlasse vom 10. September 1856 Z. 8830 sind mit Rücksicht auf sein Wohlverhalten die ihm auferlegten Reisebeschränkungen bereits behoben worden.	0	- Karolinenthal Prager Kreises ¹⁰⁵
	0	Erhielt im Jahre 1854 einen Auswanderungspass nach Amerika und ist am 4. Oktober 1854 nach Bremen auspassiert.	¹⁰⁷
	Als Amnestierter wäre derselbe den politisch Kompromittierten Lit. A anzureihen. Auf die Auffassung strengerer Überwachungsmaßregeln, und der Reisebeschränkungen kann dermal, da für die Besserung des Horak K[arl] noch keine Gewähr vorliegt, nicht eingeraten werden.	Hat mit Erlass der hohen Obersten Polizeibehörde vom 11. Oktober 1856 Z. 12337/767 i die Bewilligung zur straffreien Rückkehr nach Österreich erhalten, und ist am 14. Dezember 1856 in Prag eingetroffen.	¹⁰⁸
	Entfällt jeder Antrag, denn Jungwirth, der im Jahre 1854 mit höheren Genehmigung einen Geleitschein nach Prag erhalten, hier im No 224/2 gewohnt, und keinen Anlass zu bedenklichen Wahrnehmungen gegeben hat, wieder nach Wien abgereist ist.		-
	Ist zu kurze Zeit in Prag, als dass in Betreff seiner künftigen Behandlung ein Antrag gestellt werden könnte.	Zu seinem Aufenthalte in Prag liegt eine höhere Bewilligung nicht vor. Auf Grundlage seines Urlaubs hat ihm das Bezirksamt Schlan ein Zertifikat zum Aufenthalte in Prag erteilt, ohne seiner Eigenschaft als Amnestierter zu erwähnen. Es ist hierüber eine Aufklärung verlangt worden.	- Prager Kreis ¹¹⁰

¹⁰⁹ V konceptu: 640/1 bei Bräue <No 136/1>.

¹¹⁰ Soupis I, poř. č. 13, p. d. Podle zprávy prezidia místodržitelství Nejvyššímu policejnímu úřadu z 18. září (NA, PM 1855–1859, sign. 8/1/15/12, čj. 8334 Präs., kart. 469), v níž byly korigovány údaje z roztříděných soupisů č. I a II, měl být zařazen do soupisu Žateckého kraje, ovšem podle místodržitelského oběžníku pro všechny krajské představené a policejního ředitele z 27. listopadu 1857 (NA, PP 1863–9, P 58/1, čj. 8245 Präs., kart. 514) byl definitivně zařazen do soupisu Pražského kraje.

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. A *pokračování*

Pos- ten- zahl	Namen	Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik
40.	Kawaler Franz K 1/62	gewesener Techniker	Frauenthal, Bezirk Kohljanowitz	Prag No 608/2	Kommt im Hauptausweis der Kompromittierten für das ganze Land vor. War wegen Hochverrats zu fünfzehnjähriger Festungshaft verurteilt, und wurde im Jahre 1854 amnestiert.
41.	Kautetzky Franz K 1/25	Schüler der Maler- akademie	Eule	Prag 416/2	Nachtrags-verzeichnissen vom 17. September 1854 und für das 3. Quartal 1856 vor. War wegen der Teilnahme an der hochverräterischen Verbindung „die Rote Fahne“ im Dezember 1853 zu vierjähriger Festungshaft verurteilt, und ist mit Allerhöchsten Entschlieſung vom 12. Juli 1856 amnestiert worden.
42.	Kleinert Wenzel Paul K 2/5	gewesener Techniker	<Hostin Bunzlauer Kreis> Boschin Bezirk Melnik 113		Kommt im Prager Hauptausweise vor und wird nur noch bemerkt, dass derselbe mit kriegsrechtlichem Urteil vom 5. Februar 1853 wegen Hochverrats zum Tode durch den Strang verurteilt, und zu fünfzehnjährigem schweren Kerker begnadigt worden sei.
43.	Knedlhans- Liblinsky Johann Slavibor K 2/20	Literat	Liblin Pilsner Kreis	Prag 736/2	Eine ausführliche Charakteristik desselben kommt im Prager Hauptausweise der Kompromittierten sub No 55 und in den Nachtragsausweisen für das 1. und 4. Quartal 1855, dann für das 2. Quartal 1856 vor. Außer seiner bekannten revolutionären Laufbahn in den Jahren 1848 und 1849 hat er sich im Jahre 1855 in eine Korrespondenz mit Festungssträflingen eingelassen, weswegen er zu einem vierzehntägigen Stockhausarrest verurteilt worden ist. Er wurde unter strenge polizeiliche Aufsicht gestellt.

¹¹¹ Soupis II, poř. č. 5.

¹¹² Tento odkaz je zřejmě chybný. Kautetzky nefiguruje ani v jednom ze soupisů. Již v konceptní verzi bylo jeho jméno škrtnuto, což nasvědčuje tomu, že byl zřejmě z evidence vyřazen.

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
Ist erst am 26. Oktober 1856 in Prag eingetroffen, und hat sich bis dahin in seiner Heimat Sazau aufgehalten. Wegen der kurzen Zeit seines hierortigen Aufenthalts ist Polizeidirektion nicht in der Lage, über seine fernere Behandlung einen Antrag zu stellen.	Erhielt mit dem hohen Statthaltereierlasse vom 6. Oktober 1856 Z. 9814 die Bewilligung zum Aufenthalte in Prag Behufs Fortsetzung der Studien.	- Wird vom Bezirksamte Kohljanowitz (Czaslauer Kreises) zur günstigeren Behandlung beantragt ¹¹¹
Kautetzky ist gegenwärtig erst 19 Jahre alt. Sein vor 3 Jahren verübtes Verbrechen dürfte zum guten Teile jugendlichem Leichtsinne zuzuschreiben sein. Da derselbe überdies seit seiner Rückkehr nach Prag, dass ist seit Juli letzten Jahres, keinen Anlass zu einem Bedenken gegeben hat, so dürfte die strenge polizeiliche Überwachung desselben aufzulassen sein.	Wohnt in Prag ohne besondere Aufenthaltsbewilligung bei seinen Eltern. Der Vater Franz ist Wundarzt.	II ¹¹²
0	Befindet sich dermal noch in der Strafe.	- Laut Z. 5212 mit Legitimationskarte beteiligt. Prager Kreis ¹¹⁴ .
Knedlhans hat als Buchhalter in der Rosoglofabrik des Frič junior (siehe dort) ein Unterkommen gefunden, und verkehrt mit ihm auch außer dem Geschäfte täglich. Bei der politischen Gefährlichkeit des Frič, und mit Rücksicht auf die eigenen Antezedenzen des Knedlhans dürfte eine Auffassung der strengen polizeilichen Überwachung des letzteren im Sinne des hohen Statthaltereipräsidialerlasses No 10773 nicht anzuraten sein.	Mit Polizeidirektionsbericht vom 18. April 1856 Z. 993 P. P. wurde der hohen Statthalterei zur Kenntnis gebracht, dass Knedlhans seinen Aufenthalt in Prag genommen habe.	I ¹¹⁵

¹¹³ Zřejmě jde o omyl, správná verze má zřejmě vypadat: Hostin, Bezirk Melnik (zřejmě ves Hostinná u Liblic). Tyto údaje jsou uvedeny ve všech předchozích dílčích výkazech a odpovídá tomu také ta skutečnost, že byl Kleinert zařazen do třídicího soupisu pražského kraje, kam okres Mělník spadal. F. Jílek uvádí, že Kleinert pocházel z Bosyně na Mělnicku (Jílek, F. Pražská polytechnika a její studenti v roce 1848, Sborník Národního technického muzea IV. Praha 1965, s. 278).

¹¹⁴ Soupis II, poř. č. 50.

¹¹⁵ Poř. č. 28, p. d.

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. A *pokračování*

Pos- ten- zahl	Namen	Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik
44.	Köcher Joseph K 4/77	Mediziner	Roche, Bezirk Auscha	Prag No 286 ¹¹⁶	Kommt im Hauptausweis des ganzen Landes und im Prager Nachtragsausweise für das 1. Quartal 1856 vor. War wegen Hochverrats im Jahre 1851 zu zwölfjährigem schweren Kerker verurteilt worden und wurde im April 1854 begnadigt.
45.	Kossuth Friedrich Wilhelm K 4/33	gewesener Pastor in Prag	Černilow Königgrät- zer Kreises	Klagenfurt	Wegen Besitzes und Verbreitung politisch und religiös bedenklicher Werke im Jahre 1852 kriegsrechtlich behandelt, wurde er nach beendeter Untersuchung wegen seiner hohen politischen Gefährlichkeit in Folge hohen Erlasses des Herr[n] Chefs der Obersten Polizeibehörde vom 18. Mai 1853 z 1953 Präs. II nach Klagenfurt konfiniert, wo er am 6. Juli 1853 eintraf. Eine ausführliche Charakteristik ist im Prager Hauptausweise der Kompromittierten sub No 61 enthalten.
46.	Krasny Andreas K 1/128	gewesener Kaplan	Bäcker- meister	Elbekos- teletz	Prag, Kloster Sankt Georg
47.	Lacina Anton L 1/66		Prag	Prag	Kommt im Hauptausweis der Kompromittierten vor. War wegen versuchter Verleitung der Soldaten zum Treubruch kriegsgerichtlich zu vierjähriger Schanzarbeit in Eisen verurteilt, und wurde gemäß Armeeoberkommandoreskriptes vom 30. März 1855 des Restes seiner Strafzeit begnadigt.

¹¹⁶ V konceptu: Prag No 286/2 <171/2>.¹¹⁷ Soupis II, poř. č. 25.

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
Ist schon im Ausweis der Kompromittierten verhältnismäßig günstig geschildert worden, indem er bis zum Jahre 1848 einen tadellosen Lebenswandel geführt habe, und nur durch Verführung in das Lager der Regierungsfeinde hinübergezogen worden sei. Auch seit seiner Amnestierung ist über ihn keine ungünstige Wahrnehmung gemacht worden und es dürfte seine strenge polizeiliche Überwachung aufzulassen sein.	Setzt nach Zulass des hohen Unterrichtsminist[erium] Erlasse vom 5. November. 1854 Z. 16189 die Studien an der medizinischen Fakultät fort. Der hohen Statthalterei wurde hierüber laut Mitteilung des akademischen Senats vom 12. Mai 1855 Z. 577 et seq. die Anzeige erstattet.	- Leitmeritzer Kreis ¹¹⁷
Da die Frage über die weitere Behandlung des Kossuth, beziehungsweise über die Aufhebung der Konfinierung jedenfalls einer eigenen Verhandlung vorbehalten bleiben muss, so wird hier nur erwähnt, dass mit Rücksicht auf die Verhältnisse der Religionssekte, deren Führer Kossuth gewesen ist, abgesehen von der eigenen politischen Gefährlichkeit desselben, eine Aufhebung seiner Konfinierung nicht rätlich sein dürfte.	Befindet sich noch in Klagenfurt.	, ¹¹⁸
Kommt im Hauptausweis der Kompromittierten für das ganze Land und im Prager Nachtragsausweis für das 3. Quartal 1856 vor. War wegen Hochverrats zu zwölfjährigem schweren Kerker abgeurteilt, und wurde im Jahre 1856 amnestiert.	Ihm wurde von S[eine]r Eminenz dem Herrn Cardinal des Korrektionshaus zu Sankt Georg zum Aufenthalte bestimmt, und es ist hieramts nicht bekannt, welchen Erfolg die ihlst im Monate Juli 1856 in Prag angekommen. Die Bewilligung zum Aufenthalte in Prag wurde nachträglich mit dem hohen Statthaltereierlasse vom 11. August 1856 Z. 8074 Prä. erteilt. m auferlegten geistlichen Exerzitien hatten. Wären vorläufig die ihm auferlegten Aufenthaltsbeschränkungen aufrecht zu erhalten.	- Pilsner Kreis ¹¹⁹
Verhält sich seit seiner Entlassung aus der Strafe ganz ruhig, ist eingeschüchtert, lebt zurückgezogen, vermeidet alle Gesellschaft, und kümmert sich nur um sein Gewerbe. Die strengeren Überwachungsmaßregeln dürften im Sinne des hohen Statthaltereierlasses Z. 10773 aufzulassen sein.	0	II ¹²⁰

¹¹⁸ Poř. č. 29, p. d.¹¹⁹ Soupis II, poř. č. 28.¹²⁰ Poř. č. 34.

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. A pokračování

Pos- ten- zahl	Namen	Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik
48.	Ludwig Joseph L 7/9	Kupfer- schneider- geselle	Horosedl	Karolinen- thal No 128	Kommt im Hauptausweis der Kompromittierten für das ganze Land und im Prager Nachtragsausweise vom 17. September 1854 vor. War wegen Verleitung der Soldaten zu fünfjähriger Schanzarbeit verurteilt, wurde im April 1854 begnadigt.
49.	Maux Maxmilian M 1/135	gewesener Techniker	in Großpopo- witz geboren, 122 zuständig nach Heřzman Miestetz	Prag	Kommt im Hauptausweis der Kompromittierten vor. Von dem Verdachte der Ermordung der Fürstin Windischgrätz wurde er gereinigt. Wegen Beteiligung an den revolutionären Umtrieben des Jahres 1849 liegt gegen ihn ein Steckbrief der militärischen Untersuchungskommission am Hradschin vom 25. September 1849 vor.
50.	Niemetz Joseph N 2/6	quies[zier- ter] Finanz-wache- Ober- kommissär	Neu- bidschow	Villach	Kommt im Hauptausweis der Kompromittierten. und in den Prager Nachtragsausweisen fürs 2. Quartal 1855, für das 1. u 4. Quartal 1856 vor. Hat schon im Jahre 1848 Beweise seiner regierungsfeindlichen Gesinnung gegeben. Wurde nach Balahsa Gyarmath übersetzt, in Folge einer eingeleiteten politischen Untersuchung suspendiert, endlich quiesziert. Im Jahre 1855 übersiedelte er mit Bewilligung des ungarischen Zivil- und Militärgouvernement vom 29. Jänner Z. 1797/310 G nach Prag, hat aber auch hier keine Beweise von Besserung gegeben, und ist namentlich wegen seiner demonstrativen Beteiligung an dem Leichenbegängnis des Hawliček zu achttägigem Arreste verurteilt worden.
51.	Nowotny Anton	gewesener Zögling der Malerakade- mie in Prag	Czaslau		Kommt im Prager Nachtragsausweise vom 17. September 1854 vor. War wegen Teilnahme an der hochverräterischen Verbindung „die Rote Fahne“ mit kriegsrechtlichem Urteil vom 21. Dezember 1853 zu einjährigem Festungsarrest verurteilt.

¹²¹ Soupis II, poř. č. 25.¹²² V konceptu doplněno: 1822.¹²³ Soupis I, poř. č. 4, n. d.

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
Wird schon im Ausweis der Kompromittierten als ein Revolutionär ohne Bedeutung geschildert. Da er überdies den niederen Volksklassen angehört, keinen Anhang hat, und auch während seines Aufenthalts in Karolinenthal in politischer Beziehung keinen Anlass zu einem Bedenken gegeben hat, so wären die ihm auferlegten Reisebeschränkungen im Sinne des hohen Statthaltereierlasses No 10773 aufzulassen.	Erhielt mit dem hohen Statthaltereipräsidentialerlasse vom 11. August 1854 Z. 8338 Präs. die Bewilligung zum Aufenthalte in Prag.	Saazer Kreis ¹²¹
0	Maux ist im November 1856 zu Belgrad ergriffen, den kaiserlichen Behörden ausgeliefert, und nach Prag transportiert worden. Über Antrag der hohen Obersten Polizeibehörde vom 15. Dezember 1856 Z. 3271/B. M. wurde er dem Prager Landes- als Strafgerichte zur Untersuchung eingeliefert.	– Chrudimer Kreis ¹²³
Mit Rücksicht auf die an den Tag gelegte politische Unverbesserlichkeit des Niemetz dürften weder dessen strenge polizeiliche Überwachung, noch die ihm auferlegten Reisebeschränkungen aufzuheben sein. Obwohl dermal in Villach wohnhaft, und als Beamte dahin zuständig, dürfte er als geborner Böhme doch im Verzeichnis der hierländigen Kompromittierten fortzuführen sein.	Ist mit Dekret der steyrmärkischen Finanzlandesdirektion vom 27. September 1856 Z. 2986 Präs. zum Offizialen bei dem Hauptzollamte in Villach ernannt worden, und ist am 18. November 1856 an den Ort seiner neuen Bestimmung abgegangen.	124
Wohnt in Czaslau bei den Eltern, und ist sein dermaliges Verhalten unbekannt. Doch stand er im verflossenen Jahre bereits nach erfolgter Entlassung aus der Strafe wegen bedenklicher Korrespondenz mit Frič jun. und anderen in Untersuchung, und es dürfte sich die Auffassung der über ihn verhängten strangen polizeilichen Maßregeln nicht als rätlich darstellen.	0	– Czaslauer Kreis ¹²⁵

¹²⁴ Poř. č. 33, p. d.

¹²⁵ Soupis I, poř. č. 1, p. d.

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. A *pokračování*

Pos- ten- zahl	Namen	Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik
52.	Orgelmeister Dominik O 2/12	gewesener Jurist, jetzt Comp- toirist ¹²⁶	Kriegern, Bezirk Podersam	Prag No 633/2	Kommt im Hauptausweis der Kompromittierten für das ganze Land, und in den Prager Nachtragsausweisen für das 3. und 4. Quartal 1856 vor. War wegen Hochverrats zu zwölfjähriger Festungshaft verurteilt, und wurde im Juli 1856 begnadigt.
53.	Paul Franz Břetislav P 1/3	Chemiker	Prag	Prag No 50/2	Kommt im Hauptausweis der Kompromittierten. vor. War in der Revolutionsperiode 1848 und 1849 ein untergeordnetes Werkzeug der Parteiführer, wurde zu Haranguiren der Massen verwendet, hat sich nebstbei als Mitglied des Corps Svornost bemerkbar gemacht. Ist wegen Beteiligung an den hochverräterischen Umtrieben im Jahre 1849 zur Untersuchung gezogen worden, wurde jedoch mittelst kriegsrechtlichen Urteils vom 30. Dezember 1853 ab instantia losgesprochen.
54.	Peterbok Anton P 2/11 ¹²⁹	Buchbinder- gesell[e]	Karolinenthal	Prag	Kommt im Prager Nachtragsausweise vom 17. September 1854 vor. War wegen Verbreitung aufrührerischer Plakate im Dezember 1853 kriegsrechtlich zu vierwöchentlichem Stokhausarrest verurteilt.

¹²⁶ Účetní.¹²⁷ Soupis II, poř. č. 29.¹²⁸ Soupis II[!], poř. č. 43.¹²⁹ V konceptu: <P 1/3 N[ota] B[ene].>

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
Steht dermal bei dem Fabrikanten Pfibram im Dienste und wird die Tochter des Buchbindermeisters Styblo heiraten. Hat während seines Aufenthaltes in Prag zu keiner bedenklichen Wahrnehmung Anlass gegeben, sich im Gegenteil sehr ruhig und ordentlich betragen. Die über ihn verhängten Aufenthaltsbeschränkungen dürften aufzulassen sein.	Erhielt mit dem hohen Statthaltereierlasse vom 12. August 1856 Z. 8056 Präs. die Bewilligung zum Aufenthalte in Prag.	- Post 27. des Saazer Ausweises ¹²⁷
Gehört zwar in Folge seiner kriegsrechtlichen Behandlung unter die Kompromittierten Lit. A. Hat sich jedoch seit seiner Entlassung aus kriegsrechtlicher Haft ganz ruhig betragen, und scheint seine Gesinnung ganz geändert zu haben. Dürften gegen ihn strengere polizeiliche Maßregeln nicht in Anwendung zu bringen sein.	0	1 ¹²⁸
0 ¹³⁰	Ist am 23. Juli 1854 im allgemeinen Krankenhause gestorben.	+

¹³⁰ V konzeptu: <Ihm dürfte mit Rücksicht auf den Umstand, dass er die Anzeige über den Bestand der hochverätherischen Verbindung „die Rote Fahne“ erstattet hat, eine besondere politische Gefährlichkeit nicht zuzuschreiben sein. Auch hat er sich in neuerer Zeit ganz ruhig benommen. Die eingeleiteten Überwachungen dürften daher aufzulassen sein.>

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. A *pokračování*

Pos - ten - zahl	Namen	Stand und Charakter	Zuständig-keitsort	Wohnort	Charakteristik
55.	Podlipsky Heinrich P 5/56	Techniker	Owczar, Bezirk Kuttenberg	Kuttenberg	Kommt im Hauptausweis der Kompromittierten und in dem Nachtragsausweis für Prag 4. Quartal 1854 vor. 131 War wegen Hochverrats zu zehnjährigem schweren Kerker verurteilt und wurde im April 1854 begnadigt.
56.	Pollak Theodor P 5/69	Chemiker	Braunau in Böhmen	Böhmisch Aicha	Kommt im Hauptausweis der Kompromittierten für das ganze Land und im Prager Nachtragsausweise für das 4. Quartal 1854 vor. War wegen Hochverrats als Mitglied der Burschenschaft Marcomannia zu zwölfjähriger Festungshaft verurteilt und wurde mit Allerhöchster Entschließung vom 16. April 1854 begnadigt.
57.	Preiss Karl P 2/24	absolvierter Jurist	Horka Bunzlauer Kreis	0	Kommt im Hauptausweis der Kompromittierten für das ganze Land und in den Prager Nachtragsausweisen vom 17. September 1854 und für das 1. Quartal 1855 vor. Wurde wegen Hochverrats zu dreijährigem Festungsarrest verurteilt und im April 1854 amnestiert.
58.	Rausch Wilhelm R 1/27	Bauzeichner	Sonneberg, Bezirk Haida	Sonneberg	Kommt im Prager Nachtragsausweise für das 3. Quartal 1856 vor. War wegen entfernter Teilnahme an dem Morde des Kriegsministers Latour in Wien zu sechsjähriger Festungshaft verurteilt und wurde nach verbüßter Strafe entlassen.
59.	Reiss Franz R 2/37	Mediziner	Marschen- dorf	Prag No 545/2 ¹³⁵	Kommt im Hauptausweise der Kompromittierten fürs ganze Land und in dem Prager Nachtragsausweis für das 1. Quartal 1855 vor. War wegen Hochverrats zu sechsjähriger Festungshaft abgeurteilt, und ist im April 1854 begnadigt worden.

¹³¹ V konceptu: Lit. B No 6 Bericht 13/11 No 3643 P. P.

¹³² Soupis II, poř. č. 8.

¹³³ Soupis II, poř. č. 15.

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
Schon mit dem hohen Statthaltereipräsidentialerlasse vom 25. Juli 1856 Z. 7315 wurde ihm die Zusicherung erteilt, dass die ihm auferlegten Reisebeschränkungen behoben werden, wenn er einen stabilen Dienstposten nachweist. Obwohl letztere Bedingung, soviel hier bekannt ist, noch nicht eingetreten ist, so dürften doch mit Rücksicht auf sein bisheriges Wohlverhalten die ihn hemmenden Aufenthaltsbeschränkungen im Sinne des hohen Statthaltereierlasses Z. 10773 dermal aufzulassen sein.	Hat mit dem hohen Statthaltereipräsidentialerlasse vom 3. Oktober 1854 Z. 11066 die Bewilligung zum Aufenthalte in Prag erhalten, und ist erst vor Kurzem nach Kuttenberg übersiedelt.	- Czaslauer Kreis ¹³²
Die ihm auferlegten Reisebeschränkungen sind bereits mit dem hohen Statthaltereipräsidentialerlasse vom 20. Dezember 1855 Z. 11424 behoben worden.	Hat mit dem hohen Statthaltereierlasse vom 29. September 1854 Z. 10884 die Bewilligung zum Aufenthalte in Prag erhalten, ist zu Ende des vorigen Jahres 1855 nach Braunau abgereist, und soll sich dermal in Böhmisches Aicha befinden, wo er bei Schmitt als Fabrikchemiker angestellt worden ist.	- Bunzlauer Kreis ¹³³
Hat einen Auswanderungspass nach Amerika erhalten und ist am 31. Jänner 1855 über die Grenze ausgesperrt.	0	
Zur Abgabe eines begründeten Gutachtens fehlen hieramts alle Vorlagen.	Hat mit dem hohen Erlasse der Obersten Polizeibehörde vom 17. Juni 1856 Z. 3853/Präs. II die Bewilligung zum Aufenthalte in Prag erhalten, ist jedoch nur kurze Zeit hier gewesen, und am 1. Juli 1856 nach Sonneberg abgereist, von wo er noch nicht zurückkehrte.	- vide Ausweis des Leitmeritzer Kreisamts Z. 2370/Präs. ¹³⁴
Hat während seines Aufenthaltes in Prag, und auch während seines zeitweiligen Aufenthalts in Abtsdorf Leitomischler Bezirks keinen Anlass zu bedenklichen Wahrnehmungen gegeben, und ist seinen Studien fleißig obgelegen. ¹³⁶	Hat mit hohem Statthaltereierlasse vom 8. Jänner 1855 Z. 131 Präs. die Bewilligung zum Aufenthalte in Prag Behufs Fortsetzung der Studien erhalten.	- vide Ausweis des Jičiner Kreises ¹³⁷

¹³⁴ Soupis I, poř. č. 13, p. d.

¹³⁵ V konceptu: Prag 476/2 <545/2>.

¹³⁶ V konceptu: Die ihm auferlegten Reisebeschränkungen dürften aufzulassen sein.

¹³⁷ Soupis II, poř. č. 15.

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. A *pokračování*

Pos- ten- zahl	Namen	Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik
60.	Rittig Johann R 4/7	Jurist	Prag	flüchtig	Kommt im Prager Hauptausweise sub No 93 vor. War Praeses der Burschenschaft Marcomannia. Einer der Haupträdelsführer der revolutionären Umtriebe im Jahre 1849, und ist vom Prager Kriegsgerichte edictalicer zum Tode verurteilt worden, welches Ediktalurteil am 17. Mai 1854 am neust[ädter] Richtplatze vollzogen wurde.
61.	Richter Anton	Schneider- geselle	Freiwalddau in Schlesien	unbekannt	Kommt im Prager Nachtragsausweise vom 17. September 1854 vor. War wegen Majestätsbeleidigung abgeurteilt und unter polizeiliche Aufsicht gestellt.
62.	Rieb Johann R 4/11	gewesener Zögling der Malerakade- mie	Czaslau	Czaslau (?) ¹³⁹	Kommt im Prager Nachtragsausweise vom 17. September 1854 vor. War wegen Teilnahme an der hochverräterischen Verbindung der roten Fahne zu einjährigem Festungsarrest im Dezember 1853 verurteilt.
63.	Sabina Karl S 1/4	Literat	Prag	0	Kommt im Prager Hauptausweise sub No 99 vor. Einer der gefährlichsten Revolutionäre, Kommunist vom reinsten Wasser, hat sich hauptsächlich durch Verfassung der verwerflichsten Zeitungsartikel hervorgetan. Wurde wegen Teilnahme an der Maiverschwörung mit kriegsrechtlichem Urteil vom 5. Dezember 1853 zu achtzehnjährigem schweren Kerker verurteilt.
64.	Saumar Anton S 6/36	gewesener Mediziner	Mezles, Neustädter Verwal- tungsbezirk	0	Kommt im Hauptausweis der Kompromittierten für das ganze Land vor. War wegen Hochverrats zu zwölfjährigem Festungsarrest verurteilt, und wurde amnestiert. Wann? ist hier nicht bekannt.
65.	Schlesinger Libor Sch 4/64	Leinwand- händler	Wilden- schwert	Amerika	Kommt im Prager Hauptausweis der Kompromittierten vor. Einer der eifrigsten, wenn auch nicht einflußreichsten Revolutionärs, Freund des K. Hawliček. War wegen Einschleppung und Verbreitung revolutionärer Bücher im Jahre 1851 vom Kriegsgerichte zu sechswöchentlichem Profoßenarrest verurteilt.

¹³⁸ Poř. č. 41, p. d.¹³⁹ V konceptu: <unbekannt>.¹⁴⁰ Soupis II, poř. č. 9.¹⁴¹ Poř. č. 43, p. d.

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
0	Soll sich einem unverbürgten Gerüchte gemäß in der Schweiz erschossen haben.	138
Fehlen alle Vorlagen zur Abgabe eines Gutachtens, und dürfte überhaupt aus dem Verzeichnis der böhmischen Kompromittierten wegzulassen sein.	Hat von der Statthalterei in Troppau laut Erlasses der hohen böhmischen Statthalterei vom 31. Juli 1854 Z. 7842 Präs. die Bewilligung zum Wandern in Böhmen, Mähren und Schlesien erhalten, ist jedoch in Prag noch nicht vorgekommen.	-
Zur Abgabe eines Gutachtens fehlen zwar die nötigen Daten, doch wird bemerkt, dass sich Rieb an einer im Jahre 1855 entdeckten Korrespondenz zwischen Festungssträflingen, und Amnestierten, namentlich Frič junior, Knedlhans etc. beteiligt habe.	Dürfte sich in Czaslau aufhalten.	- Czaslauer Kreis ¹⁴⁰
0	Befindet sich dermal noch in der Strafe.	141
Kann vorläufig ein Gutachten über die weitere Behandlung des Saumar nicht abgegeben werden.	Hat mit hohem Statthaltereipräsidentialdekrete vom 18. Dezember 1856 Z. 13973 die Bewilligung zum Aufenthalte in Prag, behufs des Studiums der Chemie erhalten, ist aber in Prag noch nicht eingetroffen.	- Königgrätzer Kreis ¹⁴²
0	Ist mit Familie nach Amerika ausgewandert. 143	- Chrudimer Kreis ¹⁴⁴

¹⁴² Soupis II, poř. č. 20.

¹⁴³ V konceptu: <Soll nach Amerika ausgewandert sein. Die dießfalls vom Bezirksamt zu Wildenschwert requir[ierte] Auskunft ist noch nicht eingelangten.>

¹⁴⁴ Soupis I, poř. č. 8, n. d.

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. A *pokračování*

Pos- ten- zahl	Namen	Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik
66.	Schütte Anton Sch 7/13	Philosophie Doktor	Coesfeld in Rheinpreu- ßen	0	Eine genaue Charakterschilderung desselben kommt im Prager Hauptausweise vor, und es ist am 17. September 1854 angezeigt worden, dass er im Jahre 1853 zu Joachimsthal verhaftet, und dem Wiener General-Gouvernement eingeliefert worden sei. Seine weitere Schicksale sind hier nicht bekannt.
67.	Sladkowsky Karl S 1/17	Literat	Prag	0	Kommt im Prager Hauptausweise der Kompromittierten vor. Ist einer der gefährlichsten Revolutionärs [!], war schon im Jahre 1848 der Mittelpunkt der sozialdemokratischen Bewegungen, und wurde wegen Beteiligung an den hochverräterischen Umtrieben des Jahre 1849 zum Tode verurteilt und zu zwanzigjährigem Festungsarrest begnadigt.
68.	Spáček Anton Sa/77 ai 1852	Schneider	Sadska	0	Kommt im Prager Hauptausweise der Kompromittierten vor. War wegen Erschießung eines Militärambours im Jahre 1848 in Untersuchung, wurde jedoch durch die allgemeine Amnestie befreit.
69.	Steidl Anton St 3/12	gewesener Oktavist	Taus	Taus	Kommt im Prager Nachtragsausweise vom 17. September 1854 vor. War als Leiter der hochverräterischen Verbindung zur Roten Fahne mit kriegsrechtlichem Urteil vom 21. Dezember 1853 zum Tod verurteilt, und zu zwölfjährigem Festungsarrest begnadigt worden.
70. 148	Stolz Dominik St 7/14	gewesener Mediziner, studiert dermal die Chemie	Weißwasser in <Böhmen> Mähren	Prag 642/2	Kommt im Ausweis der Kompromittierten noch nicht vor. War vom Wiener Kriegsgerichte wegen Verfassung regierungsfeindlicher Gedichte zum mehrwöchentlichen Stockhausarreste verurteilt.

¹⁴⁵ Poř. č. 44, p. d.¹⁴⁶ Soupis II, poř. č. 20.

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung		Anmerkung	
	Wäre, obwohl er sich durch längere Zeit in Böhmen aufgehalten, und zum Teil auch Böhmen zum Schauplatz seiner Agitationen gemacht hat, doch als Ausländer aus dem Verzeichnisse der Kompromittierten des Kronlandes Böhmen wegzulassen.	0	-
	0	Befindet sich dermal noch zu Ollmütz in der Strafe.	145
	Ist seit dem Jahre 1852 in Prag nicht mehr vorgekommen. Ist ein in mannigfachen Beziehungen graviertes Individuum. In politischer Hinsicht dürfte ihm jedoch keine Wichtigkeit beizumessen sein. Er wäre daher aus dem Verzeichnis der politisch Kompromittierten ganz wegzulassen.	0	- Czaslauer Kreis ¹⁴⁶
	0	Befindet sich noch in der Strafe.	147
	Hat sich während seines mehrjährigen Aufenthaltes in Prag ganz ruhig verhalten, und ist seinen Studien fleißig obgelegen. Da auch sein Verhalten in den Jahren 1848 und 1849 und später nach den vom Herrn Statthalter in Mähren erteilten Auskünften mit Ausnahme des neben bezeichneten Falls entsprechend war, so wären die eingeleiteten strengen Überwachungsmaßregeln aufzulassen.	Laut hohen Statthaltereipräsidential erlasses vom 16. Februar 1855 Z. 1903 Präs. ist ihm von der mährischen Statthalterei die Bewilligung zum Aufenthalte in Prag gegeben worden.	- Wurde laut Z. 5749 von der polizeilichen Überwachung enthoben und ihm die Bewilligung zum zeitweiligen Aufenthalte in Wien erteilt.

¹⁴⁷ Soupis I (Plzeňský kraj), poř. č. 8, p. d.

¹⁴⁸ V konceptu mezi Steidlem a Stolzem dopsáno dodatečně: Stetter Joseph s[iehe] Veränd[erungs]ausw[eis].

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. A pokračování

Pos- ten- zahl	Namen	Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik
71. 149	Sturm Wenzel St 8/9	Mediziner	Gintersdorf	Prag No 286/2 ¹⁵⁰	Kommt im Hauptausweise der Kompromittierten für das ganze Land und in dem Prager Nachtragsausweise für das 4. Quartal 1854 vor. War wegen hochverräterischen Umtrieben im Jahre 1849 zu sechsjährigem Festungsarrest verurteilt, und wurde durch den Allerhöchsten Gnadenakt vom 16. April 1854 befreit.
72.	Swoboda Julius ¹⁵² S 6/6	entlassener ständischer Ingrossist	Prag	Prag No 28/1	Kommt im Hauptausweis der Kompromittierten vor. Wurde wegen Majestätsbeleidigung im Jahre 1851 kriegsrechtlich mit dreimonatlichem Proboßenarrest bestraft, und nach ausgestandener Strafe des Dienstes entlassen.
73.	Szinbenlist Johann S 5/49	gewesener k. k. Rittmeister	Güns in Ungarn	unbekannt	Ist in das Prager Nachtragsverzeichnis für das 3. Quartal 1856 aufgenommen worden. War wegen Teilnahme an der ungarischen Insurrektion zu sechzehnjährigem Festungsarrest verurteilt, und in Folge Allerhöchster Entschließung vom 22. Februar 1852 begnadigt.
74.	Taužimsky Franz T 1/ 12Taužimsky Franz T 1/12	Schlosser- geselle	Rakonitz	unbekannt	Kommt in dem Prager Nachtragsausweise vom 17. September 1854 und für das 4. Quartal 1855 vor. Hat sich an der hochverräterischen Verbindung der Roten Fahne beteiligt, wurde kriegsrechtlich zu dreijähriger Schanzarbeit in Eisen verurteilt, von welcher Strafzeit ihm mit Allerhöchsten Entschließung vom 1. April 1855 die Hälfte nachgesehen worden ist. Er kam am 10. September ¹⁵⁴ 1855 in Prag an, wurde aber wegen seines bedenklichen Verkehrs mit anderen Amnestierten, und mit politischen Gefangenen in seine Heimat gewiesen.
75.	Tomaschek Franz T 7/2	gewesener Jurist	in Mähren Neu Raussnitz	unbekannt	Kommt im Hauptausweis der Kompromittierten vor. War Mitglied der hochverräterischen Verbindung Českomoravské bratrstvo, wurde vom Prager Kriegsgerichte mittelst Steckbrief vom 29. September 1849 verfolgt. Er wurde im Frühjahr 1853 in Wien ergriffen und dem Prager Kriegsgerichte eingeliefert. Seine weitere Schicksale sind hier nicht bekannt.

¹⁴⁹ V konceptu mezi Stolzem a Sturmem dodatečně dopsáno: Straka Adolf, Straka Gustav.

¹⁵⁰ V konceptu: 171/2.

¹⁵¹ Soupis II, poř. č. 21.

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
Sein Verhalten in Prag während seines beinahe dreijährigen Aufenthalts hier hat keinen Anlass zu einer nachtheiligen Wahrnehmung gegeben. Er hat sich im Gegentheil bloß mit seinen Studien beschäftigt. Die über ihn verhängten Aufenthaltsbeschränkungen dürften aufzulassen sein.	Hat mit hohem Statthaltereipräsidialerlasse vom 5. Juli 1854 Z. 6021 Präs. die Bewilligung zum Aufenthalte in Prag erhalten.	- Kommt im Königgrätzer Ausweise vor ¹⁵¹
Derselbe hat sich zwar seit seinem Straffall nichts zu Schulden kommen lassen, doch ist er als ein bössartiger Mensch bekannt, und dürfte derselbe fortan in strenger polizeilicher Überwachung auch rücksichtlich seiner Aufenthaltsveränderungen zu halten sein.	0	153
Nach einer Mitteilung des Bürgermeisteramts zu Güns ist die polizeiliche Überwachung desselben über Auftrag des Generalgouvernement für Ungarn aufgehoben worden. Da derselbe überdieß weder ein Böhme ist, noch sich in Böhmen aufhält, so wäre derselbe aus dem Verzeichnis der Kompromittierten ganz wegzulassen.	Ist mit Genehmigung der politischen Behörden im Mai 1856 nach Prag gekommen, um hier eine Privatbedienstung bei Kalmünzer anzunehmen. Ist aber im November 1856 wieder nach Güns abgereist.	-
Kann ein bestimmter Antrag über seine weitere Behandlung aus Mangel an Vorlagen nicht gestellt werden.	0	- Prager Kreis ¹⁵⁵
Hat zwar in Prag studiert. Da er jedoch ein geborener Mährer ist, so dürfte er aus dem Verzeichnis der hierländigen Kompromittierten wegzulassen sein.	0	-

¹⁵² V konceptu červeně škrtnuto (zřejmě omylem).

¹⁵³ Poř. č. 48, p. d.

¹⁵⁴ V konceptu: 7. Juli <10. Sept[ember]>.

¹⁵⁵ Soupis I, poř. č. 18, p. d.

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. A *konec*

Pos- ten- zahl	Namen	Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik
76.	Ulbricht Joseph U 4/10	Techniker, jetzt Katastral- Vermes- sungs-adjunkt	Georgenthal	Oedenburg in Ungarn	Kommt im Hauptausweise des ganzen Landes und in den Prager Nachtragsausweisen für das 4. Quartal 1854 und das 2. Quartal 1856 vor. War wegen hochverräterischen Umtrieben im Jahre 1849 zu zwölfjähriger Festungshaft verurteilt, und wurde mit Allerhöchsten Entschließung vom 16. April 1854 amnestiert.
77.	Wáwra Vinzenz W 1/28	absol- vierter Jurist Sohn des Müller- meisters Mathias	Prag	Prag 896/1 ¹⁵⁶	Kommt im Prager Hauptverzeichnis, und im Nachtragsverzeichnis vom 17. September 1854 vor. War als Redakteur der Zeitschrift der Slovanská lipa tätig, und auch in die hochverräterischen Umtriebe des Jahres 1849 verwickelt. Er wurde kriegsrechtlich abgeurteilt, und hat seine Strafzeit bereits überstanden.
78.	Wieschin Franz W 4/31	Mediziner	Brennpo- ritsch	Prag 545/2	Kommt im Hauptausweis für das ganze Land und im Prager Nachtragsausweis vom 17 September 1854 vor. War als Mitglied der Verbindung „Českomoravské bratrstvo“ wegen Hochverrats vom Prager Kriegsgerichte zum Tode verurteilt, und zu zwanzigjähriger Festungshaft begnadigt. Wurde ihm der Rest der Strafzeit mit Allerhöchsten Entschließung vom 16. April 1854 nachgesehen.
79.	Zimmer Karl Z 3/2	Doktor der Medizin	in Buchau in Böhmen geboren zuständig nach Prag	Prag ¹⁶⁰	Kommt im Hauptausweis der Kompromittierten vor. Einer der gefährlichsten Revolutionsmänner, der sich des angestrebten Ziels klar bewußt war, und seit Jahren auf die Erreichung desselben hinarbeitete. Er wurde in Berlin verhaftet, an Österreich ausgeliefert, und im Jahre 1853 wegen Hochverrats vom Prager Kriegsgerichte zum Tode verurteilt, aber zu fünfzehnjähriger Festungshaft begnadigt. Mittelst Allerhöchster Entschließung vom 8. Jänner 1857 wurde ihm der Rest der Strafzeit nachgesehen, und ist derselbe am 14. Jänner 1857 hier in Prag eingetroffen.

¹⁵⁶ V konceptu: <1226> 896/1.¹⁵⁷ V konceptu: <absolv[ierter] Jurist, und Sohn des Ma[thias] Wawra>.¹⁵⁸ Poř. č. 51, p. d.

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
Derselbe hat sich während seines Aufenthalts in Prag ganz ruhig, und ordentlich benommen. Da überdieß schon mit dem hohen Erlasse der Obersten Polizeibehörde vom 29. April 1856 Z. 4979/1445 II in Betreff seiner Behandlung Erleichterungen bewilligt worden sind, so dürften dermal die ihm auferlegten Reisebeschränkungen gänzlich aufzulassen sein.	Ist in Prag im Monate Oktober 1854 eingetroffen, und hatte die Bewilligung zum Aufenthalt in Prag mit hohem Statthaltereipräsidentialdekret vom 5. Oktober 1854 Z. 29211 erhalten. Er wurde Katastralvermessungsadjunkt in Oedenburger Verwaltungsgeb[iet] und erhielt die Bewilligung zur Abreise dahin mit dem hohen Statthaltereipräsidentialerlasse vom 15. April 1856 Z. 3675.	-
Bei dem bedeutenden Einfluße, den Vincenz Wávra ¹⁵⁷ noch immer auf seine Parteigenossen ausübt, und bei dem hohen Grad der Gefährlichkeit, den er in den Tagen der politischen Wirren an den Tag gelegt hat, dürfte die Auflassung der strengen polizeilichen Aufsicht dermal noch nicht rätlich sein.	0	158
Er hat sich während seines Aufenthalts in Prag ganz ruhig verhalten, und hat sich seinen Lebensunterhalt meist durch Unterrichterteilen in besseren Häusern erworben. Die gegen ihn verhängten strengen Überwachungsmaßregeln wären aufzulassen.	Hat mit dem hohen Statthaltereipräsidentialerlasse vom 30. Juni 1854 Z. 6399 die Bewilligung zum Aufenthalte in Prag Behufs Fortsetzung der Studien erhalten.	- Ausweis des Pilsner Kreises ¹⁵⁹
Seine Behandlung ist im Zuge der Verhandlung.	0 ¹⁶¹	- Egerer Kreis ¹⁶²

¹⁵⁹ Soupis II, poř. č. 58.¹⁶⁰ V konceptu 617/2.¹⁶¹ V konceptu: <Befindet sich noch in der Strafe.>¹⁶² Soupis I, poř. č. 1, p. d.

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. B¹⁶³

Pos- ten- zahl	Namen Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik
1.	Amerling Karl, Medicinae Doktor und Direktor der böhmischen Hauptschule	Prag	Prag No 892/2 ¹⁶⁴	Die Charakteristik desselben ist im Prager Hauptausweis der Kompromittierten sub No 1 enthalten. Er ist ein gleisnerischer Mensch, der sich gegenwärtig, ganz ruhig verhält, seine Gesinnungen aber nicht geändert [haben] dürfte.
2.	Arbeiter Johann Niklas, Hausbesitzer	Prag	Prag No 192/3	Vide No 2 des Prager Hauptverzeichnisses. Hat sich in neuerer Zeit weder durch Worte noch durch Handlungen bemerkbar gemacht.
3.	Arnold Johann, pensionierter Pfarrer aus Miletin	München- grätz	Prag No 976/2	Vide No 4 des Prager Hauptverzeichnisses. Besorgt für den Ritter von Birnitz, Besitzer von Polican die Gutsrevisionsgeschäfte, und hat auch hier in Prag eine Hausinspektion über sich. Verhält sich jetzt ganz ruhig und meidet jede verfängliche Gesellschaft.
4.	Aull Ludwig, Doktor der Rechte	Prag	Prag No 821/2	Vide No 5 des Prager Hauptausweises. Soll seine Gesinnungen gänzlich geändert haben, und gegenwärtig seine jugendlichen Verirrungen bereuen.
5.	Bačkora Stefan, Lehrer bei Sct. Heinrich	Prag	Prag 954/2 ¹⁶⁹	Vide No 6 des Prager Hauptausweises. Hat sich in neuerer Zeit ganz ruhig verhalten, auch wie es scheint, die Verbindung mit Doktor Amerling aufgegeben. Beschäftigt sich bloß mit seinen Berufsgeschäften, und mit der Verfassung unbedenklicher Tugendschriften.

¹⁶³ Soupisy i s průvodní zprávou policejního ředitele z 22. ledna 1857, uloženy v NA, PM 1855–1859, sign. 8/1/15/12, čj. 3587 P. P., kart. 469 (koncept v PP 1863–1869, sign. P 58/1, kart. 514).

¹⁶⁴ V konceptu: <892/2> 18/2.

¹⁶⁵ Poř. č. 1, nenápadný policejní dohled.

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
Als Direktor der böhmischen Hauptschule ist Amerling in der Lage, einen bedeutenden Einfluß auf die Schuljugend auszuüben, was mit der Hauptschule auch eine Lehrerbildungsanstalt, der sogenannte Präparanden-Kurs, der von erwachsener[e]n Jünglingen besucht wird, verbunden ist. Amerling wäre daher fortan unter einer genauen, wenn auch unauffälligen Überwachung zu halten.	0	I ¹⁶⁵
Ist mehr ein Narr, als ein gefährlicher Mensch. Bedarf keiner besonderen Überwachung.	0	II ¹⁶⁶
Die fernere polizeiliche Überwachung desselben dürfte aufzulassen sein.	0	II ¹⁶⁷
Wäre dessen fernere polizeiliche Überwachung aufzulassen.	0	II ¹⁶⁸
Obwohl er nicht mit Beruhigung als ganz gebessert angesehen werden kann, so dürfte sich doch seine spezielle Überwachung nicht mehr als notwendig darstellen.	0	II ¹⁷⁰

¹⁶⁶ Poř. č. 2.¹⁶⁷ Poř. č. 2.¹⁶⁸ Poř. č. 3.¹⁶⁹ V konceptu: Prag <No 954/2> 42/2.¹⁷⁰ Poř. č. 4.

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. B pokračování

Pos- ten- zahl	Namen Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik	
6.	Banset Bernard, Schneidermeister	Prag	Prag No 1074/2 ¹⁷¹	Vide No 7 des Hauptausweises für Prag. Sein Verhalten hat in neuerer Zeit keinen Anlaß zu bedenkliden Wahrnehmungen gegeben. Er geht in seinen Vermögensverhältnissen immer mehr zurück, und hat unter seinen Standesgenossen viel an Kredit verloren.	
7.	Baumann Ferdinand, Winkelschreiber	Prag	Prag No 1253/2 ¹⁷³	Vide No 10 des Prager Hauptausweises. Ist noch immer ein Raisonneur, befasst sich mit Winkelschreibereien, und ist auch in anderen als [in] politischer Beziehung ein schlechtes Subjekt.	
8.	Benoni Joseph, gewesener Magistratsbeamte in Chrudim	unbekannt	unbekannt	Vide No 8 des Prager Hauptausweises. Weder sein gegenwärtiger Aufenthalt, noch seine gegenwärtige Stellung sind der Polizeidirektion bekannt.	
9.	Bergman[n] Joseph, Schuhmachermeister	Smichow	Smichow No 61 ¹⁷⁶	Vide No 9 des Prager Hauptausweises. Hat sich seit mehreren Jahren ganz ruhig verhalten, und keinen Anlaß zu bedenkliden Wahrnehmungen gegeben, scheint jedoch seine Gesinnungen nicht geändert zu haben.	
10.	Borrosch Alois, gewesener Buchhändler, jetzt Maschinenfabriksbesitzer	Wien	Prag No 554/2	Vide No 15 des Prager Hauptausweises. Durch eine sorgfältige Überwachung desselben hat man die Überzeugung erlangt, dass Borrosch die Politik ganz abgeschworen habe, und sich dermal nur mit der Vervollkommenung seines Fabrikszweiges beschäftigte. Eben so vermeidet er jeden bedenkliden Umgang und lebt überhaupt sehr zurückgezogen.	
11.	Brabetz Martin Holzhändler	Prag	Prag No 611/1	Vide No 11 des Prager Hauptausweises. Hat den kurzen Freiheitstaumel vollständig überwunden, und beschäftigt sich dermal nur mit seinem Holzhandel.	

¹⁷¹ V konceptu: <1074/2> 471/1.¹⁷² Poř. č. 5.¹⁷³ V konceptu: Prag No <1253/2> 923/2.¹⁷⁴ Poř. č. 3, přímý policejní dohled.

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
Seine spezielle Überwachung dürfte sich nicht mehr als notwendig darstellen.	0	II ¹⁷²
Die fernere Überwachung dürfte sich fortan als rätlich darstellen.	0	I ¹⁷⁴
Kann über seine künftige Behandlung kein Antrag gestellt werden.	0	- Chrudimer Kreis III, Chrudim 1856 ¹⁷⁵
Seine spezielle Überwachung dürfte sich im Sinne des hohen Statthaltereierlasses vom Z[ahl] 10773 ai 1856 nicht mehr als notwendig darstellen.	0	Smichow, Prager Kreis ¹⁷⁷
Wäre die fernere spezielle Überwachung desselben aufzulassen.	0	II ¹⁷⁸
Eine fernere Überwachung desselben dürfte nicht mehr notwendig sein.	0	II ¹⁷⁹

¹⁷⁵ Soupis II, poř. č. 4.

¹⁷⁶ V konceptu navíc: <217>.

¹⁷⁷ Soupis II, poř. č. 8.

¹⁷⁸ Poř. č. 6.

¹⁷⁹ Poř. č. 7.

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. B pokračování

Pos- ten- zahl	Namen Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik	
12.	Brauner Franz, Doktor der Rechte, Advokat	Prag	Prag 342/1	Vide No 12 des Prager Hauptausweises. Von seinen zahlreichen Errungenschaften als Mitglied des ständischen Landesausschusses, Mitglied der Grundentlastungslandeskommision, Advokat etc. ist ihm dermal bloß seine Stelle als Advokat und als Stadtverordneter geblieben. Er verhält sich jetzt ruhig, und befasst sich nur mit seinen judiziellen Arbeiten.	
13.	Bruna Eduard, Doktor der Philosophie, Redakteur der Prager Zeitung	Prag	Prag 324/1	Vide No 13 des Prager Hauptausweises. Die schon zur Zeit der Verfassung des Ausweises der Kompromittierten geäußerte Ansicht über die gebesserte Gesinnung des Doktor Bruna hat sich bei der fortgesetzten Beobachtung desselben bestätigt. Er redigiert die deutsche Regierungszeitung entsprechend, und bewährt bei allen Anlässen eine loyale Haltung.	
14.	Buben Joseph, Hausbesitzer	Prag	290/1 Prag	Kommt im Prager Nachtragsausweise für das 4. Quartal 1856 vor, und ist in denselben aus Anlass seines regierungsfeindlichen Verhaltens bei dem Leichenbegängnisse des Hawlíček einbezogen worden.	
15.	Bubnik Franz, Hökler	Smichow	Smichow No 217	Vide No 14 des Prager Hauptausweises. Verhält sich in neuerer Zeit ganz ruhig, wenn dieß auch vielleicht nur als eine Folge der Furcht von der erstarkten Regierungsgewalt anzusehen ist.	
16.	Chrudimsky Anton, Doktor der Rechte	Prag	Prag No 1131/2	Vide No 18 des Prager Hauptausweises. Beschäftigt sich schon seit mehreren Jahren ausschließlich mit seiner Praxis, die nicht unbedeutend ist, dann mit dem Armenwesen. Er hat zu keiner nachtheiligen Wahrnehmung Veranlassung gegeben, wenn auch die Änderung seiner politischen Gesinnung immerhin in Zweifel gezogen werden könnte.	
17.	Czejka Joseph, Medicinae Doktor, Professor	Prag	Prag 187/2	Kommt in den Prager Ausweisen nicht vor, erscheint aber in dem Hauptausweis des ganzen Landes verzeichnet. Ist mittlerweile außerordentlicher Professor an der medizinischen Fakultät geworden, und befasst sich nur mit seinen Berufsstudien, nebenbei mit schriftstellerischen Arbeiten, meist mit Übersetzungen ins Böhmische.	

¹⁸⁰ Poř. č. 4, n. d.¹⁸¹ Poř. č. 8.¹⁸² Poř. č. 5, n. d.

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
Das anscheinend ruhige Verhalten des Doktor Brauner kann als keine Gewähr für seine geänderte politische Gesinnung angesehen werden, und es dürfte in Berücksichtigung seines bössartigen und entschlossenen Charakters seine genaue, aber unauffällige Beobachtung fortzusetzen sein.	0	I ¹⁸⁰
Dürfte aus dem Verzeichnis der politisch bedenklichen Individuen ganz wegzulassen sein.	0	II ¹⁸¹
Liegt dermal noch kein Motiv vor, nun die erst vor kurzer Zeit eingeleitete strengere Überwachung desselben wieder aufzulassen.	0	I ¹⁸²
Da er beinahe keinen Einfluß besitzt, so wäre die fernere spezielle Überwachung desselben aufzulassen.	0	- Prager Kreis ¹⁸³
Die Auflassung einer strengeren polizeilichen Überwachung desselben dürfte keinem Anstande unterliegen.	0	II ¹⁸⁴
Gehört jedenfalls zu den Gemäßigteren der czechischen Partei, insbesondere dürften ihm gegenwärtig keine regierungsfeindlichen Tendenzen zuzuschreiben sein. Dessen spezielle polizeiliche Überwachung wäre aufzulassen.	0	II ¹⁸⁵

¹⁸³ Soupis II, poř. č. 12.

¹⁸⁴ Poř. č. 9.

¹⁸⁵ Poř. č. 10.

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. B pokračování

Pos- ten- zahl	Namen Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik
18.	Czerwiczek Stanislaus, gewesener Gubernial- akzessist	Prag	Karolinen- thal	Vide No 16 des Prager Ausweises, und den Nachtragsausweis vom 17. September 1854. Steht noch immer bei dem Bürgermeisteramte in Karolinenthal, dermal als Steuereinnnehmer in Verwendung, und beträgt sich ganz vernünftig.
19.	Deym Graf Albert ¹⁸⁷		Panten, Egerer Kreis	Vide No 19 des Prager Ausweises. Ist auch in neuerer Zeit in Prag nicht vorgekommen, sondern soll unausgesetzt auf seinem Gute leben.
20.	Dittrich Teofila	Prag	unbekannt	Vide No 20 des Prager Hauptausweises.
21.	Dřewikowsky Eduard, Maler	Prag	190 Střischkow	Vide No 21 des Prager Ausweises. Ist vor längerer Zeit ganz nach Střischkow übersiedelt, wo er beim Baron Villani als Gutsverwalter - mit ausgedehnten Vollmachten - angestellt worden ist. Soll seine Gesinnung im Nichts geändert haben.
22.	Durst Ferdinand, Kammacher	Prag	Prag No 137/1	Vide No 22 des Prager Ausweises. Hat sich in neuerer Zeit ganz ruhig verhalten. Soll überhaupt ein Mensch sein, der sich meist nur um seine eigenen Angelegenheiten kümmert.
23.	Ehrlich Friedrich, Buchhändler	Prag		Kommt im Prager Ausweis nicht, wohl aber im Hauptausweise des ganzen Landes vor.
24.	Egel Johann, Schlossermeister	Prag	Prag No 419/1	Vide No 23 des Prager Ausweises. Gehört zwar noch immer der czechischen Partei an, hat aber in neuerer Zeit keinen Anlass zu bedenklichen Wahrnehmungen gegeben, sondern beschäftigt sich ausschließlich mit dem Betriebe seines Geschäftes, in dem er einige neue Erfindungen gemacht hat.

¹⁸⁶ Poř. č. 11.¹⁸⁷ Zřejmě se jedná o chybu, správně by zde mělo být nikoli Albert, ale Adalbert (Vojtěch).¹⁸⁸ Poř. č. 12.¹⁸⁹ Poř. č. 13.

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
Die Überwachung desselben dürfte für die Zukunft ganz unnötig sein.	0	II ¹⁸⁶
Dürfte das Gutachten über seine fernere Behandlung von der k. k. Kreisbehörde für den Egerer Kreis zu erstatten sein. Nach den hier bekannten Antezedentien desselben, und mit Rücksicht auf seinen schwachen Charakter scheint seine fernere spezielle Überwachung nicht mehr nötig zu sein.	0	II ¹⁸⁸
Ist jedenfalls politisch zu unbedeutend, als dass, selbst wenn ihr Aufenthaltsort eruiert werden sollte, ihre Überwachung fortzusetzen wäre.	Ist verschollen, ihr Aufenthaltsort unbekannt.	II ¹⁸⁹
Dürfte dessen Überwachung durch die Taborer Kreisbehörde fortzusetzen sein.	0	I ¹⁹¹
Die Überwachung desselben stellt sich nicht mehr als notwendig dar.	0	v
Entfällt.	Ist am 1. November 1853 gestorben.	+
Mit Rücksicht auf seine politische und bürgerliche Unbedeutendheit dürfte seine fernere polizeiliche Überwachung aufzulassen sein.	0	II ¹⁹³

¹⁹⁰ V konceptu navíc: <Prag 1352/2>.

¹⁹¹ Poř. č. 7, n. d.

¹⁹² Poř. č. 15.

¹⁹³ Poř. č. 16.

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. B *pokračování*

Pos- ten- zahl	Namen Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik
25.	Faster Peter, Gastwirt	Prag	Waldel, Bezirk Unhoscht	Vide No 25 des Prager Ausweises, und den Ausweis der Veränderungen für das 4. Quartal 1854. Dem Faster mangeln alle Eigenschaften, die ihn zu einem in politischer Beziehung gefährlichen Menschen machen könnten. Er verbindet im Gegenteil mit vielem Eigendunkel und mit Aufgeblasenheit eine tüchtige Dosis Borniertheit. Gleichwohl ist sein Name in Folge verschiedener Umstände zu einer großen Berühmtheit gelangt, und man ist in weiter[e]n Kreisen, wo seine Persönlichkeit nicht so bekannt ist, gewöhnt, ihn als einen der Koryphäen der Revolution zu betrachten.
26.	Fingerhut Ferdinand, Bräuermeister	Prag	Prag No 269/1	Vide No 26 des Prager Hauptausweises. In politischer Beziehung ist er zwar dormal sehr zurückhaltend, doch scheint er die Rolle eines Mäzens czechischer Literaten spielen zu wollen, indem er damit umgeht, sämtliche wertvollere D[okto]ramatische Produkte der ausländischen Literatur auf seine Kosten ins Czechische übersetzen und herausgeben zu lassen.
27.	Fluom Laurenz, Strumpfwirker	Prag	Prag No 308/2	Vide No 27 des Prager Hauptausweises. Ist seit der Auflösung des Meisterkollegiums, in welchem er einer der Hauptfaktoren war, vom Schauplatz abgetreten, und lebt jetzt ganz in der Stille und Verborgenheit.
28.	Fortier Johann, Schneidermeister, jetzt Schänker	Prag	Pankratz bei Prag	Vide No 28 des Prager Hauptausweises. War immer nur ein sehr untergeordnetes Mitglied der czechischen Partei, ist dormal ganz herabgekommen, betreibt gegenwärtig am Pankratz in einem sehr unbedeutenden Wirtshause unbefugt die Schenknehmung, und wird deswegen untersucht.
29.	Franta Josef genannt Schumawsky, Schriftsteller	Prag	Prag No 666/2	Vide No 24 des Prager Ausweises. Ist ein gutmütiger Stubengelehrter, den das Jahr aus seinen philologischen Forschungen herausgerissen, und auf den politischen Schauplatz, auf dem er keineswegs mit Glück debutierte, geworfen hat. Jetzt ist er wieder zu seinem eigentlichen Berufe zurückgekehrt.

¹⁹⁴ Poř. č. 9, n. d.¹⁹⁵ Poř. č. 11, n. d.¹⁹⁶ V konceptu: <Ist am 22. Juni 1853 gestorben.>

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
Mit Rücksicht auf den wenn auch gehaltenen revolutionären Nimbus, der seine Person und seinen Namen umgibt, dürfte sich seine fernere Überwachung noch immer als rätlich darstellen. Doch wäre auch dem Bezirksamte zu Unhoscht, in dessen Bezirk FASTERMAAL wohnt, dießfalls das Gutachten abzuverlangen.	0	I ¹⁹⁴
Da Fingerhut nicht nur im Bezug auf seine politische Gesinnung im höheren Grade bedenklich ist, sondern auch mit Rücksicht auf seinen Bildungsgrad, seinen Charakter und sein Vermögen höhere Beachtung verdient, so dürfte er auch fernerhin einer speziellen Überwachung zu unterziehen sein.	0	I ¹⁹⁵
Wäre dessen Überwachung aufzulassen.	0 ¹⁹⁶	II ¹⁹⁷
Seine fernere polizeiliche Überwachung dürfte sich nicht mehr als notwendig darstellen.	0	II ¹⁹⁸
Seine fernere polizeiliche Überwachung stellt sich nicht mehr als notwendig dar.	0	II ¹⁹⁹

¹⁹⁷ Poř. č. 17.¹⁹⁸ Poř. č. 19.¹⁹⁹ Poř. č. 20.

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. B pokračování

Pos- ten- zahl	Namen Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik
30.	Fritsch Joseph, sen., Iuris Doktor und Advokat	Prag	Prag 736/2	Vide No 29 des Prager Ausweises. Ist sehr vorsichtig geworden, und es kann ihm in neuerer Zeit nicht einmal eine unvorsichtige Äußerung zur Last gelegt werden. Es ist gleichwohl nicht anzunehmen, dass er seine Gesinnungen geändert habe.
31.	Gabriel Josef Ambros, Iuris Doktor und Notar	Prag	Schütten- hofen	Vide No 32 des Prager Hauptausweises. Hat sich selbst in den Jahren 1848 und 1849 als Parteimann nicht besonders hervorgetan, in neuerer Zeit soll er, so weit hier Nachrichten vorliegen, ganz umgesattelt leben.
32.	Goltsch Joseph, Bezirksgerichtsadjukt	Karolinen- thal	Karolinen- thal	Kommt im Hauptausweise der Kompromittierten für das ganze Land vor. Seine Kompromittierung besteht hauptsächlich nur darin, dass er sich in den Junitagen 1848 als Aushilfsreferent beim Kölnener Magistrat zum Zuzug nach Prag hinreißen ließ. In neuerer Zeit hat er sich durchaus entsprechend benommen.
33.	Grabinger Joseph, Schauspieler	Prag	-	Vide No 34 des Prager Hauptausweises und den Nachtragsausweis vom 17. September 1854.
34.	Groll Franz, Schriftsetzer und Buchdruckerei-faktor	Königgrätz	-	Vide No 35 des Prager Hauptausweises und den Nachtragsausweis vom 17. September 1854.
35.	Grzybowski Vitalis, Schriftsteller und jetzt Badhausbesitzer	gebürtig in Galizien, zuständig nach Eule	Prag No 195/1	Kommt im Prager Hauptausweise nicht, wohl aber im Hauptausweise des ganzen Landes vor. Beschäftigt sich jetzt bloß mit industriellen Unternehmungen. Sein Benehmen gibt zu keinem Bedenken Anlass.
36.	Haklik Johann Städtischer Ökonomie-Amtsverwalter	Prag	Prag No 80/1	Vide No 36 des Prager Hauptausweises. Eine geänderte politische Gesinnung ist bei Haklik kaum anzunehmen, doch bringt es seine gegenwärtige Stellung und die Rücksicht auf die Zeitverhältnisse mit sich, dass er auch jeden Schein der Illoyalität vermeidet. In der Tat gibt er zu keinen bedenklichen Wahrnehmungen Anlass.

²⁰⁰ Poř. č. 12, n. d.²⁰¹ Soupis II, poř. č. 2.

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
Dürfte seine polizeiliche Überwachung fortzusetzen sein.	0	I ²⁰⁰
Die fernere spezielle Überwachung scheint nicht mehr notwendig zu sein, doch dürfte dießfalls noch das Bezirksamt in Schüttenhofen, wo sich Gabriel seit mehreren Jahren aufhält, einzuvernehmen sein.	0	- Pise-ker Kreis ²⁰¹
Dürfte dessen fernere Überwachung gänzlich aufzulassen sein.	0	II ²⁰²
Entfällt.	Ist im Jahre 1853 gestorben.	+
Entfällt.	Ist im Jahre 1854 gestorben.	+
Wäre dessen fernere polizeiliche Überwachung aufzulassen.	v	II ²⁰³
Seine fernere polizeiliche Überwachung dürfte sich nicht als notwendig darstellen.	0	II ²⁰⁴

²⁰² Poř. č. 23.²⁰³ Poř. č. 24.²⁰⁴ Poř. č. 25.

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. B *pokračování*

Pos- ten- zahl	Namen Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik
37.	Hamernik Josef, Medicinae Doktor	Prag	Prag 116/2	Vide No 39 des Prager Hauptausweises und den Nachtragsausweis vom 17. September 1854. Als Mediziner eine Zelebrität ist er mit Leib und Seele der czechischen Partei zugetan. Seine Nichtbestätigung als Universitätsprofessor nach zurückgelegtem Triennium dürfte auf seine Gesinnungen einen vorteilhaften Einfluß kaum geübt haben.
38.	Hanka Wenzel, Bibliothekar beim Museum	Prag	Prag 885/2 ²⁰⁶	Vide No 38 des Prager Hauptausweises. Erfreut sich als Gelehrter eines ausgebreiteten Rufes. Was seine politische Anschauungsweise anbelangt, so dürften demokratischen Tendenzen bei ihm als Russophilen kaum vorauszusetzen sein. Ausbildung und Geltendmachung der czechischen Sprache scheinen den vornehmsten Gegenstand seiner Bestrebungen zu bilden. Ist mehr ein Doktrinär, als ein Mann der Tat.
39.	Hanke Karl, Wirtschaftsbesitzer	?	?	Vide No 37 des Prager Hauptausweises. Über das Verhalten des Hanke sind in neuerer Zeit hieramts keine Nachrichten eingelaufen.
40.	Hikl Karl, Literat	Prag	-	Vide No 40 des Prager Hauptausweises und den Nachtragsausweis für das 1. Quartal 1856.
41.	Horaczek Niklas, Iuris Doktor und Advokat	Prag	-	Vide No 44 des Prager Ausweises und den Nachtragsausweis für das 3. Quartal 1855.
42.	Hořeyší Mathias, Kaffeesieder	Prag	-	Vide No 45 des Prager Ausweises und den Nachtragsausweis für das 3. Quartal 1856.
43.	Horn Uffo Literat	Trautenau	Trautenau	Vide No 46 des Prager Hauptausweises. Da derselbe schon seit mehreren Jahren sich nicht in Prag, sondern in seinem Geburtsorte Trautenau aufhält, so kann auch nicht mit Gewissheit angegeben werden, ob derselbe seine aus früher[e]n Jahren hier wohlbekannte Exzentrität abgelegt habe.

²⁰⁵ Poř. č. 16, n. d.²⁰⁶ V konceptu: Prag No <885/2> 858/2.²⁰⁷ Poř. č. 26.

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
Wegen des bedeutenden Einflusses, den Hamerník namentlich auf seine jüngeren Kollegen ausübt, dürfte derselbe fortan unter strengerer polizeilichen Aufsicht zu halten sein.	0	I ²⁰⁵
Seine spezielle polizeiliche Überwachung kann mit Beruhigung aufgelassen werden.	0	II ²⁰⁷
Wäre das Gutachten über die fernere Behandlung des Hanke von dem Bezirksamte in Schlan, in dessen Bezirk er ansässig ist, zu erstatten.	0	- Prager Kreis ²⁰⁸
Entfällt.	Ist im Jahre 1855 in Wien gestorben.	+
Entfällt	Gestorben 3. Juli 1855.	+
Entfällt.	Gestorben 5. August 1855.	+
Das Gutachten über die fernere Behandlung des Horn wäre vom Bezirksamte zu Trautenu zu erstatten.	0	- Jičíner Kreis ²⁰⁹

²⁰⁸ Soupis I, poř. č. 10, n. d. V soupisu I ale zápis vyškrtnut, protože bylo zjištěno, že dotýčný je totožný s Antonem Hankem (zpráva policejního ředitele místodržiteli z 30. července 1858, /NA Praha, PM 1855–1859, sign. 8/1/15/3, čj. 2176, kart. 467/), uvedeným pod č. 9 téhož soupisu.

²⁰⁹ Soupis č. I, poř. č. 3, n. d.

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. B *pokračování*

Pos- ten- zahl	Namen Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik
44.	Jarosch Franz, Schieferdecker	Prag	Prag No 1098/2 ²¹⁰	Vide No 49 des Prager Hauptausweises. Ist einer der Hauptführer der czechischen Demokratie, und obwohl er jeden Schein der Illoyalität vermeidet, wie er zum Beispiel bei dem Leichenbegängnis des Hawlíček, seines Schwagers, für seine Person sich von jeder demonstrativen Handlung fern gehalten hat, ist er doch noch aller Beachtung würdig.
45.	Jellinek Hieronymus, Franziskaner ²¹²	Prag	unbekannt	Vide No 47 des Prager Hauptverzeichnisses.
46.	Jordan Johann Peter, Schriftsteller	Tschisch- kowitz in Sachsen geboren, zuständig nach Prag	Prag 699/2	Vide No 48 des Prager Hauptausweises. Ist dermal bloß mit industriellen Unternehmungen größerer Art, Kolonisationsprojekten etc. beschäftigt, und unternimmt in diesen Angelegenheiten häufige Reisen, so dass er nur selten in Prag anwesend ist. Ist ein schlauer, verschmitzter Mensch von unzweifelhaft regierungsfeindlichen Gesinnungen, doch ist ihm nicht leicht beizukommen.
47.	Kampelik Franz Cyrill	Šířenow, König- g[rätzer] Kr[eis]	unbekannt	Vide No 50 des Prager Hauptausweises. Ist hieramts als ein entschiedener Charakter bekannt und steht bei seinen Parteigenossen, die seine Haltung als die eines alten römischen Republikaners zu schildern gewöhnlich sind. Ob seine Gesinnungen sich in neuer Zeit geändert haben, ist hier nicht bekannt, aber unwahrscheinlich.
48.	Kaspar Hugo, Medicinae Doktor	Prag	angeblich Wien	Vide No 51 des Prager Hauptausweises. Ist ein Freund des J. P. Jordan, und ein Zögling des später in Ungarn wegen Hochverrats stand[okto]rechtlich hingerichteten Pastors Rázga gewesen. Da er sich seit dem Jahre 1850 nicht mehr in Prag aufhält, so ist seine gegenwärtige politische Anschauungsweise hier nicht bekannt.

²¹⁰ V konceptu: Prag <1098/2> 1029/2.²¹¹ Poř. č. 23, n. d.²¹² V čistopise tužkou dopsáno: Pfarre[-]Kooperator in Wotic.²¹³ Soupis II, poř. č. 2.

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
Wäre dessen unauffällige Beobachtung fortzusetzen.	0	211
Da sein Aufenthalt nicht bekannt ist, so kann ein Antrag in Betreff seiner ferner[e]n Behandlung nicht gestellt werden.	Ist im Jahre 1851 in das Franziskanerkloster zu Kolin, im Jahre 1852 in jenes zu Neuhaus übersetzt worden. Seit 1855 kommt er unter dem Klerus des Königreiches Böhmen nicht mehr vor.	Taborer Kreis ²¹³
Dürfte fortan unter genauer Überwachung zu halten sein.	0	214
Da seit mehreren Jahren über Kampelik, welcher dem Vernehmen nach sich in Wien aufhalten soll, keine Notizen vorliegen, so kann ein Antrag über seine fernere Behandlung nicht gestellt werden.	0	215 Königgrätzer Ausweis I
Ist ein begründetes Gutachten über die weitere Behandlung des Kaspar wegen dessen längerer Abwesenheit von Prag nicht möglich.	0	216

²¹⁴ Poř. č. 24, n. d.

²¹⁵ Soupis I, poř. č. 3, n. d.

²¹⁶ Poř. č. 27, n. d.

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. B pokračování

Pos- ten- zahl	Namen Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik
49. 217	Kaš Franz, Steinmetz	Prag	Prag No 7/2	Ist in dem Zuwachs-Ausweis für das 4. Quartal 1856 aufgenommen worden.
50.	Klaudi Leopold, Iuris Doktor Advokat <und Gerichtsadjukt>		Gitschin	vide No 52 des Prager Hauptausweises.
51.	Kliebert Johann, Iuris Doktor und k. k. Notar ²²⁰	Prag	Prag No 475/1	Vide No 54 des Prager Hauptausweises. Mit der deutschen Nationalpartei durch seine Parteinahme für die Czechen gleich ursprünglich zerfallen, hat er die Sympathien der Letzteren auch verloren. Er beschäftigt sich jetzt bloß mit seinen Berufsgeschäften, genießt aber nicht des besten Rufes.
52 222	Koennecke Franz, Tischlermeister	Prag	Prag No 416/1	Vide No 56 des Prager Hauptausweises. Huldigt noch immer entschieden der czechischen Richtung, hat aber wenig Einfluß, und gehört jedenfalls nicht unter die Parteihäupter. Außerlich ist sein Verhalten entsprechend.
53.	Kollár Joseph, Schauspieler	Prag	Prag No 812/2	Vide No 58 des Prager Hauptausweises. Hat zwar während seiner schriftstellerischen und schauspielerischen Laufbahn im Allgemeinen der czechischen Richtung gehuldigt, hat sich jedoch wegen seiner sarkastischen Laune der Sympathien seiner Parteigenossen nie zu erfreuen gehabt, und war zuverlässig in die Pläne der Parteiführer nicht eingeweiht. Jetzt verhält er sich ganz ruhig.
54.	Kolenaty Friedrich, Medicinae Doktor und Professor	in Prag geboren	Brünn	Vide No 57 des Prager Hauptausweises. Ist schon seit dem Jahre 1850 Professor an der technischen Lehranstalt in Brünn, und scheint seine politischen Bestrebungen ganz bei Seite gelegt zu haben.
55.	Kolowrat Krakowský Hanusch Graf		Hradischt, Pilsner Kreises?	Vide No 59 des Prager Hauptausweises. Lebt beinahe ausschließlich auf seinen meist im Pilsener Kreise gelegenen Besitzungen. Sein gegenwärtiges Verhalten ist hier unbekannt.

²¹⁷ V konceptu mezi Kasparem a Kašem dodatečně vepsáno:
Kaempff Ernst Rudolf/-/644-2.

²¹⁸ Poř. č. 26, n. d.

²¹⁹ Soupis II, poř. č. 9.

²²⁰ V konceptu navíc: <Advokat>.

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
Es kann dermal noch nicht darauf angetragen werden, die erst vor kurzer Zeit eingeleitete polizeiliche Überwachung des Kaš wieder aufzulassen.	0	I ²¹⁸
Eine weitere Überwachung des D[okto]r Klauði, der von den Verirrungen einer phantasiereichen Jugend ganz zurückgekommen ist, dürfte sich in keiner Weise mehr als notwendig darstellen.	0	- Jičiner Kreis ²¹⁹
Eine politische Bedeutung dürfte dem Doktor Kliebert gegenwärtig nicht mehr beizumessen sein. Die weitere polizeiliche Überwachung desselben stellt sich nicht mehr als notwendig dar.	0	II ²²¹
Wäre die fernere polizeiliche Überwachung desselben aufzulassen.	0	v
Seine fernere Überwachung dürfte gänzlich aufzulassen sein.	0	II ²²⁴
Gehört nicht mehr in das Verzeichnis der politisch kompromittierten Personen des Kronlandes Böhmen, und dürfte seine fernere Überwachung überhaupt nicht mehr notwendig sein.	0	-
Wäre das Gutachten über seine fernere Behandlung von der Kreisbehörde zu Pilsen zu erstatten.	0	II ²²⁵

²²¹ Poř. č. 27.

²²² Mezi nimi v konceptu dodatečně vepsáno: Kodym, Doktor in Karolinenthal.

²²³ Poř. č. 28.

²²⁴ Poř. č. 29.

²²⁵ Poř. č. 30.

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. B *pokračování*

Pos- ten- zahl	Namen Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik	
56.	Kopp Ferdinand, gewesener Bergakademiker, dann Soldat	Prag	?	Vide No 60 des Prager Hauptausweises. Ist seit dem Jahre 1851, wo er als Korporal bei einer Sanitätskompagnie in Prag anwesend war, hier nicht mehr vorgekommen. Sein gegenwärtiger Aufenthalt, so wie sein Verhalten sind hieramts ganz unbekannt.	
57.	Kottler Michael, Steinschneider	Turnau	Turnau	Vide No 62 des Prager Hauptausweises. Hat sich in Prag nie stabil aufgehalten. Sein dermaliges Verhalten ist hier gänzlich unbekannt.	
58.	Kraus Wilhelm, Medicinae Doktor	Prag	No 32/3 Prag	Vide No 63 des Prager Hauptausweises. Lebt ruhig, und eingezogen, scheint sich um Politik gar nicht zu kümmern. Er hat nie unter die in politischer Hinsicht mehr beachtenswerten Persönlichkeiten gehört.	
59. 227	Kreyčí Johann, Lehrer an der böhmischen Realschule	aus Klattau gebürtig	Prag No 873/2	Vide No 64 des Prager Hauptausweises. Die milde Beurteilung, die ihm schon bei der Verfassung des ursprünglichen Ausweises zu Teil geworden ist, verdient Kreyčí auch jetzt noch. Er befasst sich nur mit seinen Berufsgeschäften, und mit seiner eigenen weiteren Ausbildung. Politische Tendenzen scheinen ihm ganz fremd geworden zu sein.	
60.	Křížek Josef, Tischlermeister	Smichow	Smichow No 43	Vide No 66 des Prager Hauptausweises. Verhält sich zwar, die Verhältnisse berücksichtigend, ganz ruhig, scheint seine Gesinnungen aber nicht geändert zu haben. Übrigens hat er keinen Einfluß, und verdient in politischer Beziehung nur geringe Beachtung.	
61.	Krolmus Wenzl, Defizienten-priester	Prag	Prag No 36/3	Vide No 65 des Prager Hauptausweises. Ist ein für das praktische Leben ganz unbrauchbarer Gelehrter, seiner Spezialität nach Altertumsforscher. Die Politik hat er ganz aufgegeben, und befasst sich jetzt bloß mit der Aufsuchung und Bestimmung czechischer Altertümer.	
62.	Kuranda Ignaz, Literat	Prag	Wien	Vide No 67 des Prager Hauptausweises. Ist seit mehreren Jahren in Wien wohnhaft, und scheint, wie die hierämtlichen Akten ausweisen, die Heimatzuständigkeit in Wien erhalten zu haben.	

²²⁶ Poř. č. 31.

²²⁷ Mezi nimi v konceptu dodatečně vepsáno: Krauski Karl, gewesener Müller.

²²⁸ Poř. č. 32.

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
Dürfte aus dem Verzeichnisse der Kompromittierten wegzulassen sein, da er jedenfalls zu den minder bedenklichen Personen gehört, und seine Überwachung dermal ohnehin nicht ausführbar ist.	0	-
Dürfte das Bezirksamt zu Turnau zur Erstattung des Gutachtens über seine fernere Behandlung berufen sein.	0	-
Seine weitere polizeiliche Überwachung dürfte ohne Anstand aufgelassen werden können.	0	II ²²⁶
Wäre die weitere spezielle polizeiliche Überwachung des Kreyčí aufzulassen.	0	II ²²⁸
Wäre die spezielle polizeiliche Überwachung desselben aufzulassen.	0	v
Seine besondere Überwachung stellt sich nicht mehr als notwendig dar.	0	II ²³⁰
Kann ein begründeter Antrag über seine fernere Behandlung nicht gestellt werden, und dürfte derselbe überhaupt aus dem Verzeichnisse der inländischen Kompromittierten aufzulassen sein.	0	-

²²⁹ Soupis II, poř. č. 9.

²³⁰ Poř. č. 33.

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. B pokračování

Pos- ten- zahl	Namen Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik	
63.	Lambl Wilhelm, Medicinae Doktor und Privatdozent an der medizinischen Fakultät	Aus Letnian gebürtig	Prag No 357/1	Vide No 68 des Prager Hauptausweises. In neuerer Zeit hat sein Benehmen zu keiner bedenklichen Wahrnehmung Anlass gegeben. Er beschäftigt sich bloß mit seinen Berufsgeschäften, und ist auch in seinem Umgange vorsichtig.	
64.	Lein Karl, Schuhmachermeister	Prag	-	Vide No 69 des Prager Hauptausweises und den Nachtragsausweis für das 4. Quartal 1854.	
65.	Lerch Joseph, Apotheker und Doktor der Chemie	Smichow	Smichow No 61	Vide No 71 des Prager Hauptausweises. Soll seine Gesinnungen vollständig geändert haben, und dermal der Regierung treu ergeben sein. Seine Verheiratung mit einer Tochter des verstorbenen Ellenberger soll auf ihn eine sehr vorteilhafte Wirkung geäußert haben. Ist im Privatleben geachtet, und als Chemiker von anerkannter Geschicklichkeit.	
66.	Liebelt Karl, Doktor der Philosophie und Professor	Posen	Posen	Vide No 70 des Prager Hauptausweises.	
67.	Lešínský Karl, Musiker	Agram	unbekannt	Vide No 72 des Prager Hauptausweises.	
68.	Lubomirski Georg Fürst	Krakau	Krakau	Vide No 73 des Prager Hauptausweises.	
69.	Macourek Anton, Kaufmann	Prag	Prag	Vide No 74 des Prager Hauptausweises. Ist zwar der czechischen Richtung noch immer anhängig, doch ist sein Einfluß ein geringer, auch verhält er sich äußerlich ganz ruhig, und besucht ganz unverfängliche Gesellschaften.	
70.	Makowiczka Franz, Doktor der Rechte und Professor	Braunau in Böhmen	Erlangen	Vide No 75 des Prager Hauptausweises. Hat mit Reservierung des österreichischen Staatsbürgerrechts eine Professur in Erlangen angenommen und befindet sich schon seit mehreren Jahren im Auslande, doch pflegt er alle Jahre nach Böhmen zu kommen. In wie fern er seine politische Anschauungsweise geändert hat, ist hier nicht bekannt. Wegen seiner unbestreitbaren geistigen Fähigkeiten bleibt er jedoch immer der Beachtung wert.	

²³¹ Poř. č. 35.²³² Soupis II, poř. č. 67.

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
Seine weitere spezielle Beobachtung dürfte sich nicht mehr als notwendig darstellen.	0	II ²³¹
Entfällt.	Gestorben.	+
Die fernere Überwachung desselben dürfte aufzulassen sein.	0	- Prager Kreis ²³²
Gehört nicht in dieses Verzeichnis, da er ein Mitglied der ausländischen Propaganda ist.	0	-
Wäre aus dem Verzeichnisse der inländischen Kompromittierten wegzulassen, da er ein Kroat[e] von Geburt, und seit vielen Jahren von Prag abwesend ist.	0	-
Gehört zwar auch nicht unter die inländischen Kompromittierten, wäre jedoch wegen seiner intimen Beziehungen zu P. Stulc im Verzeichnisse fortzuführen, und beim Vorkommen zu überwachen.	0	I ²³³
Die fernere spezielle Überwachung desselben dürfte sich nicht mehr als notwendig darstellen.	0	II ²³⁴
Wäre im Verzeichnis der Kompromittierten fortzuführen, und bei seiner zeitweiligen Anwesenheit in Böhmen auch in Zukunft unauffällig zu überwachen.	0	I ²³⁵

²³³ Poř. č. 30, n. d.

²³⁴ Poř. č. 36.

²³⁵ Poř. č. 31, n. d.

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. B *pokračování*

Pos- ten- zahl	Namen Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik	
71.	Maly Jakob Budislaw, Schriftsteller	Prag	Prag 92/2	Vide No 76 des Prager Hauptausweises. Hat in neuerer Zeit keinen Anlass zu bedenklichen Wahrnehmungen gegeben. Beschäftigt sich bloß mit literarischen Arbeiten und hält auch in diesen das richtige Maß. Er hat sich in neuerer Zeit verheiratet.	
72.	Medau Karl Wilhelm, Buchdruckereibesitzer	Leitmeritz	Leitmeritz	Kommt nicht im Prager Hauptausweise, wohl aber im Hauptausweise der Kompromittierten für das ganze Land vor. Hat im Jahre 1856 sein Prager Buchdruckereigeschäft an Bellmann überlassen, und ist nach Leitmeritz übersiedelt. Ist ein schlauer, vorsichtiger Charakter, dürfte sich jedoch ohne Bedenken wieder als williges Werkzeug für die Pläne der Umsturzpartei hergeben.	
73.	Meissner Alfred, Medicinae Doktor	Prag	Prag No 575/1	Ist in den Hauptausweis der Kompromittierten für das ganze Land einbezogen worden. War allerdings ein Freund Moritz Hartmanns und hat mit ihm im Frankfurter Parlament auf der äußersten Linken gestimmt, ist aber bei weitem nicht so verderbt und böseartig wie Hartmann. Er ist im eigentlichen Sinne ein poetisches Gemüt, und die Verirrungen seines früher[e]n Lebens sind wohl nur seiner lebhaften Einbildungskraft, und seinem jeder praktischen Richtung fremden Charakter zuzuschreiben. Er lebt ganz still in Prag, beschäftigt sich meist mit schriftstellerischen Arbeiten, und hat, soviel hier bekannt ist, keine medizinische Praxis. Er hat wenig Umgang, und ist überhaupt nicht viel zu sehen.	
74.	Menzel (MencI) Branislaw, Klempfner	von Hořowic gebürtig, nach Karolinen- thal zuständig	Karolinen- thal	Vide No 78 des Prager Hauptausweises. Obwohl nur dem Handwerkerstande angehörend, ist er doch ein beachtenswertes Mitglied der Revolutionspartei, steht bei seiner Geburtsgenossen im großen Ansehen, und beharrt in seiner Opposition gegen die Regierung.	

²³⁶ Poř. č. 37.²³⁷ Soupis I, poř. č. 9, n. d.

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
Wäre die strengere Überwachung aufzulassen.	0	II ²³⁶
Wäre dem Bezirksamte zu Leitmeritz zur speziellen Überwachung auch in Bezug auf seine politische Haltung anzuempfehlen. Auch als Buchdrucker macht er seine besonders strenge Überwachung notwendig.	0	- Leitmeritzer Kreis ²³⁷
Es dürfte keinem Anstande unterliegen, die spezielle polizeiliche Überwachung des Meissner aufzulassen.	0	II ²³⁸
Dürfte der speziellen Überwachung auch in Zukunft unterworfen bleiben.	0	- Prager Kreis ²³⁹

²³⁸ Poř. č. 38

²³⁹ Soupis I, poř. č. 14, n. d.

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. B pokračování

Pos- ten- zahl	Namen Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik
75.	Mikowetz Ferdinand, Redakteur	Bürgstein	Prag No 949/1	Vide No 79 des Prager Hauptausweises. Als Redakteur des Lumir beobachtet Mikowetz eine ganz entsprechende Haltung, und gefällt sich in der Versicherung, bei der Redaktion seines Blattes sei der Standpunkt der Regierung auch der seine. Von Politik hält er sich ganz fern, und beschäftigt sich mit Erfolg mit archäologischen und historischen Studien. Gleichwohl bleibt er immerhin, wegen seiner Talente und wegen seiner Vergangenheit eine beachtenswerte Persönlichkeit.
76.	Näther Theresia, Doktorgattin	geboren in Prag, zuständig nach Camenz in Sachsen.	unbekannt	Vide No 79 1/2 des Prager Hauptausweises. Theresia Näther ist eine Tochter des Prager Handelsmann Wessely, und hat den Medicinae Doktor Karl Friedrich Nöther aus Camenz in Sachsen geheiratet. Schon im Jahre 1848 oder 1849 ist sie mit ihrem Gatten nach Sachsen gezogen.
77.	Nepomucky Anton, Hausbesitzer	Prag	Prag No 49/3	Vide No 80 des Prager Hauptausweises. Ist schon in den Jahren 1848 und 1849 nicht besonders hervorgetreten und verhält sich in neuerer Zeit ganz ruhig.
78.	Neuberg Johann Ritter von, gewesener Landrat, Gutsbesitzer	-	Czeititz, Bezirk Jungbunz- lau	Vide No 81 des Prager Hauptausweises. Hält sich schon seit mehreren Jahren nicht in Prag auf, sondern lebt abwechselnd auf seinem Weingarten bei Melnik, und auf seinem Gute Czeititz. Er befasst sich bloß mit Ökonomie, und soll mit Bedauern auf seine politischen Extravaganzen zurücksehen.
79.	Niemetz Božena, Schriftstellerin	in Breslau geboren, nach Bidžow zuständig	Prag No 647/2	Kommt im Hauptausweise der Kompromittierten für das ganze Land vor. Ist die Gattin des unter speziellen polizeilicher Überwachung stehenden gewesenen Finanzwachoberkommissärs Niemetz, beschäftigt sich mit literarischen Arbeiten, ist dem Czechismus im hohen Grade ergeben, und unterhält viele Verbindungen nicht bloß in Böhmen, sondern auch in Mähren und in Nord Ungarn.
80.	Niksich Franz, Tischlermeister	aus Kroatien gebürtig, nach Prag zuständig	Prag 676/1	Vide No 82 des Prager Hauptausweises. Ist in die Unbedeutendheit, aus welcher ihn das Jahr 1848 herausgezogen hat, wieder versunken, und seit der Auflösung des Meisterkollegiums, in welchem er noch eine beachtenswerte Rolle gespielt hat, allen Einflusses bar. Er befasst sich dermal bloß mit seinem Gewerbe.

²⁴⁰ Poř. č. 32, n. d.²⁴¹ Poř. č. 39.

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
Wäre auch in Zukunft unter unauffälliger Beobachtung zu halten.	0	I ²⁴⁰
Gehört nicht mehr unter die inländischen Kompromittierten.	0	-
Die spezielle Überwachung desselben kann unbedenklich aufgelassen werden.	0	II ²⁴¹
Die weitere Überwachung desselben dürfte sich nicht mehr als notwendig darstellen.	0	II ²⁴²
Da sie unter den jünger[e]n czechischen Literaten, von denen sie häufig Besuche empfängt, vielen Anhang hat, so dürfte sich ihre fernere unauffällige Beobachtung noch immer als rätlich darstellen.	0	I ²⁴³
Seine spezielle polizeiliche Überwachung kann mit Beruhigung aufgelassen werden.	0	II ²⁴⁴

²⁴² Poř. č. 40.

²⁴³ Poř. č. 34, n. d.

²⁴⁴ Poř. č. 41.

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. B pokračování

Pos- ten- zahl	Namen Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik	
81.	Odkolek Josef, Hausbesitzer und Stadtrat	Prag	Prag No 49/1	Vide no 83 des Prager Hauptausweises. Vertritt im Stadtrat zwar noch immer czechische Interessen, hat aber schon sehr viel an Einfluß verloren, seit das von ihm gemeinschaftlich mit Wolfram geleitete Einq uarterungsssekuranzgeschäft im Publikum Mißtrauen gegen ihn erregt hat.	
82.	Palacky Franz, Doktor und Historiograf	Prag	Prag 719/2	Vide No 84 des Prager Hauptausweises. Ist ein Mann von entschieden czechisch- separatistischer Richtung, ist sich des angestrebten Zieles wohlbewusst, kein Gassenrevolutionär, aber klug, entschlossen, und sehr zurückhaltend. Unstreitig die beachtungswerteste Persönlichkeit der czechischen Partei, und um so gefährlicher, als er sich nie eine Blöße gegeben hat, und auch nicht so leicht eine geben dürfte.	
83.	Patruban Karl, Edler von, Medicinae Doktor	[Wien]	Wien (?)	Dessen Charakteristik kommt sub No 85 des Prager Hauptausweises vor. Er ist im Jahre 1849 nach Wien abgegangen, und seither hier nicht wieder vorgekommen. Über sein damaliges Verhalten mangeln hier alle Notizen.	
84.	Paseka Vinzenz ²⁴⁷	Karolinen- thal	Karolinen- thal	Kommt im Prager Hauptausweis nicht, wohl aber im Ausweise der Kompromittierten für das ganze Land vor. Hat sich seit jeher, schon vor dem Jahre 1848 mit der Verbreitung verbotener Druckschriften befasst, und steht auch jetzt noch in diesem Verdachte. Gehört der böhmischen helvetischen Gemeinde an, und ist einer ihrer eifrigsten Anhänger.	
85.	Peroutka Wenzel, Schlossermeister	aus Katzow gebürtig, nach Prag zuständig	Prag No 243/3	Vide No 86 des Prager Hauptausweises. Ist vom politischen Schauplatz ganz abgetreten, und bekümmert sich bloß um sein Handwerk.	
86.	Pichl Bojislav, Medicinae Doktor	in Pardubitz geboren	Kladno	Kommt im Hauptausweise des ganzen Landes, und im Prager Nachtragsausweise für das 4. Quartal 1854 vor. Ist, soviel hier bekannt ist, einer der hartköpfigsten und unverbesserlichsten Revolutionäre.	

²⁴⁵ Poř. č. 42.

²⁴⁶ Poř. č. 35, n. d.

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
In politischer Beziehung dürfte seine fernere Überwachung nicht mehr notwendig sein.	0	II ²⁴⁵
Auf die Auflassung der Überwachung kann nicht eingeraten werden.	0	I ²⁴⁶
Wäre aus dem Verzeichnisse der inländischen Kompromittierten wegzulassen.	0	-
Seine Überwachung stellt sich noch immer als notwendig dar.	0	- Prager Kreis ²⁴⁸
Dessen Überwachung kann ohne Bedenken aufgelassen werden.	0 Gestorben laut hohen Veränderungsausweis für das I. Halbjahr 1857.	+
Der Antrag über dessen fernere Behandlung dürfte vom Bezirksamte zu Unhoscht, in dessen Bezirk er sich seit mehreren Jahren aufhält, zu erstatten sein.	0	- Prager Kreis ²⁴⁹

²⁴⁷ V konceptu navíc: Buchbinder.

²⁴⁸ Soupis I, poř. č. 15, n. d.

²⁴⁹ Soupis I, poř. č. 16, n. d.

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. B *pokračování*

Pos- ten- zahl	Namen Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik
87.	Pinkas Adolf Maria, Iuris Doktor und Advokat	Prag	Prag 515/3	Ist sub No 87 des Prager Hauptausweises geschildert. Beharrt in seiner Opposition gegen die Regierung, weiß er recht gut, dass er den Regierungsorganen bedenklich sei, und sucht sich darüber mit Satire und Trotz hinauszusetzen.
88.	Podlipsky Josef, Medicinae Doktor	geboren in Neuhoř, zuständig nach Prag	Prag No 1045/2	Kommt im Hauptausweise der Kompromittierten für das ganze Land vor. Ist ein Freund und Anhänger des Doktor Hamerník, (siehe dort) huldigt czechischen Tendenzen, hat aber keine besondere politische Bedeutung. Als praktischer Arzt hat er den Ruf eines sehr eifrigen und tätigen Menschenfreundes.
89.	Polz Quido, Literat	-	-	Vide No 88 des Prager Hauptausweises, und den Veränderungsausweis vom 17. September 1854.
90.	Prokop Johann, Theaterdirektor	Prag	[Prag]	Vide No 89 des Prager Hauptausweises. Hält sich schon seit mehreren Jahren nicht mehr in Prag auf, sondern zieht mit seiner Truppe in Böhmen herum. Notizen über seine dermalige Gesinnung liegen hier nicht vor, doch ist kaum anzunehmen, dass er dem Czechismus abtrünnig geworden sei, indem er sich noch immer hauptsächlich mit der Aufführung czechischer Piecen befasst.
91.	Purkyně Johann senior, Doktor der Medizin, und Universitätsprofessor	Prag	Prag 47/2	Kommt bisher in den Ausweisen der Kompromittierten nicht vor. Als Physiologe und Naturforscher eine europäische Celebrität, hängt er mit einem so starren Vorurteil zu Czechismus, dass er beispielsweise seine günstige Stellung in Breslau aufgegeben hat, um nicht unter Deutschen leben zu müssen, und in sein Vaterland zurückkehren zu können. Seine Vorliebe für den Czechismus äußert sich bei allen Gelegenheiten, und es ist beinahe komisch, wenn er bei vertrauten Besprechungen mit dem tiefen Bedauern gesteht, dass seine Bildung doch nur eine deutsche sei. Kompromittiert, um nach den Gesetzen behandelt zu werden, hat er sich noch nicht, doch ist seine Wirksamkeit im Museum des Königreiches Böhmens, wo er sämtliche Czechen, wie eine Phalanx um sich geschart hat, und bei Beratungen der Majorität sicher ist, eine im hohen Grade beachtenswerte.

²⁵⁰ Poř. č. 36, n. d.²⁵¹ Poř. č. 44.

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
Dessen auch in neuerer Zeit wiederholt angeordnete sorgfältige Überwachung wäre auch in Zukunft fortzusetzen.	0	I ²⁵⁰
Seine spezielle Überwachung dürfte sich nicht als notwendig darstellen.	0	II ²⁵¹
Entfällt.	Ist im Jahre 1854 gestorben.	+
Da Prokop als Theaterdirektor vorzugsweise in der Lage ist, czechische Prinzipien zu verbreiten, so dürfte er den Bezirksämtern, denen die Überwachung wandernder Schauspielertruppen ohnehin obliegt besonders anzuempfehlen sein.	0	I ²⁵²
Wäre in das Verzeichnis der Kompromittierten einzubeziehen, und fortan einer strengen polizeilichen unauffälligen Überwachung zu unterziehen.	0	I ²⁵³

²⁵² Poř. č. 37, n. d.

²⁵³ Poř. č. 38, n. d.

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. B pokračování

Pos- ten- zahl	Namen Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik	
92.	Ratzenbek Franz, Medicinae Doktor	Prag	Prag No 181/1	Vide No 90 des Prager Hauptausweises. Ratzenbek verhält sich dermal ganz ruhig, meidet jeden bedenklichen Umgang, und scheint seine Gesinnungen vollständig geändert zu haben.	
93.	Ržehorž Josef, Winkelschreiber	Prag	Prag	Vide No 98 des Prager Hauptausweises. Ist dermal gefährlich an Tuberkulosis erkrankt, ohne Hoffnung aufzukommen, und ist ganz menschenscheu geworden. Kennt Niemanden, und spricht mit Niemandem, außer was unumgänglich notwendig ist.	
94.	Reichenbach Julius, Private	Skutsch ²⁵⁶	Prag No 350/1	Vide No 91 des Prager Hauptausweises. Ist im Jahre 1853 seiner Dienstleistung als Aushilfsreferent beim Karolinenthaler Bezirksamte enthoben worden, soll nicht ganz verlässlich gewesen sein. Jetzt beschäftigt er sich mit der Revision herrschaftlicher Rechnungen. Hat noch keine Beweise von Besserung gegeben.	
95.	Řepka Anna, Bäckerstochter	Prag	Prag No 349/3	Ist in den Nachtragsausweis für das 4. Quartal 1855 aufgenommen worden. Hat in neuerer Zeit keinen Anlass zu bedenklichen Wahrnehmungen gegeben, und gehört jedenfalls unter die nieder gefährlichen Individuen.	
96.	Řepka Barbara, Schwester der vorigen	dtto	dtto	Gilt dasselbe.	
97.	Rieger Franz, Iuris Doktor	Semil in Böhmen	Sukdoll, Bezirk Beneschau	Ist in dem Prager Hauptausweise sub No 92 ausführlich geschildert. Hat die Tochter des Palacky (s[iehe] dort) geheiratet, hält sich meist auf seinem Gute Sukdoll auf, und kommt nur zeitweilig zu den Sitzungen des Gewerbsvereins des Museums und des böhmischen Theaterkomites nach Prag. Ist in alle Pläne seines Schwiegervaters eingeweiht, und steht wegen seiner vielseitigen Bildung, seinen reichen Erfahrungen, und seines im Ganzen offenen und redlichen Charakters in großem Ansehen.	

²⁵⁴ Poř. č. 45.

²⁵⁵ V konceptu: Ist am 16. April 1857 gestorben.

²⁵⁶ V konceptu: <Prag>.

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
Seine polizeiliche Überwachung kann mit Beruhigung aufgelassen werden.	0	II ²⁵⁴
Seine spezielle Überwachung stellt sich nicht mehr als notwendig dar.	Gestorben laut des hohen Veränderungsausweises für das I. Halbjahr 1857. ²⁵⁵	+
Dürfte auch in Zukunft unter spezieller Überwachung zu halten sein.	0	I ²⁵⁷
Wäre die strengere polizeiliche Überwachung derselben aufzulassen.	0	II ²⁵⁸
dtto	0	II ²⁵⁹
Die spezielle Überwachung des Doktor Rieger aufzulassen, dürfte wegen seiner politischen Bedeutsamkeit nicht rätlich sein.	0	I ²⁶⁰

²⁵⁷ Poř. č. 39, n. d.

²⁵⁸ Poř. č. 46.

²⁵⁹ Poř. č. 47.

²⁶⁰ Poř. č. 40, n. d.

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. B pokračování

Pos- ten- zahl	Namen Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik
98.	Rittig Anton, Hausbesitzer	Prag	Prag No 111/4	Vide No 93 des Prager Hauptausweises. Ist noch immer Rentmeister des Stiftes Strahof, zugleich Besitzer des einträglichsten Hauses No 111/IV. Ist dermal politisch ganz unbedenklich, und nur auf Vermehrung seines materiellen Wohls bedacht.
99.	Rott Vinzenz, Galanterie- warenhändler	Prag	Prag 142/1	Vide No 95 des Prager Hauptausweises. Sein Verhalten in neuerer Zeit hat keinen Anlass zu einem Bedenken gegeben. Wenn auch nicht angenommen werden kann, dass er dermal zu den aufrichtigen Regierungsfreunden zähle, so ist sein Einfluß doch ein zu geringer, als dass ihm eine besondere Wichtigkeit beigelegt werden könnte.
100.	Ruppert Ludwig, gewesener Chirurg, dermal Diurnist beim Prager Magistrate	Prag	Prag No 20/1 ²⁶³	Vide No 96 des Prager Hauptausweises. Hat für die Sekretärsstelle beim Magistrate eine Abfertigung erhalten, und ist dermal als Diurnist bei dem städtischen Konskriptionsamte. Er hat sich im Jahre 1848 durch seine außergewöhnliche Rücksichtslosigkeit ausgezeichnet, und es schien in ihm unter günstigen Umständen der Keim zu einem Marat zu liegen. Auch jetzt soll er seine Gesinnungen nicht geändert haben, und in vertraulichen Kreisen noch immer seine subversiven Ideen verfechten.
101.	Russ Isidor, gewesener Beamte in Wien	in Katharinen- berg geboren	unbekannt	Vide No 97 des Prager Hauptausweises. Russ war zuletzt Konzeptspraktikant des Wiener Landesgerichts. Weder seine dermalige Beschäftigung, noch sein gegenwärtiger Aufenthalt sind hieramts bekannt.
102.	Schebor Josefa, Grieslerswitwe	Prag	Prag 263/3	Vide No 100 des Prager Hauptausweises. Hat in neuerer Zeit gar keinen Anlass zu bemerkenswerten Wahrnehmungen gegeben. Gehört jedenfalls zu den unbedeutendsten Anhängern der czechischen Partei.
103.	Schlar Franz, Schuhmacher- meister	Smichow	Smichow No 32	Vide No 101 des Prager Hauptausweises. Schlar muss zwar noch immer zu den unverlässlichen vertrauensunwürdigen Bürgern gerechnet werden. Ein geringer Bildungsgrad jedoch, so wie sein gänzlicher Mangel an Einfluß machen ihn einer Beachtung minder wert.

²⁶¹ Poř. č. 48.²⁶² Poř. č. 49.²⁶³ V konceptu: 320/1.

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
Kann die spezielle Überwachung desselben mit Beruhigung aufgelassen werden.	0	II ²⁶¹
Wäre die spezielle polizeiliche Überwachung desselben aufzulassen.	0	II ²⁶²
Seine spezielle Überwachung dürfte sich noch immer als notwendig darstellen.	0	I ²⁶⁴
Kann ein Antrag über seine fernere Behandlung nicht gestellt werden.	0	-
Deren fernere Überwachung stellt sich nicht mehr als notwendig dar.	0	II ²⁶⁵
Wäre die spezielle polizeiliche Überwachung desselben aufzulassen.	0	- Prager Kreis ²⁶⁶

²⁶⁴ Poř. č. 42, n. d.

²⁶⁵ Poř. č. 50.

²⁶⁶ Soupis II, poř. č. 105.

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. B pokračování

Pos - ten - zahl	Namen Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik
104.	Scholle Johann, Maler	Kassejowitz in Böhmen	Blatna ²⁶⁷	Vide No 103 des Prager Hauptausweises und den Prager Nachtragsausweis vom 17. September 1854. Ist wieder nach Böhmen zurückgekehrt, und hält sich für gewöhnlich in Blatna, Piseker Kreises auf.
105.	Sladek Anton, Schuhmacher- meister	Smichow	Smichow No 59	Vide No 105 des Prager Hauptausweises. Ein unbedeutendes Individuum, ungebildet, und ohne Einfluß. Ist übrigens noch immer Anhänger der böhmischen helvetischen Gemeinde, und scheint seine regierungsfeindliche Gesinnung nicht geändert zu haben.
106.	Slawik Johann, Müllermeister und Stadtrat	Prag	Prag 503/3	Ist in dem Prager Hauptausweise, wo er sub No 107 geschildert ist, wohl zu gelind beurteilt. Im Gegenteile glaubt man die Überzeugung gewonnen zu haben, dass Slawik ein schlaue berechnender, vorsichtiger Mensch sei, der den Mantel nach dem Winde hängt, und dem keinesfalls zu trauen ist. Er hat viel Anhang unter den Müllern, Bäckern etc., und gehört gewiss zu den Feinden der Regierung.
107.	Spott Johann Karl, Medicinae Doktor und Privatdozent	Prag	Prag 981/2	Vide No 109 des Prager Hauptausweises. Scheint sich um Politik nicht mehr zu kümmern, und befasst sich nur mit seinen Berufsgeschäften. Überhaupt hat er sich selbst an den revolutionären Wirren der Jahre 1848 und 1849 keineswegs in hervorragender Weise beteiligt.
108.	Springer Anton, Heinrich Doktor der Philosophie	Prag	Bonn in Rheinpreu- ßen	Siehe No 110 des Prager Hauptausweises und den Prager Veränderungsausweis vom 17. September 1854. Hat vor 2 Jahren des Advokaten Pinkas Tochter geheiratet, und dürfte durch diese Verbindung keinen Schritt vorwärts zur Besserung getan haben. Er pflegt sich während der Ferien in Prag aufzuhalten.
109.	Strobach Anton iuris Doktor, und Advokat gewesener Reichspräsident und Appellationsrat	Prag	-	Siehe No 111 des Prager Hauptausweises und den Veränderungsausweis vom 17. September 1854.

²⁶⁷ V konceptu: <Kassejowitz>.

²⁶⁸ V konceptu: <Befindet sich dermal in Belgrad. Entfällt daher der Antrag über seine Behandlung.>

²⁶⁹ Soupis I, poč. č. 6, n. d.

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
Über sein dermaliges Verhalten fehlen hier alle Notizen. 268	0	- Piseker Kreis ²⁶⁹
Ist zu unbedeutend, als dass seine fortgesetzte polizeiliche Überwachung notwendig wäre.	0	- Prager Kreis ²⁷⁰
Die Überwachung desselben dürfte fortzusetzen sein.	0	I ²⁷¹
Kann die spezielle polizeiliche Überwachung desselben ohne Bedenken aufgelassen werden.	0	II ²⁷²
Seine spezielle Überwachung während seiner periodischen Besuche in Prag dürfte sich noch immer als notwendig darstellen.	0	I ²⁷³
Entfällt.	Ist im November 1856 gestorben.	+

²⁷⁰ Soupis II, poř. č. 109.

²⁷¹ Poř. č. 45, n. d.

²⁷² Poř. č. 51.

²⁷³ Poř. č. 46, n. d.

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. B pokračování

Pos- ten- zahl	Namen Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik	
110.	Štulc Wenzel, Katechet am altstädter Gymnasium	Prag	Prag No 83/1	Siehe No 114 des Prager Hauptausweises. Ist als Religionslehrer am Prager altstädter Gymnasium wieder eingesetzt worden. Besitzt einen zähen, schlaun Charakter, und entwickelt seine Tätigkeit besonders im katholischen Gesellenverein. Orthodox im hohen Grade. Hängt er mit Vorliebe an der Idee eines slavischen Reichs – etwa mit theokratischen Einrichtungen.	
111.	Stur Ljudevit, Pfarrer	angeblich Agram	unbekannt	Vide No 115 des Prager Hauptausweises. Soll in neuerer Zeit in Agram verhaftet worden sein, doch ist hierüber nichts Näheres bekannt.	
112.	Swoboda Adalbert, Doktor der Philosophie	geboren in Prag	Marburg	Vide No 112 des Prager Hauptausweises. Ist schon durch mehrere Jahre von Prag abwesend, war supplirender Lehrer in Krakau, und ist seit 2 Jahren als Gymnasiallehrer in Marburg angestellt. Nach einigen hier eingelaufenen Notizen soll er seine Gesinnung ganz geändert haben, und dermal ein verlässlicher Anhänger der Regierung sein.	
113.	Thér Emanuel, Bergwerksbesitzer	Chrast, Bezirk Schwarzkostelitz	Prag	Kommt im Hauptausweise der Kompromittierten für das ganze Land vor. Ist in politischer Beziehung eine ganz unbedeutende Persönlichkeit, und befindet sich dermal in Folge einer unglücklichen Liebschaft im Irrenhause.	
114.	Taraba Josef, Medicinae Doktor	Nimburg	Prag No 1059/2 ²⁷⁷	Kommt im Hauptausweise der Kompromittierten für das ganze Land vor. Hat unlängst den medizinischen Doktorsgrad erlangt. Wegen seiner politischen Kompromittierung ist im Jahre 1852 seine Wahl zum Assistenten die Lehrkanzel der Botanik annulliert worden. Er hält sich schon mehrere Jahre in Prag auf. Sein Verhalten hat keinen Anlass zu bedenklichen Wahrnehmungen gegeben.	
115.	Tiller Franz, Kameralverwaltungs-offizial	Troppau	zuletzt Prag	Ist in den Prager Nachtragsausweis für das 4. Quartal 1856 aufgenommen worden.	

²⁷⁴ Poř. č. 47, n. d.²⁷⁵ Poř. č. 52.

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
Hat jedenfalls zu viel Einfluß auf ungebildete Volksklassen und auf die studierende Jugend, als dass es rätlich wäre, seine spezielle polizeiliche Überwachung aufzulassen.	0	I ²⁷⁴
Gehört nicht unter die inländischen Kompromittierten.	0	-
Wären Notizen über ihn an die hohe k. k. Statthalterei der Steiermark zu leiten.	0	II ²⁷⁵
Wäre aus dem Verzeichnis der politisch kompromittierten Individuen ganz wegzulassen.	0	II ²⁷⁶
Wäre dessen fernere spezielle Überwachung aufzulassen.	0	II ²⁷⁸
Entfällt.	Ist im Sommer 1856 gestorben.	+

²⁷⁶ Poř. č. 54.

²⁷⁷ V konceptu: <1059/2> 712/1.

²⁷⁸ Poř. č. 53.

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. B *pokračování*

Pos- ten- zahl	Namen Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik	
116.	Tingel Franz, Kaplan	[Prag]	Prag No 471/2 ²⁷⁹	Kommt im Hauptausweise der Kompromittierten für das ganze Land vor. Ist im Jahre 1855 von Bubenetsch nach Prag versetzt worden, und besorgt jetzt die Seelsorge im Irrenhause. Sein Verhalten ist ganz ruhig, er gibt zu keinen bedenklichen Wahrnehmungen Anlass.	
117.	Tiopek Franz, absolvierter Jurist	Skucž	Skucž (?)	Vide No 117 des Prager Hauptausweises. Soll in Skucž als Winkelschreiber leben, doch ist dieß mit Verlässlichkeit nicht bekannt. In Prag ist er nur äußerst selten zu sehen.	
118.	Trojan Alois Pravoslav, Iuris Doktor und Stadtverordneter	Prag	Prag No 1187/2	Siehe No 118 des Prager Hauptausweises und den Nachtragsausweis vom 17. September 1854. Hat im Jahre 1856 die juridische Doktorswürde erlangt, und ist nach Prag übersiedelt. Obwohl ihm eine größere politische Bedeutsamkeit nicht beigelegt werden kann, so übt er doch in Folge des ihm zu Gebote stehenden Wortschwallen einen gewissen Einfluß auf seine Umgebung aus.	
119.	Tyl Josef Kajetan, Schriftsteller und Schauspieler	Prag	-	Vide No 119 des Prager Hauptausweises, und den Nachtragsausweis für das 3. Quartal 1856.	
120.	Villani Baron, Karl Gutsbesitzer	Střischkow	Střischkow, Bezirk Beneschau	Vide no 120 des Prager Hauptausweises. Verhält sich gegenwärtig zwar ruhig. Verlässliche Gewährsmänner versichern jedoch, dass er seine Gesinnungen nichts weniger als geändert habe. Er pflegt häufig nach Prag zu kommen.	
121.	Waňka Franz, Bräuermeister	Prag	Prag No 796/2	Vide No 121 des Prager Hauptausweises. Ist ein Bruder des Prager Bürgermeisters. Wird dem Czechismus zwar ergeben bleiben, so lang er lebt, doch ist nicht zu befürchten, dass diese Vorliebe für das Czechentum ihn zu regierungsfeindlichen Handlungen treiben werde.	

²⁷⁹ V konceptu navíc: <Bubenetsch>.²⁸⁰ Poř. č. 55.²⁸¹ Soupis I, poř. č. 9, n. d.

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
Die spezielle Überwachung desselben dürfte in Zukunft aufzulassen sein.	0	II ²⁸⁰
Die spezielle Überwachung desselben dürfte in Zukunft von dem Antrage das k. k. Bezirksamtes in Skučz abhängen.	0	Chrudimer Kreis ²⁸¹
Wäre dessen unauffällige polizeiliche Überwachung fortzusetzen.	0	I ²⁸²
Entfällt.	Ist im Frühjahr 1856 gestorben.	+
Da Villani jedenfalls zu den hervorragendsten Persönlichkeiten der Revolutionsepoche gehört hat, so wäre seine Überwachung sowohl in seinem gewöhnlichen Aufenthaltsorte Střischkow, als bei seinem zeitweiligen Aufenthalte in Prag fortzusetzen.	0	I ²⁸³ vide auch Ausweis des Taborer Kreises
Seine spezielle Überwachung kann unbedenklich aufgelassen werden.	0	II ²⁸⁴

²⁸² Poř. č. 49, n. d.

²⁸³ Poř. č. 50, n. d.

²⁸⁴ Poř. č. 56.

TEXT EDICE Verzeichnis der Kompromittierten Lit. B *konec*

Pos- ten- zahl	Namen Stand und Charakter	Zuständig- keitsort	Wohnort	Charakteristik	
122.	Wawra Vinzenz, Müller, Sohn des Wenzel Wawra	Prag	Prag No 207/2	Ist in den Nachtragsausweis für das 1. Quartal 1855 aufgenommen worden, und ist nicht identisch mit dem im Ausweis Lit. A vorkommenden Kompromittierten gleichen Namens. Lebt dermal ganz ruhig, und gibt zu keinen bedenklichen Wahrnehmungen Anlass. Ist ein ganz unbedeutendes Individuum.	
123.	Wiesner Wenzel, Pfarrer	Konojed	Konojed, Bezirk Schwarz- kosteletz	Vide No 123 des Prager Hauptausweises. Seit seiner Entfernung von Prag sind nur spärliche Notizen über ihn eingelaufen, doch verlautet, dass er noch immer im czechisch propagandistischen Sinne zu wirken bestrebt sei.	
124.	Zap Karl, Staatsbuchhal- tungsbeamte, und Lehrer	Prag	Prag No 644/2	Vide No 124 des Prager Hauptausweises. Ist ein schlauer, vorsichtiger Mensch, dermal wie es scheint, ganz der Regierung ergeben, benimmt sich vollkommen loyal. Doch dürfte ihm nicht zu trauen sein. Sein Einfluß ist jedoch gering.	
125.	Zap Honorata geborene Wiśniowska, Gattin des Vorigen	Prag	-	Vide No 124 des Prager Hauptausweises und den Veränderungsausweis für das 1. Quartal 1856.	
126.	Zelisko Ernst, Schuhmacher- meister	Smichow	Smichow No 68	Vide No 125 des Prager Hauptausweises. Ist von der böhmischen helvetischen Religion wieder zur katholischen Kirche übertreten, und verhält sich ganz ruhig.	

²⁸⁵ Poř. č. 57.²⁸⁶ Soupis I, poř. č. 21, n. d.

Gutachten in Betreff der weiteren Behandlung	Anmerkung	
Ist in den Nachtragsausweis für das 1. Quartal 1855 aufgenommen worden, und ist nicht identisch mit dem im Ausweis Lit. A vorkommenden Kompromittierten gleichen Namens. Lebt dermal ganz ruhig, und gibt zu keinen bedenklichen Wahrnehmungen Anlass. Ist ein ganz unbedeutendes Individuum.	0	II ²⁸⁵
Dürfte des Schwarzkostelletzer Bezirksamt über seine fernere Behandlung einzuvernehmen sein.	0	- Prager Kreis ²⁸⁶
Wird auf die Auflassung der speziellen Überwachung angetragen.	0	II ²⁸⁷
Entfällt.	Ist am 4. Jänner 1856 gestorben.	+
Seine spezielle Überwachung kann mit Beruhigung aufgelassen werden.	0	- Prager Kreis ²⁸⁸

²⁸⁷ Poř. č. 58.

²⁸⁸ Soupis II, poř. č. 145.

K využití a interpretaci pramene

Cílem edičního zpřístupnění pražských soupisů z roku 1857 bylo dílčí ukázkou praktického „výstupu“ z agendy tzv. politicky kompromitovaných prezentovat tyto evidenční soupisy jako důležitý pramen nejen k dějinám neoabsolutistické perzekuce. Ještě než budou v následujícím exkurzu naznačeny možnosti využití soupisů a interpretování informací v nich obsažených, je třeba věnovat pár slov historické kritice pramene a limitům jeho využitelnosti pro další historické bádání.

Jeden ze základních problémů, na nějž bude jakýkoli pokus o hodnocení dat obsažených v soupisech „politicky kompromitovaných“ narážet, spočívá v nepřiliš konkrétně formulovaných kritériích pro zařazování osob do úřední evidence. V případě pražských soupisů byla nastavena takovým způsobem, aby se do zdejší evidence dostali nejen „politicky kompromitovaní“ s pražskou domovskou příslušností („kompromitovaní“ v Praze i jinde), ale také všechny osoby, které se v Praze „kompromitovaly“, ačkoli pocházely odjinud (včetně „cizozemců“ a výjimečně i příslušníků jiných států) a konečně i ti, kteří nespádali ani do jedné z předchozích dvou kategorií a v Praze pouze někdy v průběhu let 1852-1857 krátkodoběji pobývali (případně se sem nově přestěhovali).²⁸⁹

Policejní ředitelství se tedy snažilo evidovat nejen „své kompromitované“, ale pokoušelo se podchytit také všechny ostatní politicky neloajální osoby, u nichž bylo pravděpodobné, že se budou pohybovat v hlavním městě. V soupisech se vyskytují i osoby, které nesplňují žádné z naznačených kritérií.²⁹⁰

²⁸⁹ To byl především případ osob, které v Praze krátce pobývaly např. po udělení amnestii (např. sedlák František Důras ze Slánska a stavební kreslič Vilém Rausch, kteří v Praze pobývali roku 1856).

²⁹⁰ Týká se to např. magistrátního úředníka z Chrudimi Josefa Benoniho, který se „kompromitoval“ v době svatodušních bouří společně s Juliem Reichenbachem a Josefem Benonim vyzýváním místního lidu v Chrudimi k tažení na Prahu, či např. slánského sedláka Karla Hankeho, který se provinil tím, že poskytl prchajícímu Emanuelu Arnoldovi roku 1849 azyl a finančně podporoval jeho Občanský list. Není zcela jasné, proč byli do pražské evidence zařazeni, protože v Praze zřejmě vůbec ve sledovaném období nepobývali.

Naopak v soupisech chybí někteří jedinci, kteří by sem podle schématu proklamovaného policejním ředitelem zařazení být měli. Jedná se zejména o některé osoby „kompromitované“ v Praze s domovskou příslušností mimo hlavní město. Ze soupisů vypadla jména některých účastníků „májového spiknutí“ v roce 1849. Konkrétně do evidence hlavního města nebyli zařazení např. bratři Adolf a Gustav Strakové, kteří se objevují v roce 1857 v soupisu pro pražský kraj (kde měli domovskou příslušnost). Zcela z evidence „politicky kompromitovaných“ zmizel např. uprchlý student pražské techniky a předseda českoněmeckého buršenshaftu Liberalia Ernst Grossmann, který byl policií veden ve speciální evidenci politických exulantů.²⁹¹

Příčiny uvedených nesrovnalostí je třeba hledat hned v několika skutečnostech. Jistě svou roli sehrálo do značné míry „živelné“ zahájení evidence v roce 1852 a nejspíše také fakt, že ani jediný doplňující zdroj soupisů v podobě periodických výkazů nebyl zcela spolehlivý a bezchybný. Jestliže bylo na někoho v periodické evidenci zapomenuto, nedostalo se jeho jméno ani do souhrnných soupisů z roku 1857.

I přes nastíněné nedostatky mají pražské soupisy z roku 1857 velkou přednost v tom, že do nich byly zahrnuty v zásadě všechny osoby evidované policejním ředitelstvím mezi lety 1852–1857. Díky tomu je možné sledovat osudy jednotlivých „politicky kompromitovaných“ i vývoj počtu sledovaných osob podél časové osy. V soupisech z roku 1857 jsou navíc shrnuta veškerá dosud získaná data o evidovaných jedincích, ať už v „plném textu“ nebo formou odkazů na záznamy ve starší evidenci.

Soupisy tzv. politicky kompromitovaných z roku 1857 pro Prahu jsou jedinečným pramenem pro poznání rozsahu perzekuce politicky neloajálních osob. Ačkoliv jde v případě soupisů pro Prahu jen o dílčí a do jisté míry specifický vzorek, není důvodu, proč se nepokusit problematiku perzekuce „politicky kompromitovaných“ s jeho pomocí rozkrýt podrobněji. Jako prostředek k tomuto účelu by měla sloužit profesně sociální analýza evidovaných osob a rámcové vymezení jejich vztahu k utvářející se české národní elitě.

Dříve, než budou prezentovány a interpretovány výsledky této snahy, bude třeba uvést několik poznámek k postupu, který byl při provádění stratifikace sledován. Do sestavované statistiky nebyli zahrnuti jedinci, kteří neměli domovskou příslušnost v Čechách (jak v soupisu A, tak i v soupisu B se jednalo o šest, celkem tedy dvanáct osob). Dále je třeba pozname-

²⁹¹ Jejich soupisy z roku 1850 jsou uloženy v NA (PGT 1849–1852, sign. K 37, kart. 13, složka i – plzeňský kraj [!])

nat, že byl respektován odlišný charakter soupisů A a B a jejich data byla zpracována zvlášť.

Základním východiskem pro sociální zařazení konkrétní osoby byla její profese.²⁹² Za směrodatné bylo považováno povolání, které dotyčný vykonával v době, kdy se „kompromitoval“. Pokud nebylo možno tento údaj zjistit, vycházelo se z profese, kterou daná osoba zastávala v momentě, kdy byla do evidence zařazena (nikoli tedy z té, kterou zastávala v roce 1857). V některých případech byla situace poněkud složitější, protože mnozí z evidovaných byli aktivní v několika oblastech souběžně.

Pro následující analýzu nebylo možné při provádění sociální stratifikace vycházet jen z dat obsažených v soupisech, ale bylo třeba se opřít i o další prameny (dílčí výkazy „politicky kompromitovaných“ z let 1852-1857 a původní soupis z roku 1852), případně o informace excerpované z literatury.

Analýza soupisu A

V případě soupisu A, kde jsou evidováni především jedinci, kteří buď měli být (a uprchli) či byli podrobeni určitému druhu soudní či mimosoudní perzekuce (konfinace), bylo pracováno se záznamy k celkem 72 osobám z původních 79.

²⁹² Jednu osobu (Anton August Altvater, soupis A, č. 1) bylo nutno ze statistiky vypustit, protože její profese nebylo možno zjistit.

Tabulka I

kategorie „politicky kompromitovaných“					Soupis A: statistika evidovaných osob z trestněprávního hlediska	
a) osoby souzené	pražským válečným soudem	za účast na „májovém spiknutí“ v roce 1849 ve velezrádných procesech	odsouzené k žaláři	39		
			odsouzené k hradbním pracím	2		
			zproštěné pro nedostatek důkazů viny	3		
		za politické přestupky a přečiny po roce 1848 (urážka majestátu apod.)	odsouzené k trestu vězení, k hradbním pracím apod.	5		
			ve velezrádném procesu s členy spolku Bratří rudého praporu v roce 1853	odsouzené k žaláři	6	
				odsouzené k hradbním pracím	2	
	vídeňským válečným soudem	za účast na vídeňské říjnové revoluci 1848	odsouzené k žaláři	2		
			odsouzené k hradbním pracím	1		
b) osoby stíhané zatykačem	pražského válečného soudu	za účast na „májovém spiknutí“	uprchlé	3		
	vídeňského válečného soudu	za účast na vídeňské říjnové revoluci 1848		2		
c) osoby, které emigrovaly před rokem 1849				1		
d) osoby konfinované				3		
e) osoby „politicky podezřelé“				3		
celkem				72		

Pramen: *Vlastní analýza dat obsažených v soupisu tzv. politicky kompromitovaných pro Prahu z roku 1857*

Jak vyplývá ze statistické tabulky č. I, přes polovinu zde evidovaných osob - celkem 47 (z nichž třem se podařilo soudní perzekuci díky útěku vyhnout) tvoří účastníci „májového spiknutí“ v roce 1849. Vedle nich zde figuruje osm členů roku 1853 odhaleného studentsko-tovaryšského spolku Bratrstvo rudého praporu. V druhém případě lze z druhů a výší trestů již vyčíst jistou „zmírňující se“ tendenci v oblasti soudní perzekuce „politicky

kompromitovaných“. Překvapivě nízký počet osob odsouzených válečným soudem k trestu vězení za různé drobnější politické delikty (zcela jistě neodpovídající skutečnému počtu) svědčí o tom, že sem byly osoby této kategorie zapisovány spíše výjimečně a na základě určité selekce.²⁹³ Z osob, které prošly soudní perzekucí, se v soupisu A objevují ještě tři čeští účastníci vídeňské říjnové revoluce z roku 1848.

K uprchlým soudně stíhaným jedincům je ještě třeba připočítat vídeňským válečným soudem stíhaného německého literáta Moritze Hartmanna a tehdejšího studenta práv Vojtěcha Náprstka (resp. Adalberta Fingerhuta). V soupise jsou evidovány také všechny tři osoby, které byly potrestány vykázním (konfinací) z Čech – Karel Havlíček, Prokop Chocholoušek a Bedřich Vilém Košut.

Vedle osob perzekuovaných soudní i mimosoudní cestou je v pražském soupise zaznamenáno také pět jedinců, kteří pro politické delikty trestáni nebyli. Německý literát Franz Hedrich, který emigroval ještě před rokem 1849 a nebyl tudíž soudně stíhán, byl jako potenciálně vysoce nebezpečná osoba v soupisu A evidován kvůli možnosti návratu do vlasti. Případná žádost o beztrestný návrat mu neměla být povolena. Další tři osoby pobývaly na území monarchie a z důvodu jejich vysoké potenciální „nebezpečnosti“ nad nimi byla nebo měla být zavedena přísná policejní opatření. V případě Viléma Gáblera (nepochybně díky jeho redaktorské činnosti a vazbě na K. H. Borovského)²⁹⁴ se jednalo o přísná omezení cestovního pohybu, v případě Josefa Němce navíc ještě o přísný policejní dohled. Antonín Špaček se ostatním vymykal tím, že patřil spíše mezi osoby kriminálně, nikoli politicky nebezpečné.

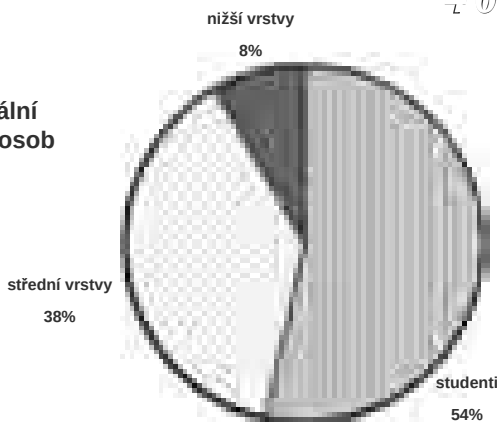
²⁹³ Julius Swoboda, Franz Gaugg a Richard Gruss sem zřejmě byli zařazeni vzhledem ke svému povolání – ve všech třech případech se jednalo o úředníky. V případě Libora Schlesingera zřejmě kromě „společenské nebezpečnosti“ spáchaného činu („zavlečení“ Havlíčkova Slovana do Prahy roku 1851) hrála roli také jeho revoluční minulost. V roce 1848 byl členem Svornosti, 26. března 1848 odjel s první deputací k císaři do Vídně. Konečně zde svou roli sehrála jistě také vážnost, které se těšil nejen ve svém rodišti. Když byl za svou činnost v roce 1848 vězněn, vypukla v jeho rodném městě Ústí nad Orlicí dokonce vzpoura.

Konečně v případě Antona Peterboka se pak jednalo o jednoho ze členů zmíněného Bratrstva rudého praporu, který se osudu svých druhů vyhnul tím, že spolek udal.

²⁹⁴ Jak známo, Gábler byl v letech 1848–1850 Havlíčkovým spoluredaktorem v Národních Novinách.

Graf I:

Soupis A – profesně sociální stratifikace evidovaných osob

Tabulka II:

Soupis A – profesně sociální stratifikace

sociální zařazení	profesní skupina	počet
neurčeno		38
	STUDENTI	38
	medici	9
	právníci	9
	technici	10
	filozofové	4
	gymnazisté	2
	studenti malířské akademie	4
střední vrstvy		27
	SVOBODNÁ POVOLÁNÍ	14
	literáti, redaktoři	11
	právníci, advokáti	1
	lékaři	1
	chemik	1
	SEDLÁCI	1
	DUCHOVNÍ	2
	ÚŘEDNÍCI	5
	ŘEMESLNÍCI A ŽIVNOSTNÍCI	5
nižší vrstvy		6
	řemeslničtí tovaryši	6
celkem		72

Pramen: Vlastní analýza dat obsažených v soupisu tzv. politicky kompromitovaných pro Prahu z roku 1857.

Profesně sociální skladbu soupisu A dokumentují tabulka č. II společně s grafem č. I. Nejradikálnější a tudíž také nejsilněji zastoupenou společenskou složkou bylo studentstvo, které tvoří více než polovinu evidovaných osob.²⁹⁵ Ze zbylých převažují příslušníci středních vrstev. K politicky nejaktivnějším patřili literáti, převážně redaktoři v letech 1848/49 vzniklých listů. Vzhledem k úloze tisku v revolučním dění nepřekvapuje, že z celkového počtu evidovaných osob byla literárně činná většina evidovaných, a to včetně některých studentů (v redakci Arnoldových Občanských novin pracovali např. studenti Václav Pavel Kleinert či Maxmilián Maux, Karel Preiss a Václav Hodek pracovali např. pro Lípu Slovanskou, resp. pozdější Noviny Lípy Slovanské).

Většinu z řad „intelektuální elity“ města doplňuje skupinka řemeslníků a živnostníků, radikálnějších úředníků a dva duchovní. Protože je kategorie nižších společenských vrstev reprezentována pouze řemeslnickými tovaryši, lze snad v otázce motivace jejich účasti na revolučním dění předpokládat určitou kombinaci sociálních pohnutek s přirozeným sklonem k radikalismu spojeným s nízkým věkem dotyčných.²⁹⁶

Velká část z evidovaných příslušníků středních vrstev a studentstva, patřila k politicky uvědomělejšími složkám české nebo německé společnosti. Týká se to především studentstva a literátů, z nichž většina byla orientována radikálně demokraticky. Členové českého Bratrstva červeného praporu měli ve svém programu nejen republikánské prvky, ale byli ovlivněni i myšlenkami socialismu.²⁹⁷ Stejně tak zde nalezneme především v řadách evidovaných studentů německé nacionály.

²⁹⁵ V případě studentů nebyla sociální stratifikace prováděna, mj. proto, že by se tak zcela smyla svébytnost této společenské skupiny. Jedná se z velké části o členy a v některých případech i dokonce předsedy (Johann Rittig, Josef Frič) studentských buršenshaftů jako byly např. český spolek Českomoravské bratrstvo, německá Markomannia, Liberalia či národnostně indifferenční Praga.

²⁹⁶ Prokazatelně tomu tak bylo minimálně u čtyř členů Bratrstva Rudého Praporu – Františka Fortýra, Antonína Richtera, Františka Toužimského a Antonína Peterboka.

²⁹⁷ Srv. např. Kutnar, František. Studentstvo v politickém životě doby Bachova absolutismu, AUC – HUCP, tom. X, fasc. 1, 1969, s. 49–94.

Liberální demokracie má v soupise A svého zástupce v osobě Karla Havlíčka Borovského, zároveň jediného v soupise evidovaného oficiálního českého politika (byl poslancem do říšského sněmu v roce 1848). Přívrženci velkoněmectví jsou v soupisu A zastoupeni někdejšími poslanci frankfurtského sněmu básníkem Moritzem Hartmannem. Mezi osobami evidovanými v soupisu A nalezneme také mnohé z někdejších členů nebo alespoň příznivců politického spolku Repeal (pražský právník a předseda spolku Vilém Gauč, advokátní koncipient František Havlíček, redaktor Jan Knedlhans Liblinský aj.).

Analýza soupisu B

Celkem bylo v analýze soupisu B pracováno se záznamy ke 120 osobám. Jména, která se zde objevují, patří s výjimkou Jana Evangelisty Purkyně osobám již dříve evidovaným, z velké části zaneseným již v hlavním soupisu pro Prahu z roku 1852. Protože jde výhradně o jedince, kteří nebyli podrobeni soudní ani mimosoudní perzekuci, je zajímavé sledovat, jaké okolnosti policejní úředníky vedly k tomu, aby dotyčné do evidence zanesli.

Kritéria výběru do původního pražského soupisu byla formulována tak, aby soupis podchytil nejen nejdůležitější účastníky červnových bouří v roce 1848, ale také přední představitele na krátko se rozvíjivšího českého národního politického a kulturního života. Většina ze zde evidovaných osob patřila k účastníkům červnového povstání v roce 1848 nebo měla podíl na událostech jim předcházejících.

Samotná účast v barikádních bojích během pražského svatodušního týdne však pro zařazení do soupisu nestačila. Důležitá byla spíše vazba na některý z konstituujících se politických spolků a aktivní podíl na soudobém národním „ruchu“ vůbec. Pod drobnohled policejních orgánů se tak dostali především někdejší přední členové Slovanské Lípy a bývalí čelní příslušníci ozbrojené národní gardy Svornost.

Minimálně třiapadesát ze sto dvaceti evidovaných osob patřilo k účastníkům Slovanského sjezdu a mnozí byli roku 1848 členy Svatováclavského či později Národního výboru (lékař a pedagog Karel Amerling, majitel čejtického panství a někdejší kurátor Matice české rytíř Johann Neuberg, advokát Adolf Maria Pinkas, obchodník Vincenc Rott, redaktor Vojtěch Svoboda, advokát Alois Pravoslav Trojan, dramatik Josef Kajetán Tyl, střížkovský velkostatkář a výstředník baron Karel Villani, sládek Ferdinand Vaňka či novinář Vincenc Vávra).

V soupise B se objevují také jména některých členů „revoluční“ městské rady z roku 1848 (např. purkmistrův náměstek advokát Josef Frič či pokrývačský mistr František Jaroš). Mezi evidovanými se dále vyskytuje také mnoho poslanců zvolených do říšského sněmu v roce 1848 - tedy oficiálních českých politiků (advokáti a právníci Lepold Klaudi, Johann Kliebert, Adolf Maria Pinkas, František Rieger, Antonín Strobach, František Brauner, zemský historiograf František Palacký, dramatik a herec Josef Kajetán Tyl, knihkupec Alois Boroš, lékaři Josef Čejka a Josef Hamerník, knihovník Václav Hanka) a někteří němečtí poslanci frankfurtského parlamentu (lékař a spisovatel Alfréd Meissner, právník a pozdější profesor na krakovské univerzitě Franz Makovička). Opět jsou zde zastoupeni i repealisté (krejčí Bernard Banset, medik Vilém Kraus aj.)

Velmi důležitým momentem, který hrál v období tiskových restrikcí jistě nemalou roli, byla v míře ještě větší než u osob evidovaných v soupisu A literární a hlavně redakční činnost především v politických listech. Zatímco v soupisu A se vyskytují spíše redaktori radikálně orientovaných listů obou národů, v soupisu B nalezneme téměř všechny představitele umírněnějšího tisku včetně německých liberálních žurnalistů. Ferdinand Baumann redigoval německý list Concordia, Ferdinand Kopp jeho českou mutaci Svornost. Franz Makovička roku 1849 převzal redakci Constitutionelles Blatt aus Böhmen po Františku Klutschakovi. Dne 2. prosince 1851 byl však list vojenským velitelstvím zastaven a pokračování v jeho vydávání bylo povoleno jen pod podmínkou, že se Makovička vzdal redakční činnosti. Z dalších německých redaktorů se zde vyskytuje např. redaktor a zakladatel listu Der Freund des Volkes spisovatel Karl Hikl.

Defilují zde však i jména předních nakladatelů a mecenášů jako byl majitel tiskárny v Litoměřicích Karl Medau či vydavatel Havlíčkových Národních Novin hrabě Vojtěch Deym. Policejní pozornosti pochopitelně nemohl uniknout také v Praze usdlý hornolužický spisovatel a slavista Johann Petr Jordan, vydavatel listu Slavische Centralblätter. Jeho redakčním spolupracovníkem byl lékař a přítel Karla Havlíčka Borovského Hugo Kašpar.

Za povšimnutí stojí také skutečnost, že mnohé z evidovaných osob byly výrazně aktivními ve společenskoorganizační, spolkové a kulturní činnosti. V soupisu B se objevují jak členové Sboru pro zřízení Národního divadla (jeho zakladatel historiograf František Palacký, pražský sládek Ferdinand Náprstek, advokát Mikuláš Horáček, hrabě Hanuš Kolovrat Krakovský aj.), tak činovníci z okruhu Národního muzea (od Františka Ladislava Riegera, přes Václava Hanku až po poměrně neznámého kustoda Národního muzea, turnovského obchodníka a cestovatele Michala Kotlera) a Matice české (především její kurátoři rytíř Johann Neuberg a Jan Evangelista Purkyně).

Pozornosti policie neunikli také přední představitelé českého vlastenecky orientovaného divadla. Do soupisu byli zařazeni např. herec Stavovského divadla Josef Grabinger, z českých dramatiků pak Josef Kajetán Tyl, dále herec, dramatik a pozdější ředitel Prozatímního divadla Josef Jiří Kolář, či ředitel první české herecké společnosti Johann Prokop.

Po sestavení „hlavních soupisů“ v roce 1852 byly do evidence nově zařazovány především ty osoby, které na sebe upoutaly pozornost policie především kvůli svým kontaktům s již (významně) „kompromitovanými“ osobami. Byl to mimo jiné případ dcer pražského pekaře Barbory a Anny Řepkových. Policie totiž zachytila jejich korespondenci se dvěma pevnostními vězni - se slovenským revolucionářem Bernardem Janečkem a redaktorem Johannem Knedlhansem Liblinským (Anna se později stala manželkou Knedlhanse a Barbora se provdala za Janečka). Slánský sedlák Karl Hanke se dostal pod nenápadný policejní dohled díky svému přátelství s radikálním demokratem Emanuele Arnoldem. Hanke navíc patřil mezi mecenáše Arnoldova Občanského listu a dokonce mu zřejmě pomáhal při útěku před soudní perzekucí v roce 1849. Přátelství s Vojtěchem Náprstkem zřejmě patřilo k přitěžujícím okolnostem, kvůli kterým byl do evidence „politicky kompromitovaných“ zapsán pražský truhlář Franz Koennecke.

U dalších osob byla „kompromitujícím“ momentem vazba na konfinovaného evangelického pastora Bedřicha Viléma Košuta a vůbec příslušnost k jím založené české odnoži helvétské náboženské obce. V soupisu se objevují takové osoby tři, shodou okolností pocházely ze stejné obce a zastávaly stejné povolání – jednalo se o smíchovské ševce Arnošta Želízka, Františka Schlara a Antonína Sládka.

Užších či volnějších vazeb mezi evidovanými osobami bylo samozřejmě nesčetněkrát více, nejzřetelnější jsou vztahy příbuzenské, které svědčí o tom, že národní uvědomění nebylo záležitostí pouze individuální, ale v některých případech takřka „rodinnou“. I tyto aspekty samozřejmě neunikly pozornosti policejních orgánů.

Ze sourozeneckých dvojic lze v soupisech nalézt např. bratry Emanuela a Jana Arnoldovy (soupis A a B), Vojtěcha a Ferdinanda Náprstkovy, Jindřicha a Josefa Podlipských (soupis A a B) či studenty Karla a Ferdinanda Horákovy (soupis A); obvyklé jsou také dvojice otců osmačtyřicátníků a jejich zpravidla radikálněji orientovaných synů – jmenovat lze např. slavného hostinského od Zlaté husy Petra Fastera a jeho syna Kašpara, studenta techniky; krejčovského mistra, později výčepního Jana Fortýra a jeho syna Františka, krejčovského tovaryše; či advokáta Josefa Friče a jeho stejnojmenného syna, tehdy studenta pražské techniky. Manželské

páry jsou v evidenci zastoupeny např. manželi Zapovými a Němcovými. Z ostatních případů lze uvést případ advokáta Gabriela Josefa Ambrože, příbuzného skrze manželku Marii (rozenou Podlipskou) s bratry Podlipskými, švagry Karla Havlíčka Borovského a pokrývačského mistra Františka Jaroše, či dvojici zeť a tchán – historik Antonín Springer a advokát Adolf Maria Pinkas.

Z předchozího vyplývá, že do soupisu B se dostaly v zásadě dva druhy osob. Buď se jednalo o přední představitele českého národního života nebo zpravidla o jedince, kteří s prvně jmenovanými pojilo pracovní, příbuzenské či přátelské pouto. Bylo by asi poněkud odvážné a problematické první skupinu osob označit souhrnně termínem česká národní elita, je však jasné, že se zde vyskytují jména, která by jistě patřila do kategorie tzv. alternativní elity²⁹⁸ – tedy formující se národní elity (František Palacký, František Ladislav Rieger, Antonín Pravoslav Trojan či Jan Evangelista Purkyně apod.),²⁹⁹ která postupně nahrazovala etablovanou elitu rodovou. I ta zde má své, i když nepříliš četné zastoupení (rytíř Johann Neuberg, hrabě Vojtěch Deym).

Je nepochybné, že právě revoluční léta měla na formování české národní elity významný vliv. V konkrétních případech je však mnohdy velmi těžké posoudit, kdy si dotyčná osoba získala potřebnou osobní autoritu, která ji teprve kvalifikovala jako příslušce „výtečníka“.³⁰⁰ Krátké období rozkvetu české národní politiky a kultury v revolučních letech vyneslo na výsluní popularity mnoho dosud neznámých osob (zda si ji udržely i v období politického „útlumu“, je jiná otázka).

Právě míra osobní autority, tedy jakýsi „akční radius“, byla zřejmě u justičních a především policejních orgánů při posuzování „nebezpečnosti“ dané osoby do značné míry rozhodující. Dobrým ilustračním příkladem je případ Josefa Friče mladšího a především revolucionáře Emanuela Arnolda, který si své auditorium získával převážně mezi prostými lidmi. Oba

²⁹⁸ K podrobnější definici srv. Štaif, Jiří. Palacký, Rieger, Bráf: *Vůdčí rodina v české národní elitě 19. století*, Kuděj 2002, č. 1, s. 36.

²⁹⁹ Ze soupisu A by sem patřil především Karel Havlíček Borovský.

³⁰⁰ K problematice elit v české společnosti 19. století srv. především Štaif, Jiří. Palacký, Rieger, Bráf, s. 34–46 a nověji především monografii o české elitě od třicátých let do nástupu neoabsolutismu od téhož autora (Štaif, J. *Obezřetná elita / Česká společnost mezi tradicí a revolucí 1830–1851*, Praha 2005).

si za svou schopnost oslovovat nejširší společenské „publikum“ a svou neúnavnou agitační činnost, pro něž byli represivními orgány zařazeni do kategorie zvláště nebezpečných jedinců, vysloužili nejen pevnostní žalář, ale po odpykání trestu také dlouhou internaci za hranicemi země.

Obdobným potenciálem disponovaly dvě profesní skupiny. V prvé řadě šlo o žurnalisty - nejhouževnatější a nejradikálnější z nich čekala opět perzekuce, ať už se jednalo o konfinaci v případě Karla Havlíčka a spisovatele a redaktora Prokopa Chocholouška či o přímý policejní dohled v případě dalšího redaktora Pražského večerního listu Johanna Knedlhanse Liblinského nebo bývalých redaktorů Novin Lípy slovanské, Vincence Vávry, Karla Sabiny a Karla Sladkovského. Na druhém místě je třeba jmenovat duchovní. Také politicko - konfesijní agitace pastorů, kazatelů či katechetů nezůstala pochopitelně nepotrestána. Nejkrasnější způsob perzekuce byl aplikován v případě pastora Bedřicha Viléma Košuta, který svým působením (viděno očima represivních složek) nejen rozbíjel tradiční světské pilíře monarchie, ale podlamoval také pozici jeho ideologické platformy – katolické církve.

Je zřejmé, že mnohé z osob evidovaných v soupisu B v průběhu let 1848/49 patřily nejen k vůdčím osobnostem revolučního dění, ale i tehdejšího politického a kulturního života. Nebezpečí určitých anachronismů sice brání (s výjimkou „etablovaných výtečníků“) jednoznačně určit jejich úlohu ve vztahu k české národní elitě, jednoznačné však je, že velká část z nich minimálně disponovala velkým potenciálem k tomu, aby se do elitních složek české společnosti zapojila.

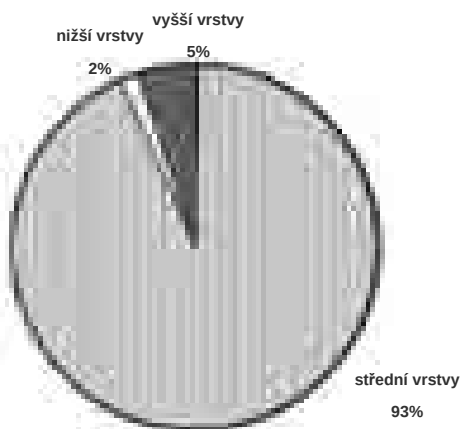
Pokud bychom sledovali další osudy osob evidovaných v soupisech „politicky kompromitovaných“ (především pak v soupisu A), bylo by zřejmě možné dojít i k jiným obecným závěrům a určit např. do jaké míry představovala soudní a policejní perzekuce pro tyto osoby skutečnou společenskou ostrakizaci, jaká profesní omezení s ní byla spojena, či do jaké míry perzekuce tzv. politicky kompromitovaných ovlivnila proces utváření české národní elity.

Nejzřetelněji se spojitost mezi policejní a profesní perzekucí projevila u literárně i jinak veřejně činných osob. Bývalý redaktor Novin Lípy Slovanské Vincenc Vávra Haštalský, nejen že nesměl po propuštění z mukačevské pevnosti v roce 1854 publikovat a byl nucen žít se překládáním divadelních her z cizích jazyků, ale nebylo mu ani povoleno konat rigoróza z práv, jejichž studium před svým zatčením absolvoval. V advokátní kanceláři,

kam byl přijat, byl nucen pracovat bezplatně.³⁰¹ Podobně tomu bylo např. i u Karla Sladkovského, kterému bylo z politických důvodů umožněno získat doktorát práv teprve v roce 1866. Do třetice lze zmínit také případ Josefa Kajetána Tyla, který byl v důsledku zákazu publikování přinucen hledat obživu u kočovné herecké společnosti.

Otázka vztahu mezi policejní a soudní perzekucí „politicky kompromitovaných“ a procesem utváření české národní elity představuje poměrně složitý problém, který by si vyžadoval širší rozbor. Na tomto místě lze alespoň konstatovat, že rozbor zde editovaných soupisů potvrzuje tezi, že zatímco revoluční události let 1848 a 1849 zcela jistě vznik české národní resp. politické elity nastartovaly, období neoabsolutismu a s ním spojená perzekuce politicky angažovaných osob její vývoj značně zbrzdily. Jako určité vodítko pro další objasnění této problematiky může posloužit následující náhled na profesní a společenské složení osob evidovaných v soupisu B (viz tabulku č. III a graf č. II).

Graf II:
Soupis B – profesně sociální
stratifikace evidovaných osob

³⁰¹ Srv. Haštalský, Vincenc Vávra. *Zápisy starého osmačtyřicátníka (V kasematě na Munkáči)*, Jaroslav Schiebl ed., Kutná Hora 1889.

Tabulka III:
Soupis B – profesně sociální stratifikace

sociální zařazení	profesní skupina	počet
střední vrstvy		112
	ŘEMESLNÍCI A ŽIVNOSTNÍCI	19
	svobodná povolání	56
	právníci, advokáti	13
	pedagogové	2
	lékaři (praktikující) a lékárníci	12
	umělci	7
	vědci, vysokoškolští pedagogové	7
	literáti, redaktoři	15
	ÚŘEDNÍCI	11
	DROBNÍ A STŘEDNÍ PODNIKATELÉ	13
	DUCHOVNÍ	6
	SEDLÁCI	1
	STUDENTI (BUDOUCÍ LÉKAŘI)	2
	ŽENY BEZ URČENÍ	4
nižší vrstvy		2
	ŘEMESLNÍČTÍ TOVARYŠI	1
	OSOBY VE SLUŽEBNÍM POMĚRU	1
vyšší vrstvy		6
	VELKOSTATKÁŘI	4
	VELKOPODNIKATELÉ	2
celkem		120

Pramen: Vlastní analýza dat obsažených v soupisu tzv. politicky kompromitovaných pro Prahu z roku 1857.

Mezi osobami evidovanými v soupisu B jednoznačně převažují příslušníci střední vrstvy. Vyšší vrstvy jsou reprezentovány jednak čtyřmi příslušníky elity rodové, jednak dvěma zástupci nově se konstitující velkopodnikatelské vrstvy (obchodník Vincenc Rott a majitel litoměřické tiskárny Karel Medau). Z nejnižšího stupně společenského žebříčku vybrali policejní úředníci pouze dva nejhrouževnatější bojovníky červnových bouří roku 1848, Theofilu Dittrichovou, známou „Amazonku“ pražských barikád,

a smíchovského tiskařského pomocníka, později hokynáře, Franze Bubníka.

Mezi příslušníky nejhojněji zastoupených středních vrstev dominují osoby věnující se svobodným povoláním, v jejichž řadách je právě třeba hledat zárodky budoucího národního „výkvetu“ české společnosti.³⁰² Jedná se především o intelektuály (vědci, pedagogové, literáti, právníci a advokáti a lékaři), umělce, úředníky a přední představitele politicky uvědomělého a aktivního pražského měšťanstva z řad drobných a středních podnikatelů i řemeslnictva.³⁰³

Duchovenstvo mělo mezi jedinci evidovanými v soupisu B jakožto tradičně umírněnější společenská složka vyšší zastoupení než v soupisu A. V seznamu nalezneme celkem šest příslušníků kléru. Tento počet se může zdát vzhledem k výpočtu Františka Roubíka, podle kterého bylo v roce 1852 mezi „politicky kompromitovanými“ v celých Čechách evidováno 76 příslušníků duchovenstva, na první pohled snad poněkud nízký.³⁰⁴ Je ovšem třeba vzít v úvahu, že účast příslušníků především nižšího duchovenstva³⁰⁵ na revolučním dění se týkala ve větší míře venkova, kde klérus patřil vedle učitelů k hlavním představitelům české obrozenecké inteligence.

A nyní podrobněji k zástupcům kléru v soupisu B. Tři z nich – kvílický kaplan a katecheta Václav Štulc, penzionovaný farář a zároveň archeolog ze Zvíkonce u Zbiroha, Václav Krolmus a farář z Konojed na Černokostecku Václav Wiesner patřili roku 1848 ke členům Národního výboru (Václav Štulc ke členům Slovanské lípy). Farář z Turnovska Jan Edvard Arnold, bratr radikálního revolucionáře Emanuela, se do policejních akt nesmazatelně vepsal především jako hlavní aktér pověstné „sbratřovací mše“ ze 12. června 1848. Stejně jako všichni předchozí i bubenečský kaplan František Antonín Tingl (mimo jiné vydavatel Konfirmačních knih pražské arcidiecéze) náležel spíše ke starší generaci. Jediným mladším zástupcem duchovenstva je (roku 1848 teprve pětadvacetiletý) františkánský

³⁰² Analýza k těmto společenským složkám byla podána již výše v textu.

³⁰³ Mnozí z nich působili v městské správě (jako radní) nebo v nejrůznějších spolcích (čtenářských apod).

³⁰⁴ Srv. Roubík, F. České kněžstvo v roce 1848, Akord 5, 1932, s. 62 – 70.

³⁰⁵ Policejními úředníky označovaných jako „haranguerů“ – slavnostní chvalořečníci či kazatelé. Zpravidla se jednalo totiž o mladé reformně orientované kazatele.

mních Jarolím Jelínek, který se „kompromitoval“ za červnových bouří roku 1848 přímou účastí na pražských barikádních bojích.

O tom, že pozornosti policejních orgánů nezůstaly ušetřeny ani příslušnice něžného pohlaví, svědčí jména v soupisu B zaznamenaných žen. Všechny kromě služebné Teofily Dittrichové pocházely ze středních měšťanských vrstev. Vedle dvou literárně i společensky činných intelektuálek, české spisovatelky Boženy Němcové a Polky Honoráty Zapové se zde objevují již zmiňované dcery pražského pekaře Řepky Anna a Barbora, manželka saského lékaře Karla Friedricha Nätchera, Theresia, a konečně vdova po krupaři Scheborovi Josefa. Posledně jmenovaná byla podobně jako Teofila Dittrichová přímou účastnicí barikádních bojů v červnu roku 1848 a podle policejních záznamů se měla provinít tím, že na malostranských barikádách opatrovala povstalce střelným prachem a patronami.³⁰⁶ Dcera pražského obchodníka Jana Veselého Terezie Nätcher předsedala vlasteneckému shromáždění žen, konaném v květnu roku 1848 v hostinci u Prince Štefana na tehdejšímu Koňském trhu, kterého se zúčastnila např. rovněž evidovaná spisovatelka Honoráta Zapová.

Závěrem

Po předchozím podrobném rozboru obsahové stránky pražských soupisů lze shrnout obecné závěry pro výpovědní hodnotu tohoto pramene. Zároveň tak budou naznačeny možnosti pro další využití celé evidence.

Soupis A poskytuje nedocenitelný souhrn informací především k problematice soudní a mimosoudní perzekuce, jejímu rozsahu a průběhu, a přináší i některé informace týkající se politické emigrace v období neoabsolutismu. Soupis B pak zachycuje neméně zajímavé záznamy, týkající se osob, kterým se sice uvedené druhy perzekuce vyhnuly, ale policejní orgány je přesto (nebo právě proto) považovaly za politicky nebezpečné či podezřelé. Obecně představují oba soupisy důležitý pramen pro poznání, jakým způsobem represivní složky státu vnímaly a potíraly (nejen) českou národní emancipaci a do jaké míry byly v této snaze úspěšnými.

Provedenou analýzu je třeba chápat jako jednu z mnoha variant využití úředních soupisů tzv. politicky kompromitovaných osob v Čechách, které měla předložená studie za cíl představit. Možností a způsobů interpretace tohoto svébytného a badatelsky dosud příliš nedotčeného materiálu

³⁰⁶ Viz záznam v konceptu soupisu politicky kompromitovaných pro Prahu z roku 1852 (NA, PGT 1849–1852, sign. K 37, čj. 829 p. p., kart. 13).

by se nabízelo mnohem více. V tomto okamžiku se však jednalo prozatím o dílčí analýzu. Koncepční a účelné využití soupisů tzv. politicky kompromitovaných je však stejně jako u jiných pramenů evidenční povahy podmíněno jejich plošným edičním zpracováním. Teprve v širším kontextu mohou data v nich obsažená získat patřičnou výpovědní hodnotu.

JMENNÝ REJSTŘÍK

Altwater Anton August	A/1
Amerling Karl [Karel Slavoj/Slavomil], MUDr.	B/1
Arbeiter Johann Niklas [Jan Mikuláš Dobromil]	B/2
Arnold Emanuel	A/2
Arnold Johann [Jan Edvard]	B/3
Ast Wilhelm	A/3
Aull Ludwig, JUDr.	B/4
Bačkora Stefan [Štěpán]	B/5
Banset Bernard [Banzet]	B/6
Baudisch Adolf	A/4
Baumann Ferdinand	B/7
Benoni Josef [Josef]	B/8
Bergman [n] Josef	B/9
Borrosch Alois [Boroš Alois]	B/10
Brabetz Martin [Brabec]	B/11
Brauner Franz [František Augustin], JUDr.	B/12
Breyer Wilhelm [Vilém]	A/5
Bruna Eduard [Brůna], PhDr.	B/13
Buben Josef	B/14
Bubnik Franz	B/15
Czejka Josef [Čejka Josef Jan Radomil], MUDr.	B/17
Czerwiczek Stanislaus [Červíček Stanislav]	B/18
Deym Albert, [Vojtěch, Adalbert], hrabě ze Strítěže	B/19
Dittrich Teofila	B/20
Dostal Anton [Dostál Antonín]	A/7
Dřewikowsky Eduard, též „Dřevský“	B/21
Duras Franz [Důras František]	A/8

Durst Ferdinand	B/22
Dworžak Georg [Dvořák Jiří]	A/9
Egel Johann	B/24
Ehrlich Friedrich	B/23
Ekert [Eckert] Lorenz	A/10
Ermer Franz	A/12
Ernst Wenzel	A/11
Faster Kaspar [Kašpar Fastr]	A/13
Faster Peter [Petr Fastr]	B/25
Feyrer Karl [Feyerer]	A/14
Fingerhut Adalbert [Náprstek Vojtěch]	A/15
Fingerhut Ferdinand [Náprstek Ferdinand Pravoslav]	B/26
Flek Anton [Fleck]	A/16
Fluom Laurenz	B/27
Fortier Franz [Fortýr František]	A/17
Fortier Johann [Fortýr Jan]	B/28
Franta Josef Schumawsky [Franta Josef, zvaný Šumavský nebo Vrantovič]	B/29
Frič Josef	A/18
Frič Josef sen., JUDr.	B/30
Frič Wilhelm [Vilém]	A/19
Gabler Wilhelm [Gábler Vilém], Dr.	A/20
Gabriel Josef Ambros [Ambrož, pseudonym Ambrož Sušický], JUDr.	B/31
Gaugg Franz	A/21
Gautsch Wilhelm [Gauč Vilém], JUDr.	A/22
Girgel Franz [Girgl František, resp. Fr. X. Jirgl]	A/23
Goltsch Josef	B/32

Grabinger Josef [Krapinský Josef]	B/33
Groll Franz	B/34
Grün Franz	A/24
Gruss Richard	A/25
Grzybowski Vitalis [Grzibowski, Grabowski]	B/35
Haklik Johann	B/36
Hamernik Josef [Hamerník], MUDr.	B/37
Hampl Franz [Hempel]	A/26
Hanka Wenzel [Václav]	B/38
Hanke Karl	B/39
Hartmann Moritz	A/27
Hawel Josef	A/28
Hawliček Franz [Havlíček František]	A/30
Hawliček Karl [Havlíček Karel Borovský]	A/29
Hedrich Franz	A/31
Hikl Karl [Hickl, Hickel]	B/40
Hirsche August	A/32
Hlawsa Cosmas [Hlavsa Kosmas]	A/33
Hodek Wenzel [Václav]	A/34
Hora Friedrich [Fridrich, Bedřich]	A/35
Horaczek Niklas [Horáček Mikuláš, Nikolaus], JUDr.	B/41
Horak Ferdinand	A/36
Horak Karl	A/37
Horn Uffo	B/43
Hořejší Mathias [Hořejší Matěj]	B/42
Chocholaussek Prokop [Chocholušek Prokop]	A/6
Chrudimsky Anton, JUDr.	B/16

Jarosch Franz [Jaroš František]	B/44
Jellinek Hieronymus [Jelínek Jarolím]	B/45
Jordan Johann Peter, PhDr.	B/46
Jungwirth Karl	A/38
<i>Kaempf [Friedrich] Ernst Rudolf</i>	<i>viz B/49</i>
Kalaus Franz [Kalous František]	A/39
Kampelik Franz Cyrill [Kampelík František Cyril], MUDr.	B/47
Kaspar Hugo [Kašpar Hugo], MUDr.	B/48
Kaš Franz [František]	B/49
Kautetzky Franz [Koutecký František]	A/41
Kawalier Franz [Kavalír František]	A/40
Klaudi Leopold [Karel Leopold Klaudy], JUDr.	B/50
Kleinert Wenzel Paul [Václav Pavel]	A/42
Kliebert Johann, JUDr.	B/51
Knedlhans-Liblinsky Johann Slavibor [Knedlhans-Liblínský Jan Slavibor]	A/43
<i>Kodym Filip Stanislav, MUDr.</i>	<i>viz B/52</i>
Koennecke Franz	B/52
Köcher Josef	A/44
Kolenaty Friedrich [Kolenatý Bedřich], MUDr.	B/54
Kollár Josef [Kolár Josef Jiří]	B/53
Kolowrat Krakowský Hanusch [Jan Karel], hrabě	B/55
Kopp Ferdinand	B/56
Kossuth Friedrich Wilhelm [Košut Bedřich Vilém]	A/45
Kottler Michael [Kotler Michal]	B/57
Krasny Andreas [Krásný Ondřej]	A/46
Kraus Wilhelm [Vilém], MUDr.	B/58

<i>Krauski Karl [Krouský František Karel]</i>	<i>viz B/59</i>
Krejčí Johann [Krejčí Jan]	B/59
Krolmus Wenzl [Václav]	B/61
Křížek Josef [Křížek]	B/60
Kuranda Ignaz	B/62
Lacina Anton	A/47
Lambl Wilhelm [Vilém Dušan (Jarmil) Fedorovič], MUDr.	B/63
Lein Karl	B/64
Lerch Josef [Josef Udalrich/Oldřich]	B/65
Lešinsky Karl [Lysiński/Lisinski Karl Vatroslav, pův. jménem Ignác Fuchs]	B/67
Liebelt Karl [Libelt Karol], PhDr.	B/66
Lubomirski Georg [Jerzy]	B/68
Ludwig Josef	A/48
Macourek Anton	B/69
Makowiczka Franz [Makovička František], JUDr.	B/70
Maly Jakob Budislaw [Malý Jakub Josef Budislav]	B/71
Maux Maxmilian [Maxmilián]	A/49
Medau Karl Wilhelm	B/72
Meissner Alfred, MUDr.	B/73
Menzel Branislaw [Mencl Josef Branislav]	B/74
Mikowetz Ferdinand [Mikovec Ferdinand Břetislav]	B/75
Näther Theresia	B/76
Nepomucky Anton	B/77
Neuberg Johann [Neuberk Jan Norbert]	B/78
Niemetz Božena [Němcová Božena]	B/79
Niemetz Josef [Němec Josef]	A/50
Niksich Franz	B/80

Nowotny Anton [Novotný Antonín]	A/51
Odkolek Josef	B/81
Orgelmeister Dominik	A/52
Palacky Franz [Palacký František], PhDr.	B/82
Paseka Vinzenz	B/84
Patruban Karl, MUDr.	B/83
Paul Franz Břetislav [František Jan]	A/53
Peroutka Wenzel	B/85
Peterbok Anton	A/54
Pichl Bojislav [Josef Bojislav], MUDr.	B/86
Pinkas Adolf Maria, JUDr.	B/87
Podlipsky Heinrich [Podlipský Jindřich]	A/55
Podlipsky Josef [Podlipský Josef Václav], MUDr.	B/88
Pollak Theodor [Theodor Karl]	A/56
Polz Quido [Vendelín Quido]	B/89
Preiss Karl [Preis-Horatický Karel]	A/57
Prokop Johann [Prokop Johann Josef Alois]	B/90
Purkynie Johann [Purkyně Jan Evangelista], MUDr.	B/91
Ratzenbek Franz, MUDr.	B/92
Rausch Wilhelm	A/58
Reichenbach Julius	B/94
Reiss Franz	A/59
Rieb Johann	A/62
Rieger Franz [Rieger František Ladislav], JUDr.	B/97
Richter Anton	A/61
Rittig Anton	B/98
Rittig Johann	A/60
Rott Vinzenz [Vincenc Josef]	B/99

Ruppert Ludwig	B/100
Russ Isidor	B/101
Ržehorž Josef	B/93
Řepka Anna	B/95
Řepka Barbara	B/96
Sabina Karl [Karel]	A/63
Saumar Anton [Soumar Antonín]	A/64
Schebor Josefa	B/102
Schlar Franz	B/103
Schlesinger Libor [Libor Alois]	A/65
Scholle Johann [Šole Jan]	B/104
Schütte Anton, Dr.	A/66
Sladek Anton	B/105
Sladkovsky Karl [Sladkovský Karel], JUDr.	A/67
Slawik Johann [Slavík Jan]	B/106
Spaček Anton [Špaček Antonín]	A/68
Spott Johann Karl [Špott Jan], MUDr.	B/107
Springer Anton Heinrich, PhDr.	B/108
Steidl Anton [Antonín]	A/69
<i>Stetter Josef</i>	<i>viz A/70</i>
Stolz Dominik	A/70
Straka Adolph [Adolf Vilém]	<i>viz A/71</i>
Straka Gustav	<i>viz A/71</i>
Strobach Anton [Antonín Štrobach], JUDr.	B/109
Stulc Wenzel [Štulc Václav Svatopluk, pseudonym „Kladenský”]	B/110
Stur Ljudevit [Štúr Ľudevít]	B/111
Sturm Wenzel	A/71

Swoboda Adalbert [Svoboda Vojtěch] PhDr.	B/112
Swoboda Julius [Julius Demeter]	A/72
Szinbenlist Johann	A/73
Taraba Josef, MUDr.	B/114
Taužimsky Franz [Toužimský František]	A/74
Thér Emanuel [Emanuel Justus]	B/113
Tiller Franz	B/115
Tingel Franz [Tingl František Antonín]	B/116
Tiopek Franz [Topek František]	B/117
Tomaschek Franz [Tomášek František]	A/75
Trojan Alois Pravoslav, JUDr.	B/118
Tyl Josef Kajetan [Kajetán]	B/119
Ulbricht Josef	A/76
Villani Karl, baron [Villani de Castello Pillionico Karel Ignác Maria Drahotín]	B/120
Waňka Franz [Vaňka/Vanka František]	B/121
Wawra Vinzenz [Vávra Vincenc, zvaný „Slavomil Haštalský“]	A/77
Wawra Vinzenz [Vávra Vincenc]	B/122
Wieschin Franz [Vyšín/Věšín František]	A/78
Wiesner Wenzel	B/123
Zap Honorata, geborene Wiśniowska [Zapová Honoráta, rozená Wiśniowska]	B/125
Zap Karl [Zap Karel František Vladislav]	B/124
Zelisko Ernst [Želízko]	B/126
Zimmer Karl, MUDr.	A/79

Zusammenfassung

Edition der Verzeichnisse der sog. politisch Kompromittierten für Prag aus dem Jahre 1857. Neuabsolutische Persekution in Böhmen im Lichte der Amtsevidenz

Petra Ševčenková

Der Komplex der Verzeichnisse der sog. „politisch Kompromittierten“ in Böhmen gehört zu den zwar „entdeckten“, aber nachher unverdienterweise vergessenen Quellen. Dabei kann man diese Ausgaben aus der amtlichen Evidenz aus den Jahren 1852-1866 in Bezug auf Bereich und Skala der darin enthaltenen Informationen als vollständigste und unikale Quelle zur Geschichte der neoabsolutischen Persekution bezeichnen.

Seit 1852, wann man mit der Evidenz nach dem Auftrag des damaligen Innenministers Alexander Bach angefangen hat (nach der Gründung des Obersten Polizeiamtes übernahm derselbe diese Agenda), wurden die amtlichen Vermerke auf alle polizeilich verfolgten Personen geführt. Unter die sog. politisch Kompromittierten gehörten nicht nur die Teilnehmer an der Revolution 1848/49, sondern auch alle anderen, aus den politischen Gründen für „gefährlich“ oder verdächtig gehaltenen Personen. Es befinden sich hier sowohl die Namen der damaligen politischen Deliquenten, als auch die Namen der strafunbescholtenen Menschen. Jeder Mensch, dessen Name im Verzeichnis erschien, wurde entweder beschattet oder direkt polizeilich bewacht. So konnten dann sein Aufenthaltsort, sein Benehmen und seine Beziehungen erfasst werden.

Auf der Evidenz der „politisch Kompromittierten“ nahmen alle Bestandteile der damaligen Polizeiverwaltung (bzw. politischen Verwaltung) von Bezirkshauptmannschaften, resp. Bezirksämtern, über Kreisregierungen, resp. Kreisämtern, bis zur Statthalterei teil. Derer Grund bildeten die Gesamtverzeichnisse aus dem Jahre 1852, bzw. ihre spätere Revision aus dem Jahre 1857, die die periodischen, anfangs vierteljährigen, später nur halbjährigen Ausweise ergänzten.

Die vorgelegte Studie hat zwei Hauptaufgaben: erstens im Wege der Editions zugänglichkeit (wenn auch nur eines Fragmentes der Evidenz) zum Vertrautsein mit diesen Quellen beizutragen, zweitens die Möglichkeiten deren Ausnutzung und Interpretation zu bezeichnen. Es wurden für dieses Zweck die Verzeichnisse für die Hauptstadt Prag aus dem Jahre 1857 gewählt. Die kritische Edition wird mit einer Analyse ergänzt, die in der beruflich sozialen Stratifikation der evidierten Personen besteht.